RUŞEN HAKKI

SERÇELER VE KEDİLER

GERÇEK SANAT YAYINLARI

GERÇEK SANAT YAYINLARI:223
Öykü Roman Dizisi:23

Bütün Öyküleri-II
Kentin Konukları
Sırtı Çilçiçeği Bahçesi Kadın
Serçeler ve Kediler

Yayın Yönetmeni: Güngör Gençay

Serçeler ve Kediler: Bütün Öyküleri-II (Kentin Konukları-Sırtı Çilçiçeği Bahçesi Kadın-Serçeler ve Kediler- Birkaç Anı) /Yazan: Ruşen Hakkı/Arka Kapak Fotoğrafı: Kadir İncesu/ İç, Kapak Baskısı ve Cilt: Engin Matbaası ve Ciltevi / Birinci Basım: Kasım 2003 / Gerçek Sanat Yayınları: Kuledibi, Büyükhendek Caddesi, No.7 Şişhane - İstanbul / Yazışma Adresi: Posta Kutusu 935 - 80020 Karaköy - İstanbul / Posta Çeki: 247782/ Telefon: (0212) 252 02 06 / Fax: (0212) 245 48 04

ISBN - 975-360-195-6

SERÇELER VE KEDILER

RUŞEN HAKKI

RUŞEN HAKKI'nın
Daha Önce Yayınlanmış Şiir Kitapları

Şiir

Köprü, 1962
Yuvarlak Masa Oturumu, 1964
Hüznün Dalgın Kuşları, 1968
Dağlama, 1974
Çakmaktaşı Kav Kıvılcım, 1980
Canevimden, 1989
Üretimde Sevda, 1993
Elini Hünerle Kuşlara Yelek Giydir, 1999

Öykü

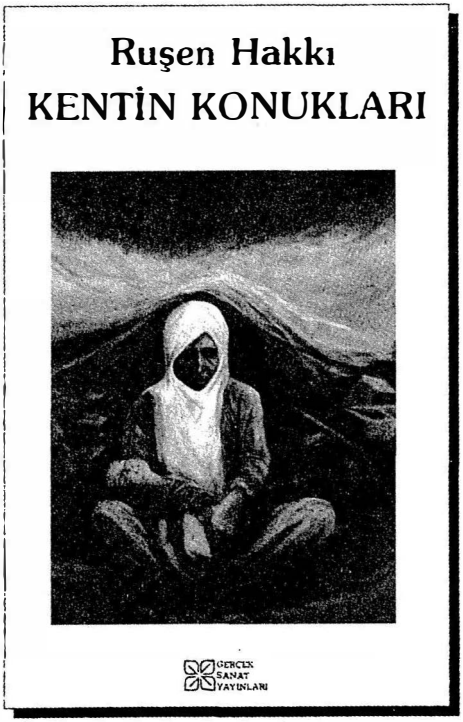
Sokağın Ucu Deniz, 1977
Irmak, 1979
Kentin Konukları, 1990
Sırtı Çilçiçeği Bahçesi Kadın, 1996
Bütün Öyküler-I, 2000

Roman

Umudun Çiçeklendiği Günler, 1991

Günlük

Bir Şafaktan Bir Şafağa, 1997
Körfez Güncesi, 2003

Ruşen Hakkı

KENTİN KONUKLARI

GERÇEK
SANAT
YAYINLARI

İlk Basım: 1990

KENTİN TANIKLARI

GÖKYÜZÜ/Sabahın en erkencisi benim. Yıldızlarım söner sönmez uyanıyorum. Güneşin doğmasını bekliyorum. Eğer akşamdan kalmaysam, bulutluysam eğer, bulutumu aralayıp da öyle bakıyorum aşağılara. Aşağılarda bir kent olacak ya da kent olduğunu sanan bir yerleşme alanı.

Bu saatlerde kenti görmem olası değil. Gözlerim ne kadar güçlü olursa olsun, kentin üstüne çöreklenen o pis, o yapışkan sisin altındaki kenti göremiyorum.

Güneş, yüzünü önce bana gösteriyor.

Işıyıveriyorum.

Işımamla birlikte kentte bir kıpırtıdır başlıyor. Önce kentin kuzeyindeki gecekondular uyanıyor...

GECEKONDULAR/Biz, kentin erkenci evleriyiz. Çoğunlukla tek katlıyız, kerpiçteniz. Kimimizin önünde bir iki evlek bahçe var, kimimiz dımdızlakız.

Tepelerdeyiz, kentin kuzeyindeki tepelerde. Bu tepeler doğudan batıya, çift hörgüçlü develer gibi uzanır. Daha önceleri ne suyumuz vardı, ne elektriğimiz. Sonra nasıl olduysa (sanırım bizden korktular, çünkü çoğaldık, yadsınamayacak bir güç olduk; seçimlerin sonucu bizden geçer oldu) tepelerimizi ışıkladılar. Sevindik. Kentsoylular aşağılardan bize bakıp gülümsediler; dizi dizi ışıklarımıza söz burdular, "kentimizin nazarboncukları" diye dalgalarını geçtiler. Geçsinler varsın; bizi ışıkladılar ya, bu bize yeter. Daha doğrusu yeter sandık. Işığa alışınca sevincimiz sönüverdi. Sorun, yalnızca ışık sorunu değildi ki!

Gel-geç sevinçlerle değil de, köklü sevinçlere yönelik bir kondulumuz var; Deli Ferdo derler adına...

DELİ FERDO/Adım Ferit Narlı. 1926'da Bitlis'in bir köyünde doğmuşum. Dokuz kardeşiz. Ben sonuncusuyum. Anam babam okur yazar değildi. Biz de değildik. Köyümüzde okul yoktu. Köyümüzde okul olmayışına babam yerinmezdi; ama bizim toprağımız da yoktu, işte buna yerinirdi babam. Yerine yerine öldü gitti. Biz ağanın toprağında aşındık. Anam da aşınmadan, yürek yorgunluğundan öldü gitti. İki bacımız el kızı oldu, ağalarımın her biri bir yere dağıldı, ben asker oldum...

Sınıfım istihkâmdı. Sınıfımı sevdim. Asker ocağında hem okur yazar oldum, hem yapı kurmasını, çatı çatmasını öğrendim. Askerlik hiç bitmesin istedim. Bitti. Bana da kalkıp gitmek düştü. Ben nerelere giderim? Ne bir avuç toprağım var, ne bekleyenim. Bir çavuşumuz vardı, Kadir Çavuş, ondan çok şeyler öğrendim. O, benden önce terhis oldu. Beni severdi. Giderken şöyle demişti: "Şunları unutma Ferdo arkadaş: Köyüne dönme, çünkü senin olmayan toprakta çalışmak sana yakışmaz. Kula kul olma. Elin keser tutar, mala tutar; iyi bir yapı işçisisin, buralarda kal, yapılarda çalış. Evlen, ama bir çocuk yap yeter. Bir çocuktan fazlası bize haram. Her gün gazete oku, memleketin gidişinden haberin olsun. Memleketin gidişinden bana ne deme, çünkü bu memleket önce senin. Gazete okumakla da yetinme, kitap da oku. Okuyacağın kitaplar işçi sınıfının sorunlarına eğilen kitaplar olsun. Adresimi biliyorsun, terhis olunca, bir yere yerleşince bana yaz. Yazışalım. Arkadaşlığımız burada kopmasın. Birbirimizden öğreneceğimiz çok şeyler var..."

Askerlik bitince buraya yerleştim. Yapılarda çalışmaya başladım. Kadir Çavuş'la mektuplaştık. Bana kitap listeleri gönderdi. Bulduklarımı aldım, bulamadıklarımı Kadir Çavuş'tan istedim, gönderdi. Hâlâ mektuplaşıyoruz... Kitaplardan çok şeyler öğrendim. Bunların en önemlisi işçi

hareketleriydi, sınıf bilinciydi. Bunlar başıma çok işler açtı. Adım Ferdo Usta'yken Deli Ferdo'ya çıktı. Hak bildiğim şeyler uğruna dövüştüm, hapis yattım. Hapishanede gözüm daha da açıldı...

1950'lerde burası kırk bin nüfuslu şirin bir kentti. Deniz kıyısında bir fabrikası vardı, o kadar. Tüm evlerin önü bahçeydi. Denizi tertemizdi. İskelenin yanından denize girerdik. Balığa çıkardık. Yemyeşil bahçelerle, tertemiz denizle ve çeşitli balıklarla çocukların yüzlerini güldürürdük... Derken, fabrikaların sayısı birken üç, üçken on üç, on üçken yetmiş üç oldu. Kent, bilinçsiz bir şekilde büyümeye başladı. O güzelim bahçeli evler yıkıldı, ağaçları kesildi ve bu yerlere apartmanlar dikilmeye başlandı. Körfez kirlendi. Balıklar ya öldüler ya da başka denizlere göç ettiler. Çocukların benzi sarardı, boyunları dalboyun olup çıktı. Göçlerle büyüyen kentte konut darlığı başladı. Konut kiraları yükseldikçe, kentin kuzeyindeki tepelerde de mantar biter gibi gecekondular bitmeye başladı...

Bu gecekondular belediyenin başına dert olup çıktı. "Biz bu tepelere nasıl ektrik, su götürürüz, buralara nasıl yol yaparız?" diye yakınmaya başladılar. Yakınma bir çözüm olmadığından gecekonduların yapımı engellenemedi. Gecekondulular ilgililere, "Bize bir yerleşme alanı gösterin, evlerimizi oraya yapalım" diyorlardı. Belediyenin böyle bir yerleşme alanı yoktu. Kentin böylesine hızlı büyüyeceği akıllarına gelmemişti. Bu yüzden planları da, programları da hızla eskimiş, altüst olmuştu...

Ev sahibimiz yılda iki kez, "kirayı artırın yahut evimden çıkın" diye dırlanmaya başlayınca, bizim kadında huzur muzur kalmadı. "Çıkalım şu herifin evinden. Herkes tepelere taşındı, iki göz ev yapıp başını soktu, oturduğu eve evim dedi. Biz de tepelere gidelim. Kendi evimizi kendimiz

kuralım. kira, getirdiğin paranın yarısından çoğunu alıp götürüyor... Nasıl, aklın yattı mı bu işe? Taşınalım mı tepelere, kendi evimizi kendimiz kuralım mı?" dedi.

Aklım yatıverdi...

Ertesi günü bizim Cirit Osman'ı gördüm. Cirit Osman, adı üstünde, cirit gibi ince uzun bir arkadaştır. Konuşkandır, güleçtir. Pazarcılık yapar. Durumu anlattım. Sevindi. "Gelin elbette, bizim Gültepe'miz güzeldir. Tepesinde gül bitmez ama, hiç olmazsa elektriği var; yolu asfalt falan değildir ama, uzak da olsa bir okulu vardır. Gelin, elbirliğiyle evinizi kuralım" dedi.

Ev, ama hangi toprak parçasına? Tepelerdeki toprakların çoğu Hazine'yle kişiler arasında davalı. On yıldır, on beş yıldır süren davaların biteceği yok. Ama Hazine'yle davalı kişilerin de bekleyecek zamanları yok... "Dava isterse on yıl daha sürsün, nasıl olsa davayı biz kazanacağız. Toprak para ederken, toprağımızı satarız biz" diye düşündüklerinden, tepeleri parselleyip parselleyip satmışlar. Satılmadık, ev yapılmadık tek parsel kalmamış buralarda...

Cirit Osman'la Berber Cevher'e gittik. Berber Cevher, eskiden berbermiş, şimdi büyük emlakçı. Zamanında dönümü 40 liradan çok yerler kapatmış ve beklemiş. Tepeler imar planı dışında olduğundan, bir süre sonra, elindeki toprakların bir bölümünü özel parselletip metrekaresini 40-50 liradan satmaya başlamış. Halk, hisseli misseli demeyiş; ucuzdur, tapuludur diye üşüşüvermiş özel parsellere. Berber Cevher şaşırmış, bakmışki bu işte iyi para var, topraklarının öbür bölümlerini de parselletmiş ve metrekaresini 60-70 liradan satmaya başlamış...

Biz geç kalmışız, parsellerin metrekaresi 110 liraya çıkmış. Al takke ver külâh bir pazarlıktan sonra, metrekaresi 105 liradan 250 metrekare yer kaptık. 15 bin lira verip hisseli tapuyu aldık, geri kalan parayı senetlere bağladık. Ve kendi evimizi kendimiz kurduk...

DELİ FERDO'NUN KONDUSU/Deli Ferdo'nun kondusu olmaktan kıvanç duyuyorum. Kondululer, bana bakıp bakıp, "Şu Deli Ferdo da yaman ustaymış doğrusu, helâl olsun adama" diyorlar. Üç odalıyım. Örgüm kerpiç değil, biriket değil, tuğlanın hası.

Odalardan biri Seyit'in...

Seyit, Ferdo Usta'nın biricik oğlu. Yıllarca çocuğu olmamış, Ferdo Ustamın. Bu konuda tek söz etmemiş karısına, Hedo Bacıma. Hedo Bacımın adı Hediye. Bizim buralarda Hediye Kadın diye ünleniyor. Ama Ferdo Ustam kadınıyla başbaşa kaldı mı, "Hedo" diye sesleniyor, "Hedom" diye seviyor kadınını...

Ferdo Ustam her gece köşesine çekilip kalın bir deftere geçen günlerini özetliyor. Neler gelmiş, neler geçmiş Ferdo Ustamın başından... Anlatmak bana düşmez. İsterse, günün birinde Ferdo Ustam anlatır. Ben Seyit'i anlatmak istiyordum sizlere; ama Seyit anlatılmaz ki, Seyit yaşanır ancak. Seyit yaşamın ta kendisi...

DELİ FERDO OĞLU SEYİT NARLI/Biz buraların yenisi sayılırız. Daha önceleri Gültepe'nin eteklerinde otururduk. Suyumuz, elektriğimiz vardı. Sokağımıza günaşırı çöpçü gelirdi. Okulum evimize yakındı. Çarşı bir koşumluk yerdeydi...

Gültepe'ye elektrik yeni geldi. Çok sevindik. Herkes bayram yaptı. Babam sevinmedi. Sevinenler babama kızdılar, "sen niye sevinmezsin, niye somurtur durursun Ferdo Usta?" dediler. Bu sözleri üzerine, babamın gözlerine kocaman ve kara bir bulut indi. Bir süre bulutlu gökyüzüyle babamın yüzü birbirine karıştı. Sonra, nasıl indiyse o kocaman kara bulut, öyle kalkıp gitti babamın gözlerinden. Babam gülümsedi. Dedi: Sevinciniz sevincimdir. En az sizler kadar

sevindim elektrik işine. Ama bir elektrik için aylarca sevinmemiz yersiz. Koca bir mahalleyiz burada. Hani bizim suyumuz, hani yolumuz? Çocuklarımız okul içi yarım saat yol tepiyorlar. Daha sayayım mı?

Gültepeliler, elinden simidi alınmış bir çocuk gibi şaşırdılar. "Haklısın Ferdo Usta, eksiğimiz gediğimiz çok, ama sevinçten düşünemedik, bir elektrikle aklımızı çeldiler" dediler. Bu sorunları konuşmak için akşama muhtara gidecekler...

Akşam olunca şaşırıp kalıyorum. Bir köşeye çekilip düşünmeye başlıyorum. Babam kızıyor. "Sana kitaplar alıyorum, şöyle bir bakıp atıyorsun. Okumalısın o kitapları" diyor.

Ben o kitapların hepsini okudum. O kitaplardan sorular çıkardım. Bu sorulardan birini babama yönelttim: Sen hep koca koca yapılar yapıyorsun, sonra da bu yapılarda başkaları oturuyor. Bu ne biçim iştir? Biz bu yapılardan birinde oturmadık da bu tepeye gelip ev kurduk, neden?

Sonra da sorumdan korktum. Babam kızacak sandım. Kızmadı. Yüzüme yumuşaıcık baktı. Elini omzuma atıp gözlerimin içine baktı ve "senin kafan çalışıyor Seyit Çavuş; iyi düşünür, iyi söylersin, ama daha erken, daha erken Seyit Çavuş. Bekleyeceksin. Kafanda sorular ürete ürete büyüyeceksin, sonrası kolay" dedi.

Küçücük de olsa bir odam var. Açılır kapanır masam pencerenin önünde. Masamın karşısındaki duvarın dibine bir sedir yaptı babam. Bu sedir çok işime yarıyor. Hem oturup kalkıyorum, hem yatıyorum. Sedirin başucunda, kavak tahtasından yapılmış kitaplığım duruyor.

Çok kitabım var...

Kitaplarıma bakıyorum. Canım sıkılıyor. Pencerenin yanına oturup dışarıya bakıyorum. Aşağılar ışıl ışıl. Karayolundan geçen taşıtlar ışık üstüne ışık düşürüyor.

Işıkların oynaşması hoşuma gidiyor... Ayışığı olduğu zaman penceremden denizi de görebiliyorum. Ama gene de sevmiyorum buraları. Eski sokağımızı özlüyorum, o sokağın çocuklarıyla oynamak istiyorum.

Gültepe'nin çocukları oyun nedir bilmiyorlar. Hepsi çalışıyor. Okullar açıkken bile çalışıyorlarmış. Ben buraları sevmiyorum ya, onlar da aşağıları sevmiyorlar, daha doğrusu aşağıdakileri sevmiyorlar. Bir Kerim var, on iki yaşlarında, babası pazarcılık yapıyor; onunla iyi anlaşıyoruz. Benim Gültepe'yi sevmeyişimi yadırgamıyor. "GÜltepe'yi sevmek için Gültepe'de doğmak gerek. Daha buranın yenisisin, senin işin güç, ama alışırsın; gün gelir Gültepe'ye de bizlere de ısınırsın" diyor...

Ben burada mı büyüyeceğim? Büyüyünce evimi buraya, Gültepe'ye mi kuracağım? Aşağıların gözalıcı ışıklarına kapılıyorum. Birden babamın sesi: "O ışıklara kapılma Seyit Çavuş, ışıklara kapılıp da sınıfını yadsıma" diyor ve iyi geceler dileyip gidiyor. Sınıfımı daha küçükken belledim. Yerim, işçi sınıfının yanı. Bunu yürekten mi söylüyorum bilmem. Ama şunu biliyorum: Babamı da tüm emekçileri de seviyorum, onlara saygı duyuyorum. Babamın uyarısı yerinde, ama ben sınıfımı yadsımıyorum ki. Benim yadsıdığım kentin yerleşme durumu. Babam bu sözümü duysa, gülümser ve şöyle derdi: "Doğru söylersin Seyit Çavuş, ama eksik söylersin; senin yadsıdığın yalnızca kentin yerleşme düzeni değil; sen ekonomik düzensizliği, sosyal düzensizliği de yadsıyorsun. Söylediklerim yanlış mı Seyit Çavuş; ha söyle bakalım, yanlış mı söylüyorum?"

Yanlış olur mu hiç?

Babam benim içimi okur, ben babamın içini...

Bugün pazar. Hava sıcak. İçerde bunalıyorum. Dışarı çıkıp evin gölgesinde dikiliyorum. Kerim pencerenin önünde. Beni görünce gülümsüyor, sonra kalkıp yanıma ge-

liyor. Hiç konuşmuyoruz. Aşağıdaki denize bakıyoruz. Canımız sıkılıyor. Sonra Ali'yle Hasan da gelip yanımızda dikiliyorlar, can sıkıntımıza katılıyorlar...

Kerim, "En iyisi, gidip yüzelim" diyor. Nerede yüzeceğiz? Körfezde mi? Körfez kahverengi ve pis! Hiç kimse körfezin suyuna giremiyor, balık tutamıyor. Denize girmek için ta Değirmendere'ye, dahası Karamürsel'e kadar gitmek gerekiyor. Buralara gitmekse para işi. Ne benim ne öbürlerinin yeteri kadar parası yok. Olması da gerekmez. Çünkü, Kerim'in "gidip yüzelim" dediği yer körfez değil, Çocuk Parkı'ndaki havuzmuş...

Daha önceleri de o havuzda yüzmüşler. Bayır aşağı sağılıp soluk soluğa parka varıyoruz. Çocuk Parkı çocukların değil, gençlerin ve yaşlıların parkı. Bu park her zaman onlarla doludur. Kimi oturur, kimi yan gelir yatar. Bu yanlış durumu da kimsecikler yadırgamaz...

Biz havuz başına vardığımızda, çocuğun biri küçük köprüden havuza balıklama atlıyordu. Havuzda dört kişiydiler. Biz de soyunduk. Giysilerimizi bir ağacın dibine, çimenlerin üstüne sıraladık. Küçük köprüye çıkıp kendimizi havuza atıverdik... Su buz gibiydi. Isınmak için çırpınarak yüzmeye başladık. Kuşlar kadar çığlıklıydık, sevinçliydik... Ama sevincimiz uzun sürmedi. Park bekçisinin kocaman bir sopayla üstümüze doğru yürümesi yüreklerimizi hoplattı. Havuzdan çıkıp giysilerimizi kaptığımız gibi kaçmaya başladık. Sonra bir kuytuda durup giyindik. Hasan öfkeyle söylendi:

"Büyüklere geçiremedikleri dişlerini bize geçiriyorlar. O park büyüklerin mi, yoksa küçüklerin mi?"

Hasan'ın bu sorusunu Kerim yanıtladı:

"Park büyüklerin; havuz ördeklerin, kazların, kuğuların. O havuz ördekler, kazlar, kuğular yüzsün diye yapılmış. Oysa ördekler, kazlar, kuğular değil de biz yüzüyoruz o ha-

vuzda. Olur mu hiç? Biz ördek miyiz? O ördekli havuzda yüzersek eğer, büyüklerimizin yüzleri kızarmaz mı? İşte onun için kızıyorlar, bize diş geçiriyorlar büyüklerimiz..."

Bu kez Ali öfke püskürdü:

"Anladık be Kerim, hadi o havuz ördeklerin, kazların, kuğuların; ama hani bizim havuzumuz? Bizim yüzme havuzumuz nerde?"

Kerim, inceden inceye güldü.

"Bu soru benim de aklımda Ali kardeş, ama soramıyorum. Eğer sorsam ya da sorsak, bize şöyle yanıt verirler: Ulan gecekondu bacaksızları, boklu körfez sizin neyinize yetmez? Gidin körfezde yüzün. O pis körfez sizden daha temizdir."

Kerim atıyor diye düşündüm. Bunu açıkça söyledim. Kerim gene inceden inceye güldü ve "elbette benim söylediğim gibi söylemezler bunları; inceltirler, yontarlar, daha efendice söylerler; ama söyledikleri, benim söylediklerimle aynı kapıya varır" dedi.

Kerim'in sözlerine söz vuramadık...

Sekiz katlı apartmanların, minibüs şarkılı çay bahçelerinin, içkili aşevlerinin, otoparkların yanından geçtik; geçerken, yaya kaldırımlara park edilmiş özel otomobillere sürtündük. Her şey büyükler içindi. Çocuk parklarından bile büyükler yararlanıyordu. Ördekleri, kazları, kuğuları (ki hiç kuğu görmedim) düşünen büyüklerimiz, bizleri düşünmekten kaçınıyorlardı. Sonra da koskocaman bir bayramı, 23 Nisan'ı bizlere armağan ediyorlar ve bizleri bir "umut" olarak görüyorlardı.

Biz umut muyuz?

Eğer umutsak, neyin umuduyuz?

Bunu bir anlasak, sanki her şey düzelecek...

UZLAŞMA

Akşama doğru şöyle bir yağıp geçti, yollar arazözle sulanmış gibi oldu. Caddelerde, sokaklarda biriken ve kokuşmaya yüztutan çöplerin üstünden havalanan karasinekler kuytulara doğru uçuştular, dükkânlara, evlere doluştular. Karasineklerin bu beklenmedik göçü karşısında şaşıranlar, daha sonra, ellerine geçirdikleri gazetelerle, bezlerle, havlularla sineklere saldırdılar; ünlenmemiş konukları kovup dükkânlarının kapılarını, evlerinin pencerelerini kapadılar.

Uzayıp giden grevden söz ettiler...

Yağmur geçince, saçakaltlarına sığınanlar canlanıverdiler. Çalık adımlarla duraklara varıp kuyrukları uzattılar. Dokuz kişilik minibüslere on beşer on beşer doluşmaya başladılar. Minibüs şoförlerinin keyfi yerindeydi, muavinlerin cakasına can dayanmıyordu. Ahmet Usta, iyice dolan minibüsün önünde kakılıp kalmıştı. Muavin, Ahmet Usta'nın kolundan tutmuş çekiştirip duruyordu:

— Hadi beyamca, sallanıp durma, atla da tüyelim!

Ahmet Usta, muavinin bileğinden sıkıca kavrayıp kolunu kurtardı; yarı döver, yarı söver gibi baktı; kalınca söylendi:

— Taşıtta yer mi kaldı delikanlı? Hadi, benim yerime sen atla da tüy bakalım!

Muavin diklenecek oldu, Ahmet Usta'nın eli havaya kalktı, araya girdiler; muavin güçlükle bindiği minibüsün kapısını güçlükle kapadı. Minibüs kalkarken, muavin, köşeye kıstırılmış bir kedi gibi bakıyordu Ahmet Usta'ya...

Çukurlardan korunmak için bir dansöz gibi kıvıran kırmızı bir minibüs yanaştı durağa. Önünde, sarı renkle ve özenle "Miras Değil Alın Teri" yazılıydı. İnenler olunca, min-

ibüs yarı yarıya boşaldı. Ahmet Usta, orta yaşlı bir kadının yanına oturdu. Muavin, "sıkışalım abiler, sıkışalım ablalar" diye yırtınıp duruyordu. Sıkıştıkça sıkışmışlardı. Ama muavin hâlâ yırtınıp duruyordu. Bu kez doğrudan Ahmet Usta'ya seslendi:

— Koltuğu üçleyelim abicim!

Koltuk iki kişilikti ve Ahmet Usta yanındaki şişmanca kadını sıkıştırmamak için koltuğun ucunda oturuyordu. Öfkeliydi. Öfkesini bastırarak şoföre seslendi:

— Arkadaş, bu kadar paracanlısı olmayın, taşıtta kımıldayacak yer kalmadı. Hem vatandaşa, hem taşıta yazık!

Şoför, şöyle bir yan dönüp Ahmet Usta'ya baktı. Ahmet Usta'nın yutulur lokma olmadığını anlayınca, gözlerini güleçledi, söylenecek sözüne dirhem vurdu:

— Ne yaparsın be abiciğim, ekmek parası!

Sonra muavine bağırdı:

— Hadi sarsaklanma, atla, gidiyoruz...

Minibüs sarsıla sarsıla ve gene bir dansöz gibi kıvıra kıvıra gidiyordu. Duraklardaki kuyruklar bitecek gibi değildi. Bazı yerlerde yakılmaya çalışılan çöp yığınlarından pis ve dayanılması güç bir koku yayılıyordu çevreye. Şoförün yanındaki yaşlı adam yüksek sesle dertleniyordu:

— Bu grev biraz daha sürerse, ya duraklarda minibüs beklemekten ya da bu pis kokudan ölüp gideceğiz.

— Haklısın beybaba, dedi şoför, ama korkmayın, biz sizleri sokakta bırakmayız, canımızı dişimize takar çalışırız. Önemli olan taşıt değil, çöp... Bir grevdir çıkardılar başımıza, üç aydır anamızdan emdiğimiz süt burnumuzdan geliyor fitil fitil! Neymiş grev? İstemeyen çalışmaz, aldığı parayı az bulan çeker gider. Ben yetkili olsam, askerlerle bir günde temizlerim ortalığı...

— Bu o kadar kolay değil, dedi arkalardan biri.

— Sen grevi çocuk oyunu sanıyorsun herhalde, dedi bir

başkası da.

Ahmet Usta da girdi söze:

— Hani ekmek parası diyordun demin? Sen ekmek parası düşüneceksin, dokuz kişilik taşıtına on beş kişi dolduracaksın, iyi; ama iş grevdeki arkadaşlara dayanınca, kötü; böyle mi düşünüyorsun yani?

— Benim demem o değil, diye bocaladı şoför. Ekmek parasına saygım vardır abicim! Bunların derdi ekmek parası değil, bunlar ideoloji yapıyorlar bal gibi...

Dikiz aynasında göz göze geldiler.

Ahmet Usta dudağının kıyısıyla gülümsedi.

— İdeoloji nedir?

Şoför, gözlerini aynadan kaçırdı. Yaklaşmakta olduğu duraktaki kalabalığa baktı; muavin, ergenliğin çatlak sesiyle sordu:

— Var mı inecek?

Kimseden ses çıkmadı. Muavin bezgince söylendi:

— Bir kişi daha sıkıştırırız Haydar abi!

Haydar, gazlayıp geçti durağı; gözlerini yeniden dikiz aynasına verdi; Ahmet Usta'nın aynaya çakılıp kalan gözlerini görünce, içine kurt düştü. Gülümsemeye çalıştı.

— Akşamın tadını kaçırmayalım be abi!

— Doğru dedin, dedi Ahmet Usta, ne akşamın tadı kaçsın, ne ağzımızın tadı, ama şu var: Akşamın da, ağzımızın da tadı kaçmasın istiyorsak, bazı gerçekleri bilmemiz gerekiyor. Sendikanın üç aydır süren grevi için ideolojik dedin, bu söylediğin doğru olabilir, ama senin ideolojiden anladığın nedir? Hele bunu bir öğrenelim arkadaş...

/Haydar, belediyenin önünde. Minibüsü kardeşine emanet edip belediyenin önüne koşmuş. Cepleri taş dolu. Kemerinin sağ yanına bir ingiliz anahtarı yerleştirmiş. Ceplerindeki taşlar, sağ yanındaki ingiliz anahtarı canını sıkıyor, ama katlanması da gerekli. Bir

akşam önce, Sarı'nın Kahvesi'nde yapılan toplantıda kulak bükmüşlerdi: "Yarın belediyenin önünde olacaksınız, saat on birde. Muhterem belediye başkanımız halka hitap edecek, uzayıp giden grevin hakiki sebebini anlatacak. Sizler de halksınız, yani bizdensiniz. Çoluğunuzu çocuğunuzu, ananızı, babanızı, hısmınızı akrabanızı da toplayıp bu toplantıya katılmanız şart! Hazırlıklı gelin. Toplantıyı komünistler basabilir. Eğer böyle bir işe girişecek olurlarsa, onlara gereken dersi vereceksiniz. Anlaşıldı mı?"

Belediye Başkanı kaşlarını, kaşlarından daha ince bıyığını oynata oynata ve de gözlerini kırpıştıra kırıştıra grevi, grevin neden uzayıp gittiğini anlatmıştı. Belediye Başkanının incecik bıyıkları Haydar'ın canını sıkmıştı. "Ya şöyle adam gibi bıyık bırak, yahut kes at be" diye geçirmişti içinden. Ceplerindeki taşların ağırlığına can sıkıntısı da binince, iyiden iyiye bunalmıştı. Alkış tutan elleri bezmiş, komünistlerin saldırısını bekleyen ve bunun için çevreyi bir otomatik silah gibi tarayan gözleri yorulmuş, yuvasına çekilmişti. Gözle görünür, elle tutulur bir bezginlik, bir düş kırıklığı vardı ortalıkta. Komünistler toplantıyı bassalar, Başkanın konuşmasını engelleseler; kavga çıksa, vuruşsalar; taşlar havada uçuşsa; sopalar, demir çubuklar, ingiliz anahtarları kalkıp inse; bıçaklar, şişler, tabancalar konuşsa... Bunların olmasını mı istiyordu Haydar? Aklından geçenlerden utandı. Ellerini cebine sokmak istedi, elleri taşlara değince, irkildi, "ulan ne kafasız adamım ben" diye söylendi. Yanındaki, gözlerini Haydar'ın gözlerine çiviledi, "ne var Haydar?" dedi, "ne konuşursun kendinle, bir şeye mi bozuldun?" Haydar, omuz silkti, "yok" dedi, "bir şeye bozulduğum yok. Şu polislere bak, elleri tetikte bekleyip duruyorlar. Bir saldırı olsa, polisler olmadan da biz bu saldırıyı püskürtemez miyiz?" Adam,

Haydar'ın gözlerine çivilediği gözlerini çekip aldı, gülümsedi ve "aslanım Haydar" dedi.

Belediye Başkanı, "...her şeyin bir kolayı vardır muhterem hemşehrilerim, her şeyin bir çaresi vardır, Allahın izniyle ve sizlerin gayretiyle bu ideolojik greve de bir çare bulacağız; grevi grevlikten çıkarıp bize ideolojik savaş açanların burunlarını yere sürteceğiz! Allahın izniyle bu ideolojik grevden yüzakıyla çıkacağız. Hepinizi Allaha emanet ediyorum" deyip susunca, ortalık iki yüz kişilik bir alkışla okşanıvermişti.../

Haydar, Yeniler Durağı'na yanaşıp durdu. İnenler, binenler oldu. Gözleri dikiz aynasına kaydı, Ahmet Usta'nın gözleriyle buluştu. Ahmet Usta,

— Yanıtını bekliyorum arkadaş, dedi.

Haydar, gözlerini aynadan kaçırıp duraktan sertçe kalktı, sonra gözlerini Ahmet Usta'nın gözlerine iletip içdöktü:

— Beni çokça sıkıştırdın be abiciğim! Bir söz ettik, ettiğimiz sözün altından kalkamadık, keşke etmez olsaydık.

— Keşke, dedi Ahmet Usta da...

/ ... İkinci Dünya Savaşı'nın en civcivli günleri. İlkokulun dördüncü sınıfındayım. Bir öğretmenimiz var; orta boylu, seyrek saçlı, tombulca, kırk beş yaşlarında, Hitler bıyıklı. Hitler'in astığı astık, kestiği kestik. Bazı gazeteler "Hitler dünyayı düzeltecek", bazı gazetelerse, "Hitler dünyanın içine edecek" diye yazıyormuş. Bunları babamdan öğreniyorum.

Babam işçi. Babamın ne işçisi olduğu belli değil. Ekmek neredeyse, babam oradadır. Demircidir, dülgerdir, kalaycıdır, nalbanttır, badanacıdır, yağlıboyacıdır... Ama babamın bıyığı Hitlerci bıyık değildi. Hitler'i sevmezdi. Hitler'i sevenler de babamı sevmezlerdi. Hitler'i sevenlerin işyerleri vardı, adam çalıştırırlardı, çalıştır-

dıkları adamları horlarlardı. Babam kendini horlatmadı hiçbir zaman. "Gün gelecek, patronlar işçi sınıfının önünde dize gelecekler" derdi. Bu sözü çok severdim... Bir gün sınıfta, işçi sınıfından söz edecek olmuştum. Hitler bıyıklı öğretmenimiz küplere binmişti. "Ne demek işçi sınıfı?" diye sormuştu. İşçi sınıfının ne olduğunu anlatmak istemiştim, elbette dilimin döndüğünce; ama dilim pek dönmemiş olacak ki, öğretmenimin şamarı yüzümde bir şimşek gibi şaklamıştı... Gözlerim ha sulandı, ha sulanacak... Kendimi tutup ağlamamı eve saklıyorum ve evde yağmur yüklü bir bulut gibi boşalıveriyorum. "Keşke söylemeseydim" diye yakınıyorum. Babam kızıyor. "Şunu unutma Ahmet, doğru bildiğin her şeyi söyleyeceksin ve savunacaksın. İyi vatandaş olmanın yolu bunlardan geçer" diyor.../

Haydar, dikiz aynasına şöyle belli belirsiz bir göz attı. Ahmet Usta'nın gözlerini aynada göremeyince, içinin suları duruluverdi. "Ulan ben bu kartoluşu yerim be" diye geçirdi içinden. Durağı geçip sert bir frenle minibüstekileri şöyle usulünce çalkalayıverdi. Arkasına yaslanıp tıkız bir Samsun'u dudaklarına yerleştirirken geğirir gibi söylendi:

— Son durak!

İki kişi indi. Kalanlar birbirlerine baktılar. Ahmet Usta inmek için davranırken yerinde çakılıp kaldı. Sağ elinin işaret parmağını büküp bir camı tıklatır gibi vurdu Haydar'ın sırtına.

— Ne demek son durak?

Haydar, başını hafifçe pencereye doğru uzatıp tükürdü ve ensesini kaşırken sesine alaycı bir ton yükleyip söylendi:

— Son durak, son durak demektir!

Minibüstekiler sinirlendiler:

— Burası son durak değil!

Haydar, yalnızca süzeği kalan Samsun'u başparmağıyla

ortaparmağının ucuna yerleştirip caddeye fırlattı ve,

— Burası bana göre son duraktır, dedi.

Ahmet Usta, yarı arkaya dönüp gülümsedi.

— Oturun arkadaşlar. Arkadaşımız sizi son durağa kadar götürecek, çünkü bu onun görevi, dedi.

Haydar diretti:

— Son durak burası...

İşte o anda, Ahmet Usta'nın eli Haydar'ın boynuyla omuzu arasındaki bölüme uzanıverdi... Bir elektrik akımına kapılmışçasına titredi Haydar; sağ yanı tutmaz oldu.

Minibüstekiler, Ahmet Usta'yla Haydar arasındaki bu bir anlık yakınlığın ne olduğunu anlayamadılar. Ahmet Usta, parmaklarını biraz gevşeterek ve sesinin olanca ılıklığıyla sordu:

— Burası son durak mı?..

/... Kan ter içinde kalmıştı Haydar; nereye kaçmak istemişse başaramamıştı. Seydo bir deli dana gibi kovalayıp duruyordu Haydar'ı... Arada bir durup cebindeki taşlardan birini fırlatıyordu Seydo'ya doğru. Seydo ustalıkla sıyrılmasını biliyordu taşlardan, ama gene de taşlardan ikisini yemekten kurtulamamıştı. Alnından ve sağ yanağından incecik bir kan şeridi aşağıya doğru...

Bu kez aşağılara doğru kayarak, oturarak, ağaçlara tutunarak koşuyordu Haydar. Boklu Dere'ye varıp karşıya geçmek, derenin yamacındaki dayısının evine sığınmak istiyordu. Tek kurtuluş dayısının eviydi, ama... "Ulan seni bir yakalarsam" diye bağırıyordu Seydo. Haydar, Seydo'dan daha iyi koşuyordu, ne var ki Haydar daha dereye varmadan durup Seydo'yu beklemek zorunda kaldı...

Seydo, bir taş yığınının önünde durmuş, aşağılara doğru kocaman taşları salıvermeye başlamıştı. Bu koca-

man taşlar Haydar'ın sağından solundan hızla geçiyor ve derenin sularına gömülürken korkunç sesler çıkarıyordu. "Kaçamayacaksın ulan, eğer kaçmaya kalkışırsan seni bu taşlarla dereye, derenin bokuna gömerim" diye bağırıyordu Seydo...

Seydo, usul usul iniyordu aşağıya doğru. İki eliyle kavradığı taş kocamandı. Alnından ve yanağından hâlâ kan akıyordu. Haydar bir ağaca yaslanmış, Seydo'nun ne yapacağını kestirmeye çalışıyordu. "Bak, bir şey yapacak olursan eğer, yarın öğretmene söylerim ha" diye çığlıklandı Haydar.

"Söyleyemezsin."

"Söylerim, hele bir dokun bana."

"Söyleyemezsin dedim ya!"

"Neden?"

"Sen öğretmene, Seydo benim kıçıma çomak soktu öğretmenim diyebilir misin?"

Haydar, korkuyla ürperdi.

"Yapamazsın!"

"Görürsün..."

Karşı karşıya geldiler.

Haydar'ın yüzü, Seydo'nun kanayan yüzünden daha korkunçtu!

Seydo, iki eliyle tuttuğu kocaman taşı usulca bırakıverdi. Haydar, ayağına düşen taşın acısıyla öne doğru bükülmek isteyince, bu kez Seydo diziyle Haydar'ın yüzüne hınçla vurdu. Bu vuruş Haydar'ı yüzükoyun toprağa uzattı. Seydo, ata biner gibi bindi Haydar'ın sırtına. Kulaklarından tuttu.

"Söyle ulan, benim adım ne?"

"Hırt Seydo!"

Seydo, Haydar'ın yüzünü toprağa sürttü.

"Söyle, benim adım ne?"

Haydar debelendi, kurtulmak istedi Seydo'nun altından ve inatlaştı:

"Hırt Seydo!"

"Hırt Seydo ha?"

Seydo, Haydar'ın üzerine iyice yayıldı. Eline geçirdiği bir çomağı Haydar'ın kaba etlerine batırmaya başladı.

"Söyle ulan, adım ne?"

"Hırt Seydo!"

Seydo delirmişti artık; hem dövüyor, hem de Haydar'ın pantalonunu sıyırmaya çalışıyordu. Haydar, başına gelecekleri anlamış ve bu kez yalvarmaya durmuştu. Bayırın başında birikmiş olan çocuklar, Seydo'dan yana alkışlanıyorlardı:

"Düz onu Seydo, düz..."

Haydar yalvarmasını sürdürüyordu:

"Sen Seydo'sun, Seydo Ağa'sın; hırt olan benim, benim adım Hırt Haydar! N'olur bırak artık, bana dokunma. Bir daha sana takılacak olursam..."

Ayağa kalktıklarında, Haydar'ın ağzı ve burnu kanıyordu, yüzü çizik çizikti. Bayırın başındaki çocuklar, mahallenin bu belâlı iki çocuğuna yaklaşamıyorlar, olup bitenleri hep uzaktan izliyorlardı...

Seydo hâlâ burnundan soluyordu.

Bu uzun kovalamacadan, boğuşmadan o da yorulmuş, soluk soluğa kalmıştı, ama gene de Haydar'dan daha diri, daha canlıydı...

Haydar'ı ite kaka Boklu Dere'ye indirmişti.

"Şimdi elini yüzünü yıka bakalım."

"Evde yıkarım."

"Hayır, bu Boklu Dere'de yıkayacaksın."

"Mikrop kaparım."

"Kapmazsın. Senden iyi mikrop mu olur?"

"Bak Seydo...

"Kafamı bozma!"

"Beni rezil edeceksin çocuklara karşı."

"Rezil olacağın kadar oldun zaten."

"Ne istersen iste, sana alayım."

"Hiçbir şey istemem."

"Bak, sana ne söyleyeceğim..."

Seydo, cebinden çakısını çıkarır.

"Elini yüzünü yıkayacak mısın?"

İşin şakaya gelen yanı yoktur artık.

Haydar, Boklu Dere'ye uzanır ve elini yüzünü bir güzel yıkar. Birlikte yukarı doğru çıkarlarken, çocuklar bağırırlar:

"Düzmekten de beter ettin!".

Seydo, cebinden mendilini çıkarıp Haydar'a uzatır.

"Al, elini yüzünü kurula."

Haydar da, çocuklar da şaşırırlar.

Seydo, çocuklara bağırır:

"Ne biriktiniz ulan! Hiç oyun görmediniz mi? Biz Haydar kardaşla bir film çeviriyoruz, bunun için çalışıyoruz. Hadi uçun bakalım...

Çocuklar geri geri kaçışırlarken, Seydo kolunu Haydar'ın omzuna atar ve yanaklarından öper.

Seydo'nun bu davranışı karşısında Haydar allak bullak olur.

Ne yapsın şimdi?

Seydo'nun yüzüne öfkeyle mi, yoksa sevgiyle mi baksın?../

Ahmet Usta, sesinin olanca ılıklığıyla bir kez daha sorar Haydar'a:

— Burası son durak mı?

Haydar'ın boynuyla omzu arasında duran el hem dost, hem düşmandır ve bu elden kurtulmanın tek yolu vardır: Bu elin gücüne boyun eğmek. Haydar, öfkesini sesinin

yumuşaklığına gömerek yanıtlar:

— Hayır, burası son durak değil. Arkadaşları son durağa kadar götüreceğim. Götürmem gerek, çünkü bu benim görevim!

— Tamam arkadaş, bak ne güzel anlaştık, diyen Ahmet Usta, Samsun paketini Haydar'a uzatırken söylendi:

— Yak hele arkadaş, bu saatten sonra iyi gider.

Ahmet Usta, minibüsten inip evine doğru yürürken, bu uzlaşmanın iyi mi yoksa kötü mü olduğunu düşünüyordu...

Ahmet Usta, yokuşun yarısında durdu, soluklandı, sigara yaktı. İki adım atmadan gene durdu, elini burnunun uzağında tutup sigaraya uzun uzun baktı.

"Seni niçin içiyorum?"

Sigaranın yanıtını beklerken akşam ezanı okunmaya başladı. Bir sigaraya baktı Ahmet Usta, bir minareye. Madeni ses kulaklarını tırmalıyordu.

"Benim çocukluğumda" dedi, "benim çocukluğumda minarelerde müezzinler olurdu, onların okuduğu ezanlar..."

Bir kamyonet durdu yanında.

— Yarı yokuşta kesilip kalmışsın Ahmet Usta! Atla, seni eve bırakıvereyim.

Ahmet Usta, bir sigaraya, bir kamyonetin sürücüsüne baktı. Öksürüğünü bastırıp söylendi:

— Sağolasın Seydo! Ben şu yokuşu tırmanmak istiyorum. Şimdiye kadar bu yokuşa pes demedim, gene de demiyeceğim.

— Sen bilirsin Ahmet Usta, dedi Seydo.

Kamyoneti gazlamadan sordu:

— Bu akşam çadıra geliyor musun?

— Geliyorum.

— Giderken sana uğrarım.

— Sağol!

Seydo gazlayıp gitti...

Ahmet Usta sigarasını burnunun düzeyine kadar getirip hoşça hınçlandı: "Ulan meret, rezil ettin beni. Seni niye içiyorum. İçmesem olmaz mı?"

"Ulan Ahmet!"

Ahmet'in rengi uçtu. Beş numara gazlambasının aydın-

lattığı tarih kitabından başını kaldırıp ezikçe seslendi:

"Buyur baba!"

"Gel ulan buraya!"

Ahmet bir kat merdiven inip babasının karşısında mum gibi durdu. Babası helânın kapısında durmuştu, ellerini yumruk eylemiş ve beline dayamıştı. Ahmet, bu duruşun arkasındaki dayağı düşünüyordu.

"Gir ulan şu kenefe!"

Ahmet, helâya girince de bağırıyor:

"Kokla ulan! Ne kokuyor bu kenef?"

Kenef ne kokar?

Söylese ya Ahmet. Söyleyemiyor.

"Sen ne zamandan beri sigara içiyorsun?"

Ahmet, "sen ne zamandan beri sigara içiyorsun?" sorusunu yiyince sarsılıyor. Bu soru ikinci kez soruluyor kendisine. Bir kezinde de okulda, Atölye Şefi Kıyak Emin sormuştu: "Sen ne zamandan beri sigara içiyorsun?"

Helâdan boynu bükük çıkmıştı Ahmet. Emin Hoca sigaralarını almış, kıçına da bir tekme yapıştırmıştı.

"Bir daha sigara içtiğini görmeyeyim. Bu kez yönetime bildirmeyeceğim, ama gene içersen, gene yakalarsam seni..."

Babası, ensesinden tutarak helâdan dışarı çekmiş ve babaca söylenmişti:

"İçme ulan şu mereti! Belki şimdilerde özeniyorsundur, ama günü gelince anlarsın, niye daha önce bırakmadım şu mereti diye yakınırsın. İçme oğlum şu mereti! Günü gelsin rakı iç, votka iç, şarap iç, ama sigara içme...

"Seni bırakıyorum" dedi.

Sigaranın ucundan ufacık bir yıldız kaydı, daha yere düşmeden söndü. Sigarayı fırlatıp attı. Düştüğü yere vardı, yanan ucuna doğru tükürdü, tutturamadı. Gülümsedi. "Tamam" dedi, "seni tükürükle boğup söndüremedim, ama topuğumla eziveririm."

Topuğuyla eziverdi...

Eve varıp kapıya dayandığında burnunu delirtici bir bulgur pilavı kokusu tırmaladı. Sevindi. Daha vurmadan açılan kapıdan girip beline dolanan iki kolu usulca kavradı, yukarıya doğru kaldırdı, oğluyla burun buruna gelince de, sesinin olanca ılıklığıyla seslendi:

— Merhaba Devrim!

Devrim, kollarını Ahmet Usta'nın boynuna dolayıp incecik sesiyle selâmı filizledi:

— Merhaba baba!

— Birbirinize doyamadınız gitti.

Ahmet Usta, karısına baktı.

Kadının gözlerinin içi gülüyordu. Gülen gözleriyle, "hoş geldin, yorulmuşsun, elini yüzünü yıka, yemeğini ye, azıcık uzan" diyordu sanki...

Elini yüzünü yıkayıp sofraya oturdu.

Bulgur pilavını ve ayranı kaşıkladı, soğanı tuza banıp da yedi. "Pek güzel olmuş, eline sağlık" dedi. Arkasına yaslandı, elini cebine atıp bir sigara çıkardı, dudakları arasına yerleştirdi, kibriti çakacakken durdu, sigarayı ve kibriti masanın üzerine bıraktı, sonra sigara paketini cebinden çıkarıp masanın ortalarına doğru fırlattı. "Seni de kendimi de yakmayacağım."

Karısı kulak kabarttı.

— Bir şey mi dedin?

— Yok bir şey, dedi Ahmet Usta.

Musluğa gidip ağzını çalkaladı.

Yerine oturduğunda, Devrim dizlerine tırmandı.

— Gene çıkacak mısın babacağım?

Oğlunun "gene çıkacak mısın?" sorusu, bir burgu oldu Ahmet Ustanın belleğine. Bir kocaman ağaç burgusu oya oya belleğini...

/"Gene çıkacak mısın?" diye sorardı anası. Babası, başını kaldırmadan, kaşlarının altından bakardı anasına. "Bıktım senin bu sorundan" der gibi bakardı. Ama hiçbir zaman da, "bıktım senin bu sorundan" demezdi. Kalın ve sert sesini kadifeler de yanıtlardı soruyu.

"Evet, çıkacağım..."

Anası huysuzlanırdı.

"Ne var dışarda? Eğer bir şey varsa, söyle de birlikte..."

İşte o zaman kadifeliği falan kalmazdı kalın sesin; sertleşir, sertleştikçe kalınlaşır ve patlardı:

"Elinin hamuruyla..."

Babasına değil de anasına kızardı o zaman. Çünkü babası kahveye gitmez, oyun oynamazdı hiçbir zaman. Bunu anası da bilirdi.. Hemen hemen haftanın dört günü, yemekten sonra çıkar, arkadaşlarıyla buluşur ve geç vakit eve dönerdi. Arada sırada sendikadan falan söz ederdi, o kadar.../

Ahmet Usta, oğlunun yüzüne gülümseyerek baktı. Elini masaya uzatıp sigara paketini kavradı. Yüzü asıldı. Parmaklarını gevşetti, sigara paketini olduğu yere bıraktı.

— Ne demek gene çıkacak mısın?

Devrim, Ahmet Usta'nın dizlerinden kayıp odanın öbür ucuna kaçtı. Kırgınca baktı. Bu bakışlar da Ahmet Usta'nın yüreğine giren bir burgu olup çıktı. Sigara paketine bakıp dudaklarını ısırdı. Sonra usulca, "ne olursa olsun senden kurtulacağım" diye söylendi...

Kadın, mutfaktan kurtulup odaya girdiğinde bir şeyler sezinler gibi oldu. Devrim'le kocasının arasında kocaman bir uçurum vardı sanki. Hiç soru sormadı. Soruyla uçurumun daha da büyüyeceği besbelliydi. Odanın bir kıyısına da o

ilişti. Üçgen oldular...

Kocaman bir karasinek sessizliği yırtıverdi. Uçuşunu tamamlayıp sigara paketinin üzerine konduğunda, Devrim, dörde katladığı gazeteyle usulaca sokuldu masaya, elini bir yalabık hızıyla kaldırıp indirdi; karasinek bir yana, sigara paketi bir yana devrildi. Kadın, kuşkuyla baktı kocasına, sonra kendinin olmayan bir sesle ulandı Devrim'e:

— Sigaraları ezdin!

Ahmet Usta gülümsedi.

— Ezsin varsın, karasineği gebertti ya!

Ahmet Usta'nın bu sözü odayı şenlikleyiverdi.

Kadın, kendi sesine bürünüp sordu:

— Çay demleyeyim mi?

Ahmet Usta'dan önce Devrim yanıtladı:

— Hayır, demleme anne.

— Neden oğlum?

— Çünkü babam dışarıya çıkacak.

Ahmet Usta, Devrim'in saçlarını karıştırıp kapıya doğru yürüdü. Devrim, sigara paketini kapıp babasına uzattı.

— Sigaranı unuttun.

— Kalsın, dedi Ahmet Usta, sigara içmeyeceğim artık. Erken yat, uyu, çabuk büyü, büyü ki dünyamız seninle ve akranlarınla daha güzel olsun.

Ahmet Usta çıkıp gittiğinde, Devrim, kapının önünde bir süre dikilip kaldı, sonra da sordu:

— Babam her akşam niye çıkıyor anneciğim? O çadırlara gitmese olmaz mı?

— Olmaz, dedi kadın. Çünkü baban, barışı işçiler sağlayacak, daha güzel bir dünyanın temelini onlar atacaklar, benim de bu işte bir tutam tuzum bulunsun diyor...

Devrim'in saçlarını şöyle bir karıştırıp çıktım. Bu çocuk yaman olacak. Cin gibi. Aklı her şeye yatıyor. Beni de gerçekten seviyor; bunu gözlerinden, sesinin tonundan anlıyorum. Anası da söylüyor bunu, "adın geçti mi, oğlanın gözleri cavlıyor" diyor. Hoşuma gidiyor. Varı yoğu bir oğlan işte. Gözünün içine bakıyoruz. Okusun, adam olsun. Her okuyan adam olmuyor, ama bu olur. Devrim'den umutluyum!

Seydo gecikti.

Gökyüzü yıldızdan geçilmiyor.

Elimi cebime atıyorum, bir sigara...

Tepene kaynar sular boşalsın Ahmet! Aklını başına çevir. Sigarayı bıraktın ya!

Devrim koşturup geldi, paketi uzattı da, sen ne dedin? "Sigarayı bıraktım, içmeyeceğim" demedin mi? Hay senin aklına...

Seydo niye gecikti?

Bi bokluk olmasın? Alıp götürmesinler Seydo'yu? Olur mu olur. Neler olmadı ki? Gözdağı verip yıldıracaklar akılları sıra. Eh, arada sırada yılanlar da olmuyor değil. İki gün içerde yatınca, bir daha ortalarda görünmez oluyorlar. Görünmesinler varsın, böylesi daha iyi. Yalpalayanlarla yola çıkmaktansa...

İşte arabasının sesi duyuldu. Geliyor bizim Seydo. Bakalım ne laflar buracak? İndirsene lan farlarını deli zıpkın! Yavaşla, adam gibi sür şu arabayı...

Hep böyle yapar.

Kızdığımı bile bile böyle yapar.

Uymayayım şu deliye, dedim, bir adım geriye çekildim;

tam benim çekildiğim yerde frenledi arabasını.

Güldü.

Ben de güldüm.

Hiçbir şey olmamış gibi atladım arabaya.

— İyi akşamlar Seydo!

Şaşırdı. Bir hoş baktı yüzüme.

— Yani şimdi sen bana kızmadın mı?

— Yok be arkadaş, niye kızayım?

— Ne bileyim ben; hani hep kızarsın da...

— Bu akşam kızmayacağım.

Gazladı.

Elini cebine atarken de söylendi:

— Niye be Ahmet Usta, bu akşamın bir özelliği mi var?

Patlasın diye laf büktüm:

— Şu cigarayı bir türlü ortaya koyamazsın, hep cepte taşırsın.

— Ne yaparsın be Ahmet Usta, öyle çok otlakçı var ki! Ha, ne diyordum? Yak hele.

— İstemem.

— Nazlanma!

— Nazlanmıyorum.

— O halde?

— Sigarayı bıraktım...

Öylesine şaşırmış olacak ki, arabayı sağa çekip frenledi. Gözlerini kıstı, eğilip yüzüme baktı. Sonra güldü. Daha sonra deli gibi gülmeye başladı. Elinin tersiyle alnıma değdi.

— Senin ataşin var, iyice üşütmüşsün Ustam!

— Hiç de değil Seydo. Turp gibiyim arkadaş!

— O halde izin ver, bari ben bir tane tüttüreyim.

— Keyfine bak.

Arabayı yeniden yola sokarken sordu:

— Ne zaman bıraktın?

— Senden ayrılıp eve gidince.

— Sen o cigarayı masanın üzerine bırakmışsındır.

— Masanın üstüne bıraktım.

— İyi ya, yarın o masanın üstünden alır gene içersin.

— İçmem.

— İçersin Ahmet Usta, içersin. O mereti bırakmak öyle her babayiğidin harcı değildir.

— Babayiğit falan değilim, ama içmeyeceğim. Bu kez iş ciddi, çünkü söz verdim.

— Kime?

— Devrim'e!

Seydo yan yan bakıp içtenlikle gülümsedi.

— Yamansın be Ahmet Usta; yamansın ki ne yaman; kime söz verileceğini iyi biliyorsun. Şimdi inanıyorum, sen bu mereti içmezsin gayri.

— İçmem.

— İlk zamanlar belki zor olur, ama alışırsın; iyice bunaldın mı Devrim'i düşünürsün, sonra...

Sözünü de arabayı da frenleyip sağa yanaştı, durdu. Sonra da "Savaş'ın Barış'ı ilişti gözüme, seslen, pergelleri biraz açsın" dedi. Gelen gerçekten de Barış'tı. Yanında hiç tanımadığım biri vardı. Hızlı hızlı yürüyorlardı, ama gene de bağırdım:

— Hadi, az daha açın pergelleri!

Barış, sesimi alınca daha da hızlandı. Arabanın yanına gelince de gülümsedi, iyi akşamlar diledi. Seydo, kalınca sordu:

— Nereye böyle?

— Babama Seydo Dayı!

— Yani Savaş'a mı?

— Savaş'a ya, iyi bildin.

— Hadi atlayın bakalım, Savaş'a yalnız gidilmez.

Seydo'ya doğru kaydım binsinler diye, ama Barış kararlıca söylendi:

— Hiç rahatınızı bozmayın biz arkaya atlarız.

Atladılar.

Seydo, arabaya yol verirken anlatmaya başladı:

— Yıllar ne kadar çabuk geçiyor. Bi bakıyoruz çocuk, bi bakıyoruz koca delikanlı... Savaş'la tanıştığımızda daha bacak kadardı Barış; cılız mı cılızdı; ağzından söz dirhemle çıkardı. Azıcık takılsam, ağlamaya dururdu. Savaş kızardı, ağlatma benim Barış'ımı derdi. O öyle deyince, ben de inadıma bindirirdim; Barış niye senin oluyormuş, Barış hepimizin derdim. Bu lafın üzerine iyice ağlamaya başlardı Barış; sonra babasına sokulup sızlanırdı; ben herkesin değil, babamın Barış'ıyım derdi... Sonra sonra aklı ermeye başladı. Bir gün durupdururken, Seydo Dayı dedi, yutkundu, tam karşımda duruyordu, sanki gözlerinden bulutlar kalkıyordu; Seydo Dayı, ben yalnız babamın değil herkesin Barış'ı olmaya karar verdim deyiverdi. Sonra fırladı gitti. Savaş'la bakıştık. Birer cigara yaktık; sanki yapacak başka bir şey yokmuş gibi, birer cigara yaktık işte; çünkü şaşırmıştık, ne yapılması, ne söylenmesi gerektiğini kestirememiştik. Sessizliği Savaş bozdu; benim oğlanın aklına su yürümeye başladı Seydo... Seydo, nasıl anlatsam... Çok güzel bir olay bu, bunu kutlamalıyız dedi...

— Seydo!

— Hı!

— Biraz yavaş, hızlı gidiyorsun.

Ayağını gazdan çekti. Gülümseyerek, "Daldırmışım" dedi...

"Dalmışım" diye söylenen ve başını iki yana sallayıp gülümseyen Seydo, dibine kadar içtiği cigarayı fırlatırken bir hoş oldum. Seydo, aklına uyup da "Yak hele bir tane" dese...

— Yak hele bir tane.

Yüreğimden başıma doğru bir sıcaklık yükseldi. Yutkundum. Gülümsemeye çalıştım.

— Dalga geçme Seydo, dalga geçme benimle, hani tepem bir atarsa...

Baktım, hiç sesini çıkarmıyor, kıs kıs gülüyor; sustum ve içimdeki öfkeyi, öfkenin kaynaklandığı nikotin tutkusunu bastırmaya çalıştım.

Çadırlara yaklaşırken, Seydo bir cigara daha yaktı...

.....

Zeynel'in, Necati'nin, Salih'in ölüm orucuna yattıkları çadırın üzerine iliştirilen "Ölüm Orucunda 5. Gün" yazısına ters düşen bir yaşantı var çadırın önünde. Yaktıkları ateşin çevresinde toplanmışlar, banttan yükselen marşı dinliyorlar.

Selam verip selam aldık. Oturup çemberi sıkladık...

Zeynel'in, Necati'nin, Salih'in yüzlerine baktım. Anladılar. "Kaygılanma Ahmet Usta" dediler, "ölmek var, dönmek yok. Haksız yere işten atılan arkadaşlarımız yeniden işbaşı yapıncaya kadar ölüm orucuna devam edeceğiz."

Gündoğusundan esmeye başlayan yel, yeni arkadaşlar getirdi. Gökyüzü yıldız yıldızdı. Çadırdan E-5 karayoluna taşan marşlar taşıtlara takılıp uzaklara gidiyor, sönmek üzere olan grevlere kıvılcım oluyordu. "Ölüm orucu" deyimine karşı çıkıyordu. Selim, yarın sabah çadır üzerine asılacak yazıyı hazırlıyordu ve Ömer Hoca, "Ölüm orucunda altıncı gün ne demek? Burada arkadaşlarımızın tuttuğu oruç, ölüm orucu değil, yaşama orucudur. Emekçilrin iş güvencesi olsun, sömürülmesin insanca yaşasınlar diyoruz; bunun için grev yapıyor, bunun için oruç tutuyoruz; o halde, bu orucun adı yaşam savaşımı için oruç olmalıdır" diyordu.

İçimde yeniden cigara içme isteği uyandı. Ateşe bir kütük atıldı. Ömer Hoca'nın sözleri tartışıldı. Ağzımı açıp da tek söz söyleyemedim. Öneri yerindeydi ama halk "Ölüm orucu" deyimine iyice alışmıştı; eylem "Ölüm orucu" olarak başlamıştı. "Ölüm orucu" olarak sürmeliydi...

Selim, başını kaşıyarak sordu:

— Tamam mı? Karar verildi mi? Pankartı ölüm orucunda

altıncı gün diye yazıyorum.

"Tamam" denince de işini sürdürmeye başladı. Teype yeni bir bant kondu, cigaralar ateşlendi. Savaş, paketi uzatırken söylendi:

— Hasta mısın Usta? Geldiğinden beri hiç sigara yakmadın, hele tellendir bir tane.

Gülümsemeye çalıştım, elimi canevime koyup teşekkür ettim:

— Sağolasın Savaş arkadaş, sigarayı bıraktım.

Bir süre yüzüme bakakaldı, paketi çekemedi, elinin tersiyle alnıma dokunup Seydo gibi muziplendi:

— Senin ateşin var.

Seydo girdi araya:

— Ustama takılma Savaş, bu kez iş ciddi, çünkü içmeyeceğim diye Devrim'e söz verdi.

Savaş, paketi cebine sokarken Zeynel'in hemen yanında duran oğluna baktı, iç geçirdi ve "keşke ben de Barış'a söz verebilseydim" diye söylendi...

Gecenin ucuna doğru kalktık. İyilikler diledik. Kamyonete doluştuk. Seydo gazlarken söylendim:

— Hele biraz daha eylen; araba iyice dolsun marşlarla, giderken oraya buraya serperiz, küllenmiş yüreklere kıvılcım olur.

Seydo, bu kez gerçekten hayretle baktı yüzüme.

— Cigarasızlık kötü çarptı Ustam, fena üşüttün, başımıza edebiyatçı kesildin. Hele bi cigara yak da kendine gel.

Uzattığı cigarayı aldım.

Sevindi.

Kibrit çaktı.

Uzattığı kibriti söndürdüm, cigarayı ikiye bölüp dışarı attım, arkama yaslanırken gözdağı verdim:

— Tek söz etme Seydo, hiç ağzını açma, bozuşmayalım...

DOĞA'NIN AKILDIŞI OYUNU

Toprak yol, bahçelerin taş duvarlarıyla uçurum arasında sıkışıp kalmış. Evlerden taşan şamata önce yola düşüyor ve kaldırdığı toz yumağına sarınarak uçurumun dibindeki kayalara çarpıyor, oradan da denize yuvarlanıyor...

Şamatanın kayalara çarptığı anda doğurduğu sesi duyabilmek, dahası görebilmek için, tehlikeyi de göze alarak uçurumun kıyısına sokuluyorum.

Bekliyorum.

Yeni bir şamata kopsun, toprak yolun tozuna belensin, zıplayıp uçurumdan kayalara düşsün, parçalansın ve işte tam o anda...

... tam o anda, güneşin denizi öperken çıkardığı sesle sarıldığımızı hissediyorum. Gökle deniz yer değiştiriyor. Kuşlar yüzmez, balıklar ötmez oluyor... Bağırmak istiyorum, sesin çıkmıyor. Ağzımdaki tutkalın kokusu genzime vuruyor...

Uçurumun kıyısına sokulduğumda görmüştüm, denize değdi değecekti; ama ne yalan söyleyeyim, güneşin denizi öpeceği hiç aklıma gelmemişti. Kaç kez Kayalar'a gidip (bu toprak yolun batı ucu Kayalar'a dayanır; eğer burada takılıp kalmasaydım, güneş batarken orada olacaktım) güneşin batışını izlemiştim. Kerpe'ye gelip de güneşin batışını Kayalar'dan izlememek, hamama girip de yıkanmamaya benzermiş; buranın eskileri böyle diyorlar...

Uzunca süren bir öpüşmeden sonra denizin koynuna giren güneşle birlikte, doğada herşey yerli yerine oturdu. Deniz, usulca gökyüzünün üstünden kayarak gene alta yattı

ve tatlı tatlı solumaya başladı. Kuşlar, denizden koparıp aldıkları ıslak ve tuzlu kanatlarını kurutmak için dallara sererlerken, balıklar da ötüşlerini gökyüzü eleğine dökerek, akşamla lacivertleşen sulara daldılar... Özenle düzenlenmiş bahçelerden yükselen çiçek kokuları, çilingir sofralarının anason kokusuna katılarak burnumdan girip genzimdeki tutkal kokusunun canını okudular...

Beline dolanan kolu bir kediyi sever gibi okşayan genç kız, meneviş gözleriyle erkeğin bir çiçekli bahçeyi andıran yüzüne çisentiler dökerken söylendi:

"Hüzün yüklüyüm!"

"Akşamdan mı?"

"Yaralı güneşten."

"Denize düşerken..."

"Acısı yüzüne vurmuştu."

"Denize yüzükoyun kapaklandığı anda..."

"Ya da son öpücüğünü kondururken denize..."

"Tersyüz olan dünyamızda..."

"Kuşlar, balıklar..."

"Hele ins anlar..."

"Nasıl da donup kaldılar..."

"Ve o korkunç sessizlikte..."

"İçimizden kopup da kulaklarımızı tırmalayan çığlık..."

.....

"Bak, ne söyleyeceğim..."

"Evet?"

"Bitirelim bu oyunu."

"Yani perdeyi indirelim?"

"Bıkkınlık vermeden."

"Oyun sürüyor ama..."

"Oyun hep sürecek. Bitmeyecek ki... Tam bitti derken, bir de bakacağız yeni oyunlar sergilenmiş..."

"Ama bizim sahnemizde değil."

"Yanılıyorsun."

"Niye yanılayım?"

"Çünkü gerçekten 'bizim' diyebileceğimiz sahne yok"

"Olsun varsın, gelgeç de olsa, oyunumuzu sergileyebildiğimiz bir sahne var."

"Yarın olmayabilir."

"Yarın bu kadar yakın mı?"

"Bilinmez."

"Bilinen?"

"Oyunun er geç biteceği..."

Sustular...

Erkeğin kolu, hâlâ yüzünün bahçesine bakışlarıyla çisenti döken kızın beline dolalıydı...

Çevrelerinde meraklı insanlar birikmişti. Bunlardan biri sordu:

"Oyun bitti mi?"

Soru, kızla erkeğe ulaşmadan, boşlukta nazlıca dalgalanırken bir martıya yem oldu. Herkes başını kaldırıp gökyüzüne kanat vuran soru meraklısı martıyı izlemeye başladı...

Martı yükseldikçe yükseldi, görünmez oldu. Sonra, birdenbire yeryüzüne doğru sağılmaya başladı.

Korktuk!

Kimimiz ağaçların sık dalları altına, kimimiz evlerin saçakaltlarına sığındık. Sığınacak yer bulamayanlar, kollarını başlarının üstüne kavuşturup bekleyişe geçtiler.

Ben hâlâ uçurumun kıyısındaki ağacın dibindeyim. Korkudan titreyen ve birbirine vuran bacaklarımın üzerinde zorlukla duruyor, uçuruma yuvarlanmamak için ağacın gövdesine sımsıkı sarılıyordum.

Martı, korkunç bir hızla üstümüze doğru...

... ve birden, evet, birdenbire sert bir frenle yerinde kazıplanıp kalan otomobil gibi... martı da... aynen öyle işte... kazıklanıp kalıyor olduğu yerde... Çığlıklarını kah-

kaha eyleyip delice gülüyor... Sonra da, kaptığı soruyu bırakıveriyor gagasından:

"Oyun bitti mi?"

Düşüyor...

Bir tüy gibi dalgalana dalgalana düşüyor... Soruyu yakalayabilmek için ellerimizi ağ eyleyip geriyoruz. Çocuğun biri annesinin eteğini çekiştirip, "kayığımı isterim" diye sızlanıyor. Kadın, inen eteğini düzeltiyor, "sus bakayım" diyor, "kayığın sırası mı şimdi?"

Çocuğun sızlanması, taş duvarın iki karışlık yerinde sızıntı yapıp hemen yosunlaşıveriyor...

Bekliyoruz.

Ellerimize değdi değecek... derken gene o çılgın martı, kaptığı gibi soruyu çıvıp gidiyor... Çocuğun taş duvarda yosunlaşan sızlaması çiçeğe dönüşüyor.

"Oh ya! Kayığım elinizde parçalanmaktan kurtuldu. Martı amcam onu gökyüzünde yüzdürecek..."

Kadın, yedi rengin karmakarışık olup renksizleşen bakışıyla yalıyor çocuğun yüzünü ve soruyor:

"Martı amca da nereden çıktı? Martıdan amca olur mu hiç?"

"Niye olmasın?"

"Olmaz da ondan. Hem o erkek mi bakalım?"

"Kadın mı?"

"Olamaz mı?"

"Olsun. O zaman ben de ona Martı tezye derim."

"Sen çıldırmışsın!"

Evlerden kopan şamatadan daha korkunç bir şamata kopuyor kalabalıktan:

"Çıldırmış bu martı!"

Çocuk, gökyüzünde taklalar atan martıya bakıp olanca sesiyle bağırıyor:

"Benim Martı teyzeme çılgın diyemezsiniz!"

Çocuğun öfkesi kalabalığı çalkalayarak yükselirken yumuşayıp mavileşiyor ve martıya ulaştığında da bir sevgi yumağına dönüşerek, çılgınca taklalarla düşmekte olan martıyı çepeçevre sarıveriyor...

... ve hiç ummadığımız, aklımızun ucundan bile geçiremediğimiz bir olaya tanık oluyoruz: Denizi öperek yatağına çekilen güneş, başını lacivert sulardan çıkararak sevgi yumağı içinde alıklaşan martıya bakıyor bir süre; sonra, belki de son kez, denizin yüzünü allıklayıp kayboluyor...

Tutuklu dilimiz, kenetlenmiş dişlerimizin arkasında kendine yeni bir ses edinebilmek için çırpınıyor. Çocuğun Martı teyzesi, çözülen sevgi yumağının arkasından denize doğru süzülmeye başlıyor...

Alçalıyor...
alçalıyo...
alçalıy...
alçalı...
alçal...
alça...
alç...
al...
a!...

Martının gagasından bırakıverdiği soruyu balıklar kapışırken, kenetlenmiş dişlerimizin arkasında kendine yeni bir ses edinebilmek için çırpınan dilimiz de çözülüveriyor:

"Ettin edeceğini!"

Deniz hoplayan, zıplayan, koşan, birdirbir, uzuneşek oynayan, çember çeviren, türlü hokkabazlıklar yapan balıklarla kaynaşıyor...

Her balığın dilinde tornadan, frezeden geçmiş ya da aynı potada biçimlenmiş aynı soru:

"Oyun bitti mi?"

Çıldırmamak için kulaklarımızı tıkıyoruz, ama faydasız; bu kez burnumuzdan, gözpınarlarımızdan süzülüp beynimizi darmaduman eden sorudan kurtulmamız olası değil...

Martı, sırtına binen çocukla birlikte Miço Limanı'na doğru uçarken, biz de doğa'nın akıldışı yeni bir oyununa düşme korkusuna kapılıp akşamın alacasına benek benek dağılmaya başladık...

Pencereden bahçeye bakıyordum.

"Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür" dedi anam.

Anamın yüzüne baktım.

Doğanın kıpırtısız bir dilimini alıp, anamın yüzüne yerleştirmişler sanki.

Pencereden çekildim. Bahçeye indim.

Az sonra, komşunun tavuğu da bahçeye indi.

Bakıştık...

Tekir elma ağacının dibini eşeliyordu.

Gidip yanına çömeldim.

Yüzüme elif elif baktı.

Burnumun tam ucuna bir yağmur damlası düştü. Tekir'e bakarak söylendim: Bıktım usandım senden. Bırak şu elma ağacının dibini. Elma ağacının dibinde sıçan mı var?

Miyavladı.

Komşunun kedisi de miyavladı.

İkisi biren fırladılar aradaki duvara.

Karşılıklı bakıştılar...

Komşunun tavuğu, yumurtlayacakmış gibi dört döndü bahçede. Sonra kedilerin yanına durdu, sevgiyle baktı.

Bana da sevgiyle baktı. Ürperdim!

"Senin kediyle benim kedi iyi anlaşıyorlar."

Başımı salladım.

Başımı sallarken yağmur hızlandı.

Gökyüzüne baktım.

Ağlayan gökyüzüne dayanamam. Nerde ağlayan bir gökyüzü görsem, canım işkembe çorbası ister. "Ağlayan gökyüzüyle işkembe çorbasının ilgisi ne?" diyeceksiniz. Kim olsa sorar bu soruyu. Ne bilsinler benim sarhoş olunca ağladığımı?

Gökyüzü ağladı mı, sarhoşluğum düşer aklıma.

Gider yir yerlerde işkembe çorbası içerim.

İçimin çorbaya yatkınlığıyla sordum:

"Bir yere gidip işkembe çorbası içelim mi?"

Kedilere baktı önce, sonra bana, daha sonra gökyüzüne. Ağzını açıp dilini yağmurladı.

"Benim horozun ne zaman geleceği belli olmaz."

Yüzümü buruşturup içeri girdim.

Perdenin aralığından bahçeye baktım.

Hâlâ kedilerin yanında duruyordu.

Kedisi duvara abanmıştı, benim kedi onun üstündeydi. Alttaki kedinin beli ağrıyor galiba, diye düşündüm. Babamın beli ağrıdı mı, yere uzanır, kardeşim de babamın belini çiğnerdi. Ama böylesine uzun uzun değil.

Dayanamadım. Pencereyi açıp sordum:

"Bunlar ne yapıyorlar böyle?"

Kıytırık kıytırık baktı yüzüme, sonra güldü.

"Erkek, dişisini yağmurdan koruyor."

Küçüldüm!

Bahçede kalıp ben de onu yağmurdan korumalıydım. Ama düşünemedim işte. Benim Tekir, benden akıllı... Daha doğrusu, benim aklım işkembe çorbasında. Aklıma çorba düşünce, bir hoş oldum. Gülümsedim.

"Niye gülümsedin öyle?"

"İşkembe çorbasını severim; ama tavuk sulu şehriye çorbasını da severim. Senin çorban ne güzel olur!"

"Ay! Şimdi ben tavuk muyum yani?" diye çığlıklandı.

"Değil misin?"

"Delisin sen."

"Hadi ben deliyim, peki annem de deli mi?"

"Senin deliliğinin annenle ne ilgisi var?"

"Ben söylemedim ki senin tavuk olduğunu. Annem söyledi. Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, dedi. Ama sen kaz değilsin. Ben çok kaz gördüm. Sen hiç de kaza

benzemiyorsun. Ama besili bir tavuksun sen. Çorbası, özlemle beklenen bir tavuk..."

Tekir, yağmurdan koruduğu dişisinin üstünden yere atlayıp, yalpa vura vura, eve doğru yöneldi.

Dişi kedi silkinip yalanmaya durdu.

Yalaftan kedisini kucakladı.

"Demek ben bir tavuğum?"

"Evet, sen bir tavuksun."

"Buna gerçekten inanıyor musun?"

"İnanıyorum."

Güldü.

Kedisinin başını avuçlayıp içeriye kaçtı...

Pencereden çekildiğinde, anamla burun buruna geldim. Yüzünün alını allayıp morunu morladı ve söylendi:

"Hiç sözünü tartmasını bilmiyorsun. Yerin dibine geçirdin beni. Bundan böyle Selime'nin yüzüne nasıl bakarım ben?"

Şaşırdım, akıl erdiremedim anamın kızgınlığına.

"N'olmuş yani, kızgınlığın niye?"

"Elinin körüne! Daha n'olsun? Selime'nin tavukluğunu da nereden çıkardın?"

"Sen söylemedin mi anacığım? Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, demedin mi? Selime, besili bir tavuk, ama kaz değil. Ona, bunu anlatmaya çalıştım ben. Ben..."

Daha sözümü tamamlamadan, tövbe çeke çeke mutfağa gitti. Karnım acıktığı halde tuttum kendimi, mutfağa gitmedim peşinden. Anamın hey heyleri kızılcık ağacına tünemiştir, diye düşündüm.

Bu deyim, anamın.

Ben ne zaman güzel ve yararlı şeyler yapmaya kalksam, "aklının hey heyleri kızılcık ağacına tünedi gene" diye söylenir.

Benim aklım, cinsi bilinmeyen bir güzl kuştur!

Kış gelince, güneye göçer.

İlkyazla birlikte döner.

Kızılcık ağacına tüner. Ve öter... O öttü mü öttü, oturduğum yer dikenlenir, duramam. Kendimi dışarı vurur, üç beş gün görünmem ortalarda.

Sonra dönerim.

Dönüşüm, evdekilerin yüreğine su serper.

Sorarlar:

"Gene nerelere gittin?"

"N'ettin, n'eyledin?"

"Sevincine kıymık battı mı?"

"Özledin mi bizleri?"

Tüm bu soruların ucu nereye varıp dayanıyor?

Korkuya mı?

Bir günden bir güne, başlarını alıp da şöyle gönüllerince çekip gitmemişler. Uslu uslu oturmuşlar evlerinde. Kendilerini evlerde avutmanın yollarını aramışlar. Özgürlüklerinin karşısına birer kaya gibi dikmişler töreyi, erdemi.

İpin ucunu kaçırmaktan korkmuşlar...

İpin ucunu hep kaçırırdım.

İsteyerek, bile bile kaçırırdım.

Süzülür giderdi uçurtma.

Gözümü hiç uçurtmadan ayırmadan yürürdüm.

Çoraplarıma, paçalarıma pıtıraklar yapışırdı.

Düşerdim. Düşer düşmez kalkar, gene yürürdüm. Ama bir türlü yetişemezdim uçurtmama. Arkadaşlarım ardımdan gülerlerdi.

Oturup ağlardım.

"Delinin zoruna bak. Hem uçurtmayı salıyor, hem oturup ağlıyor" derlerdi.

Oysa ben "uçurtmam kaçtı" diye ağlamazdım ki!

Sevincimden ağlardım.

Uçurtmamın başını alıp gidişi sevindirirdi beni.

Bir gün ben de başımı alıp gideceğim, diye düşünür-

düm.

Bir gün başımı alıp gittim...

Uzunca bir sicimle inmiştim kapının önüne.

Sicimin bir ucunu kapının tokmağına, bir ucunu ayak bileğime bağlamıştım. Sonra sicimin yettiğince yürümüştüm. Sicim, kapının tokmağıyla ayak bileğim arasında gerildiğinde de, o küçük çakımla kesivermiştim sicimi.

Bir uçurtma gibi kopmuştum kapının önünden.

Çocuklar, "deli deli tepeli, kulakları küpeli" diye çığlıklanmışlardı ardımdan.

Hiç aldırmadan yürümüştüm.

Kaç saat yürümüştüm, nerelere gitmiştim, neler yapmıştım ve eve dönüşüm nasıl olmuştu, pek seçemiyorum şimdi. Kaçışlarımı birbirine karıştırıyorum.

Ama oturup yazmaya kalkışsam...

Komşunun tavuğuna mektup yazmalıyım.

Peki, neler yazacağım ona?

Şimdiye kadar hiç kimseye mektup yazmadım. Mektuba başlasam, belki bir şeyler yazabilirim. Ama önemli olan, ona nasıl sesleneceğim.

Örneğin, "Sayın Tavuk" desem.

Gülünç elbette.

Bir tavuğa "Sayın Tavuk" diye seslenmek yakışık alır mı? En iyisi "Sevgili Tavuk" demeliyim. Ama o, tavuk olduğuna inanmıyor ki. Oysa kocasının "horoz" olduğuna inanıyor.

Saçmalıyor elbette.

Saçmalamak bir yerde iyidir. İnsanın aklının mekiği tez elden eskiyip gitmez...

Mekik dedim de aklıma geldi. Bir zamanlar, halı dokuyan bir kızı sevmiştim. Ölesiye sevmiştim. Oysa benim sevgim "sevgi" değilmiş. Ben yalnızca kızın ellerini seviyormuşum. Oysa bir erkek, bir kızı sevdi mi, tümüyle sevmeliymiş...

Şimdiye kadar hiçbir kızı tümüyle sevemedim. Ya elleri-

ni, ya gözlerini ya da sözlerini sevdim.
Belki eksik, ama sevdim...

"Karnın acıktı mı?"
Duyduğum en güzel sesti...
Yüzer gibi gittim mutfağa.
"Sözünün kantarı bozuk, ama gene de iyi çocuksun!"
Anamà sevgiyle baktım.
Kuru fasulyenin üzerine bol kırmızı biber serptim. Bir baş soğanı dörde böldüm.
Bir dilim ekmeği sevgiyle okşadım.
"Bununla idare et, yoksa yakında bok tulumuna döneceksin" dedim kendime.
Sonra gülümsedim.
Anam da gülümsedi.
"Kendine işkence ediyorsun" dedi.
Kendime işkence etmek hoşuma gidiyordu...
.....
Topluiğnenin ucunu yakıp ispirtolu pamukla bir güzel siliyordum. Sonra iğneliyordum kendimi... Ayaklarımın altı, ellerim, yanaklarım binlerce iğne delikleriyle dopdoluydu...
Uzunca süre hiç jilet kullanmamıştım sakallarım için. Hep cımbızla ve birer birer ayıklamıştım sakallarımı. Gözlerimden yaşlar aka aka ayıklamıştım. Ama bu acı uzun sürmemişti. Gün günü devirdikçe, alışmıştım bu acıya.
İnsan nelere alışmıyor ki...
Karnımı doyurunca, oturma odasına geçtim gene.
Pencereden baktım, bahçe bomboştu.
Kolumu başımın altına yastık yapıp uzandım. Anam şimdi içeri girse ve beni böyle yatar görse, pıtır pıtır söylenir:
"Ye iç, yan gel yat. Oh babam oh!"
Ye iç, yan gel yat... Bu benim işime de gelmiyor. Bir asalak gibi yaşamak ağrıma gidiyor. Belki bir televizyon reklâmı gibi olacak, ama gene de söylemeliyim: N'apabilirim

ki?

Şu koskoca kentte bana göre bir iş yok. Hangi işe girmek istesem, işim ters gidiyor.

"İş yok sana göre" diyorlar.

Bir ara kendim bir iş çevirmek istedim.

Portakal, limon satacaktım.

Evden engel oldular.

"Sermayeyi kediye yüklersin" dediler.

Sermayeyle kedi arasında bir bağ kuramadımsa da, hiç sesimi çıkarmadım. Elbette büyüklerim benden iyi bilecekler, diye düşündüm. Ve kedilere düşman oldum. Nerde bir kedi görsem, tüylerim diken diken olmaya başladı.

Bir kedi ne kadar sermayeyi çekebilir?

Uzun süre bunu düşündüm.

Cebimde 46 lira 75 kuruş vardı.

Tekir'i yakaladım. 46 lira 75 kuruşu sırtına yükledim. Kılı bile kıpırdamadı. Hoşuma gitti. 46 lira 75 kuruşluk sermayeyi yüklenen ve kılı bile kıpırdamayan Tekir'e saygıyla baktım.

Olanları, akşam babama anlattım.

Güldü.

"Hay aklınla bin yaşa benim aslan oğlum" dedi.

Babamın sesindeki alaycılık, kaçak bir su sızıntısı gibi işledi yüreğime.

Kolum kanadım kırıldı. Erkenden yattım...

Yattım, yatacağım, yatarım...

Şimdiki zamanı, gelecek zamanı, geniş zamanı hep birbirine karıştırıyorum.

Ya geçmiş zamanı?

Geçmiş zaman, çoğunlukla gelecek zamanım oluyor benim.

Ben bir masal kahramanıyım!

Tavukları ve kızların ellerini seven bir masal kahramanı.

Siz hiç masal kahramanı oldunuz mu? Olamadınızsa, bir deneyin.

Seveceksiniz!

Çığıl çığıl akan bir derenin balığı olmak ister misiniz?

Evet, bir balık...

Günlerden bir gün, bir balık olarak yüzmeye durmuştum derede. Yosunlara, çakıllara sürtüne sürtüne yüzüyordum. Solungaçlarım bir açılıp bir kapanıyordu. Gözlerim cam gibiydi. Mutluydum. Çünkü benim kadar küçük bir balığı seviyordum. Her gün evlerinin önünden geçiyordum. Türküler söylüyordum. O, pencerede göründü mü, sevinçten uçuyordum.

Sevgim karşılıksız kalmadı.

Çok geçmeden birlikte yüzer, birlikte doyunur olduk. Beraberliğimiz yeni türküler, yeni şiirler getirdi bize. Düşler kurar olduk. Ben ekmeğimi elime aldığımda, gidip isteyecektim onu. Evlenecektik. Küçücük bir eve taşınacaktık. Evimizin pencerelerinde çiçekler yetiştirecektik.

Ama olmadı...

Bir başkası çıkıp kocaman evler, kocaman bahçelerden söz eder oldu. Sevdiğimin aklını çeldi. Bozuldum. Bu dünyanın çemberi çatlak, dedim. Bir kezinde, "dünyanın çemberi çatladı mı dünya esnekleşir, dünyanın tadı tuzu kalmaz" demişti babam.

Dünyanın tadı tuzu yoktu...

Ama bize göre yoktu. Dünyanın esnekliğinden yararlanmasını bilenler, dünyanın tadını tuzunu da biliyorlardı.

Bunu çok sonra öğrendim.

Ve masal kahramanlarına yakışır bir şekilde intihar ettim. İncecik bir oltaya, bile bile ağız verdim.

Ama ben intihar ettim diye dünyamız değişmedi.

Ölümüm hiçbir şeyleri değiştirmedi.

Kılçıklarım çöplüğe atıldığında, gövdesiz olarak döndüğümde dereye, baktım, düzen eski düzen!

Öldüğümle kaldım.
Gerekli miydi ölmek?

Daha sonraları da masallarda yaşadım hep.

Ama bir daha intihar etmedim. Onurluca yaşamanın yollarını aradım. Bunaldığımda, bu yolları zorladım. Kavga verdim. Dünyanın çemberini çatlatmak isteyenlere karşı dövüştüm.

Dövdüler, vurdular; ama ölmedim. Bir masaldan bir masala atlayarak yaşadım durdum. Kahramanlığımı sürdürdüm. Sonra bıktım.

Bir masal kahramanı gibi yaşamak, bir yerde bencilliğin ta kendisiydi. Bu bencillik sıktı beni. Masalların dışına taşmak, gerçek dünyada yaşamak için büyük ve önüne geçilmez bir istek duydum. Bu istekle yeniden dünyamıza döndüm.

Bir balık, bir kuş, bir dev, bir eşkıya, bir Keloğlan gibi değil de, bir Nevzat olarak yaşamak istedim.

Nevzat'lığım hep engellendi.

Aklımın mekiğine çomak sokuldu.

Adım deliye çıktı.

Oysa ben bir deli olmadığımı biliyordum.

Deliliğimi öne sürenler, dünyanın esnekliğinden yararlanmak isteyenler değil miydi?

Bunun böyle olduğunu ne anama, ne babama anlatamadım. Ne zaman anlatmaya kalksam, "ne yaparsın oğul, dünyanın düzeni bu; bu düzene ister istemez uyacaksın" diye karşı çıktılar. Büyük sözüdür, tutulması zarar değil yarar getirir, diye düşündüm.

Düzene uymaya çalıştım.

Uyamadım.

Uymak istediğim düzen, beni yiyip bitirecekti. Anamı babamı yiyip bitirdiği gibi, beni de... Dünyanın çarkını döndürenler, acımasız birer çıkarcıydılar.

Çark, hep istedikleri yönde dönüyordu.
Çark, dur dinlen bilmez bir değirmendi.
Durup dinlenmeden emeği öğütüyordu.
Anama, babama bunları da anlatmak istedim.
"Ay oğul, sen çarpık çurpuk düşünür olmuşsun, bundan böyle senden hayır gelmez" diye yakındılar.
Şaşırıp kaldım.
Ben neleri anlatmıştım? Neyi istemiştim?
Anlattıklarımın korkulacak yanı neydi?
Gerçek değil miydi anlattıklarım?
Gerçekti.
Bal gibi gerçekti.
Demir gibi, kalay gibi, krom gibi, boraks gibi gerçekti.
Dünyanın çemberini çatlatıp da esnek kılanlar, düzenin çarkını döndürenler ve düzenin uydurumcuları, işte bunlar gerçekten korkuyorlardı. Düzen değişecek, çark emekten yana dönecek diye ödleri kopuyordu. Onları kınamak aklımın ucundan bile geçmiyordu. Elbette kendi düzenlerini savunacaklardı. Benim kınadıklarım, düzencilerden çok, onların kemikçileriydi. Bu kemikçiler de birer emekçiydiler. Ama bütün uğraşları, kendi kemiklerini korumaya dayanıyordu...
Anam seslenince kalktım.
Elime bir listeyle bir file tutuşturdu.
Bakkala gittim.
Komşunun tavuğu da oradaydı.
"Merhaba" dedim.
Hiç seslenmedi.
"Mehmet Efendi, bana bir paket tavuklu bulgur verir misin?" dedi bakkala.
Yüreğim cızırdadı.
Komşunun tavuğuna horoz gibi baktım.
Ekmeğini fileye koyarken seslendi:
"Yardım eder misin?"

Filenin ağzını açtım.

"Tavuklu bulgur pilavı iyi mi oluyor?"

"Ben seviyorum. Bizim bey pek sevmez bulguru, ama ben bayılırım."

Hiç tavuklu bulgur pilavı yemediğim halde, "Ben de bayılırım tavuklu bulgur pilavına" dedim.

Gülücük yeşertti...

"Sen tavuklara da bayılıyorsun."

"Ben tavuklara da bayılırım."

"Ya tavuk sulu şehriye çorbasına?"

"İçmesem ölürüm!"

Bakkal Mehmet Efendi, ağzını bir karış açmış bize bakıyordu. Derlendik, toparlandık ve söylendik:

"Ya sen Mehmet Efendi?"

Mehmet Efendi yutkundu ve "Ben de" dedi.

Hep birlikte gülücük yeşerttik.

"Siz hiç tirit yediniz mi? Yufkayı ince ince kıvırıp bir tepsiye dizdiniz mi, üstüne tavuk suyu döktünüz mü?" dedi Mehmet Efendi.

"Hayır" dedi komşunun tavuğu.

"Hayır dedim ben de.

"Bir yeseniz, hep yemek istersiniz" diye güldü Mehmet Efendi.

Alacaklarımı alıp fileye doldurdum.

Paranın üstünü cebime indirdim.

"Bana yardım eder misin?"

Filenin bir ucundan da ben tuttum.

Çıktık.

"Anama söyleyeyim şu tirit meselesini, akşama bir tirit yapsın bari" dedim.

"Boşver" dedi komşunun tavuğu, "bir gün ben yapıp seni çağırırım usulca. Ama anana söyleme."

"Söylemem. Sahi çağırır mısın?"

"Söz."

Komşunun tavuğunu saldıktan sonra, uçarak eve vardım. Islıkla bir türkü tutturdum. Anam şaşırdı.

"İyisin gene."

"İyiyim!"

"Paranın üstünü vermeyecek misin?"

"Paranın üstü bende kalsa..."

"Harçlığını almıyor musun babandan? Zaten güç belâ ayın sonunu getiriyorum."

Paranın üstünü verdim.

Yüzüme baktı.

Ben de ona baktım. Bir uslu çocuk gibi baktım.

Verdiğim paranın beş lirasını uzattı.

"Sinemaya gidersin belki."

Uzun süredir sinemaya gitmedim. Çıplacık kadınların ve erkeklerin altalta, üstüste boğuşmaları beni sıkıyor. Kaslarım kasılıyor. Durupdururken titriyorum. Her yanıma ter basıyor. uykularım kaçıyor...

.....

Tekir pencereye abanmış bahçeye bakıyor.

Ben de bakıyorum.

Bahçede hiç kimse yok.

Bahçede kedi bile yok.

"Nereye bakıyorsun öyle?"

Miyavlıyor.

Pencereyi açıyorum.

Pencereden ağaca sıçrıyor, ağaçtan yere. Duvarı aşıp komşunun bahçesine giriyor. Bahçe kapısının önünde miyavlıyor.

Komşunun tavuğu kapıyı açıyor. Tekir'i kucağına alıp içeri giriyor. Bir tavuğun bir kediye düşkünlüğü bu kadar olur hani, diye düşünüyorum. Sonra azarlıyorum kendimi: O tavuk değil ki, genç bir kadın. Bundan böyle ona komşunun tavuğu temekten vazgeç. İyi ilişkiler kur onunla. Bak, sana tirit bile yapacak. Komşunun tavuğu için kendimi

azarlamak, beni sevindiriyor.

İçeriye, anamın yanına geçiyorum.

"Sen hiç tirit yedin mi? Şöyle tavuk sulu bir tirit?"

Anam şaşırıyor.

"Durupdururken tirit de nerden çıktı?"

"Bakkal Mehmet Efendi anlattı. Çok güze anlattı. Ağzım sulandı."

"Bir gün yaparım. Bir tavuk alalım. Yufkayı ben açarım. Küçükken anam hep tirit yapardı. Tavuklar kendimizindi. Tavuk yumurtadan kesildi mi, babam da tavuğu kesiverirdi... Üzülürdüm. Ama gene de herkesten çok ben yerdim. O zaman tavuğun adı mı olurdu. Kaç paralık şeydi tavuk dediğin?"

Sözünü bitirir bitirmez yüzünü hüzünledi.

"Gene abuk sabuk konuşturdun beni" dedi.

Aklımı yeşilledim:

"Komşumuz Selime Hanım da yumurtadan kesilmiş herhalde?"

Anam kocaman kocaman açtı gözlerini.

"Oğlum sen iyiden iyiye sapıttın!"

"Neden sapıtayım?"

"İnsan hiç yumurtadan kesilir mi?"

"Ama onun hiç çocuğu yok."

"Allah vermemiş, ne yapsın kadıncağız?"

"Çocuğu Allah mı verir?"

"Elbette Allah verir."

"Sonra Allah alır?"

"Allah alır."

"Peki Allah kızlara, neden hiç çocuk vermiyor?"

"Evlenmedikleri için."

"Allah, kızlara önce koca veriyor, sonra çocuk?"

"Evet."

"Ama bazı kızlara da koca vermeden çocuk veriyor. Bu iş nasıl oluyor?"

"Ay! Sen insanı patlatırsın" diye pufladı anam. "Hadi çık dışarı da biraz dolaş. Ayağıma dolanıp durma."

Sözünü ikiletmedim.

Çıktım.

Bahçeye indim.

Duvara yaklaşıp, "Tekir! Tekir!" diye ünledim.

Selime Hanım pencereden uzanıp baktı.

"Kedini mi arıyorsun?"

"Kedimi arıyorum."

"Kedin burada. Benimkiyle birlikte."

"Gönderir misin?"

"Bilmem. Yerinden hiç kalkcağı yok."

"Neden?"

"Pek yorgun."

"Yorgun mu?"

"Evet, yorgun."

"Ne yaptı ki yorulsun? Taş mı taşıdı?"

"Taş taşısa bu kadar yorulmazdı."

"Daha mı ağır yük taşıdı?"

"Daha ağır!"

"Nasıl yükmüş bu böyle?"

"Sonra anlatırım. Bekle, kedini getireyim."

Tekir kucağında, duvara yaklaştı.

"Kedinle övünebilirsin. İyi ve güçlü erkek!"

"Nerden biliyorsun?"

"Az önce gördüm. Benimkini bir güzel yoğurdu!"

"Nasıl yoğurdu yani?"

"Sen de hiçbir şeyden anlamıyorsun. Olanları sana anlatamam. Ne de olsa bir erkeksin. Utanırım!"

"Benim Tekir utanılacak şey mi yaptı?"

"Anlaşıldı. Seni biraz eğitmem gerekecek."

"Çok mu cahilim?"

"Çok!"

"O halde eğit beni."

"Eğiteceğim."
"Ne zaman?"
"Tavuk sulu tiritten sonra."
"Tiriti ne zaman yiyeceğiz?"
"Yarın yeriz."
"Akşamüstü mü?"
"Akşamdan sonra. Ben sana işaret veririm. Kimseye görünmeden gelirsin."
"Hiç kimseye görünmeden gelirim."
"İyi! Hadi şimdilik hoşça kal."
Kediyi kucağıma verirken elimi sıktı. İçim ılıdı...

Yemekten sonra televizyon seyretmeye başladım.
Kardeşim ders çalışıyordu.
Mutfaktan gelen sesler kulağımı tırmaladı.
Kalktım, usulca dışarı çıktım.
"Senin oğlan iyiden iyiye tozuttu gene. Abuk subuk şeyler sormaya başladı" diyordu anam.
"Sen de iyiden iyiye taktın oğlana" dedi babam. "Ne yapalım yani? Götürüp tımarhaneye tıkacak değiliz ya? Üstelik zaman zaman hepimizden de akıllı oluyor. Kimseye zararı yok."
"Yakında olur."
"Ne demek yakında olur?"
"Dünden beri Selime'yle aralarında su sızmıyor. Bugün bahçede iki kez görüştüler. Selime'yi tavuk sanıyor."
"Tavuk mu sanıyor?"
"Evet, tavuk sanıyor."
"Eeee?"
"E'si bu!"
"Selime Hanımla bir konuşsan..."
"Ne diyeceğim kadına? Zaten nikâhsız yaşıyorsun, üstelik kocan da yaşlı, mahalle dedikoduyla çalkalanıyor, bir de benim oğlanla oynaşmaya kalkma mı diyeyim?"

"Ne dersen de, yeter ki oğlandan uzak dursun."

Sustular.

Bir süre sonra, anam söylendi:

"Analık zor iş!"

Usulca yerime gidip oturdum. Babam geldi. Göz göze gelmemek için yüzüne bakmadım.

"Haberlere daha çok var mı?" dedi.

Kalkıp masadaki saate baktım.

"Daha yedi dakika var."

"Senin saatine ne oldu?"

Birden avuçlarım terledi. Bunaldım. Gidip elimi yüzümü yudum. Haberler başladıktan sonra odaya girdim. Yerime oturdum. Babam haberlere dalıp gitmişti. Sevindim. Neden sattım saatimi?

Avuçlarım terledi diye mi?

Saatin bütün parasını o kadına vermemeliydim.

Kadın güzel miydi, değil miydi anımsayamıyorum.

Başımı koyduğum bacağı sıcacıktı.

Dili tatlıydı.

İnce uzun parmakları güçlüydü.

Ensemden topuklarıma kadar usul usul...

"Saatine ne oldu?"

"Saatçiye bıraktım. Direği k ırılmış..."

"Senin direğin kırılmış" demişti kadın. Ama hiç gülmeden, alay etmeden söylemişti bunu. Başım dizlerinde, sırtüstü yatıyordum. Sıcacık bakıyordu.

"Senin direği onaralım mı?"

"Becerebilir misin?"

"Deneriz."

"Denedik."

Elimden geldince ona yardımcı olmak istedim.

Olmadı.

"Üzülme. Belki bir başka gün..."

Üzülmediğimi söyledim. Çıktım.

Deniz kıyısına indim. İlk kez, kırık bir direkle yaşamanın anlamsızlığını düşündüm...

"E, anlat bakalım, vaktini nasıl geçiriyorsun?"

Boşver dercesine elimi salladım.

"Canın sıkılıyordur."

"Sıkılmıyor."

"Oysa aylaklık can sıkıcıdır."

"Ben aylak değilim ki."

Babam gözlerini kocaman kocaman açıp sordu:

"Anlamadım, sen aylak değil misin?"

"Aylak değilim."

"Peki ne iş yapıyorsun?"

"Düşünüyorum."

"Ama düşünüyorsun diye sana üç kuruş veren yok."

"Yok."

"O halde aylaksın?"

"Parayla ölçülürse, evet."

"Peki sen neyle ölçmek isterdin?"

"Düşünceyle."

Babam başını iki yana salladı.

"Sen bu dünyanın adamı değilsin..."

Ben bu dünyanın adamıyım. Bu dünyanın adamı olmayanlar çıkarcılardır. Bu dünyanın adamı olmayanlar, bu dünyanın çemberini çatlatanlardır, demek isterdim babama.

Demedim.

Dünyası yıkılsın istemedim...

"Hanım, bizim kahve n'oldu?" dedi babam.

"Şimdi bey, şimdi geliyorum."

Az sonra babamın şekerli kahvesini dayadı burnuna ve söylendi:

"Biriniz şekerli, biriniz orta şekerli içersiniz, iki ayağımı bir pabuca sokarsınız. İkiniz de şekerli, yahut orta şekerli içseniz de, bir cezveden çıkarsam olmaz mı?"

Anam mutfağa giderken seslendim:
"Ben istemem anacığım, zahmet etme."
Dinlemedi.
Az sonra orta şekerliyi de benim burnuma dayadı.
Kardeşim tutturdu:
"Ben sütlü kahve isterim."
Anam hiç yakınmadan kalktı, kardeşime sütlü kahve yaptı. Kardeşimi benden çok seviyorlar. Belli etmek istemiyorlar, ama ben anlıyorum. Tüm umutları onda. Kardeşim okuyup mühendis olacakmış.
Çok, pekçok para kazanacakmış.
Bir Mercedes'le bir yazlık daire alacakmış.
Viski içeçekmiş.
Kardeşim söylendikçe, anam "Amin!" diyor.
Ne var ki, şu viski işini pek beğenmiyor.
"Daha bacak kadarsın, içmeyi düşünüyorsun" diyor.
Kardeşim susuyor.
Kardeşimin Mercedes ve yazlık almasına "amin" diyen anam, viskiye neden bozuluyor? Mercedes'i, yazlığı düşünen bacak kadar çocuk, viskiyi düşünemez mi yani?
"Ben hiç evlenmeyeceğim. Hep sizlerle olacağım. Sizlere bakacağım" diyor kardeşim.
Babam bıyıkaltından gülüyor, ama anam tüm yüreğiyle bir "amin" daha çekiyor. Sonra ayılıyor.
"Hadi ordan! Büyü de o zaman görürüz."
Kardeşim, fincanları toplayıp mutfağa götürüyor.
"Bu oğlan adam olacak" diyor anam.
"Adamlık parayla değil ya" diyor babam da.
Bu taşlar bana.
Taşları yüklenip odama çekiliyorum...

"Kamyonlar kavun taşır ve ben hep onu düşünürdüm" diyor Cahit Külebi... Kamyonlar artık kavun taşımıyor. Kamyonlar sabahtan akşama taş çekiyor deniz kıyısına.

Deniz dolacak.

Denizin dolduğu yere turistik gazino yapılacak. Belediye, gazinoyu bir işletmeciye kiralayacak. İşletmeci para, çok para kazanacak. Ama kardeşim mühendis olduğu zaman, o işletmeci kadar para kazanamayacak.

Kardeşim bunu bilmiyor.

Kardeşim daha bacak kadar.

Kardeşim bu düzenin adamı olmak istiyor.

Olabilir mi?

Bir arkadaşım var. Makine mühendisi olacaktı. Düşünüyor, düşündüklerini söylüyor, devrimci öğrenci örgütüne üyedir diye tutuklandı. Sonra bıraktılar. Okulunu bitirdi. Mühendis oldu. İş vermediler. Bir süre orada burada sürttü. Sonra kayboldu. Yok. Tüm aramalara karşın bulunamadı.

Anası yas tuttu.

Babası hınçlandı:

"Oğlumu yaşatmadılar düzenbazlar!"

Arkadaşım anasına, babasına bir "hoşça kalın" demeyi. Birdenbire...

Bu birdenbire, bir masala dönüştü. Her kafadan bir ses çıkmaya başladı:

"Aslan gibi oğlandı, yazık oldu!"

"İntihar etmiştir mutlaka."

"Filistin'e gitmiştir."

"Polis götürmüştür."

"İşkenceye dayanamayıp ölmüştür..."

Kardeşim daha bacak kadar.

Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu bilmiyor. Hanya'yı Konya'yı bir öğrensin, sonra konuşuruz onunla. Oturur konuşuruz.

Kamyonların artık kavun taşımadığını anlatırım ona. Ona dolapları, dolap beygirlerini anlatırım. Dümencileri,

fırıldakçıları anlatırım. Ya şaşırır kalır ya da "boşver abi, ben dalgama bakarım" der...

Bir zamanlar ben de dalgama bakardım.

İskelenin batısındaki buruna oturur dalgalara bakardım. Gelirler, kayalıklara vurup yükselirler ve gene denize dönerlerdi. Sonra gene gelirlerdi. Onları tutmak isterdim.

"Gitmeyin, kalın" diye bağırırdım.

Bağırmalarım vızırtı gelirdi onlara.

Bir bahçe kapısının çıngırağı gibi gülerlerdi.

Ama içlerinden biri...

Uysalı, menevişlisi, kara gözlüsü... İşte o, o benim dalgamdı. Usul usul gelir, kayalıklara usul usul bindirir, usul usul yükselir ve usul usul kucağıma otururdu.

"Hoş geldin" derdim.

"Hoş bulduk" derdi.

Saçlarıma, yüzüme, ellerime öpücükler kondururdu.

"Neden?" derdim, "neden öbürleri de senin gibi uysal, senin gibi güzel, senin gibi duygulu değil?"

İyice sokulurdu.

"Sorular sorma" derdi. "Sorularla bunaltma kendini."

"Ama öğrenmek istiyorum."

"Öğrenmek istediklerinin yanıtlarını kendin de biliyorsun. Senin bildiklerini sana anlatmak neye yarar?"

"Sen gene de anlat."

"Biz denizin çocuklarıyız."

"Siz denizin çocuklarısınız."

"Boy boyuz, indirli bindirliyiz."

"Evet, öylesiniz."

"İnsanlara benzeriz. Kimimiz hırçın, kimimiz uysalız."

"Ama çoğunlukla hırçınsınız."

"Hırçınlığımız, anamız Deniz'den kaynaklanır."

"Bir ozanın dediği gibi..."

"Denize güvenilmez."

"Ama ben sana güveniyorum."
"Sevgiden."
"Evet, sevgiden."
"Uysal oluşumdan."
"Evet, uysal oluşundan."
"Değişebilirim."
"Hiç sanmam."
"Çok iyi niyetlisin."
"Kötü mü?"
"Bir yerde kötü."
"Beni korkutuyorsun."
"Korku hiç eksilmedi ki senden?"
"Evet, hep içimde yaşadı durdu."
"Ona alıştın."
"Alıştım."
"Artık korkusuz yaşayamazsın."
"Yaşamak isterdim."
"Yaşayamazsın."
"Deneyeceğim."
"Dene. Göreceksin ki, korkusuz yaşamak olası değil."
"Yarın gene gelecek misin?"
"Geleceğim."
"Ya gelmezsen?"
"Görüyorsun ya, kuşkulusun. Bu kuşku senin korku kaynağın."
"Bu kaynağı kurutacağım."
"Kurutabilirsin, ama bir başka yerden gene teper."
"Teptiği yeri de kuruturum."
"Bir başka yerden daha..."
"Acımasızsın!"
"Hayır, gerçekçiyim."
"Böylesi gerçekçiliği sevmiyorum."
"Onun için zayıfsın."
"Zayıf mıyım?"

"Evet zayıfsın. Kaçtığın gerçekler seni eziyor."
"Belki haklısın."
"Belki değil, belkisiz haklıyım."
"Ne yapmalıyım?"
"Gerçeklere sırt çevirme."
"Başka?"
"Çevrenle bağlarını koparma."
"Daha?"
"Bakmasını öğren."
"Bakıyorum."
"Bakıyorsun, ama görmüyorsun."
"Görmüyor muyum?"
"Evet, baktığın halde görmüyorsun."
"Anlamıyorum."
"Denize bak. Ne görüyorsun?"
"Denizi görüyorum, denizin üstünde uçan martıları görüyorum."
"Daha?"
"Dahası yok."
"Daha geniş bak, kıyılara doğru. Kıyıya bak."
"Cadde. Otomobiller. Erkekler, kadınlar. Evler."
"Daha başka?"
"Gazino."
"Daha?"
"Yok başka şey."
"Var. Kıyıya yakın yüzen çocuklar var. Kıyıda balıkçılar var. Kıyıda balık etmek satan adam var."
"Evet var."
"İşte, baktığın halde, sen bu varları görmüyorsun."
Utandım!
Başımı öne eğdim.
Alnıma bir öpücük kondurdu.
"Yıkma kendini. Eksiğini gördün ya, bu yeter."
Belli belirsiz gülümsedim.

"Gülümsemek sana yakışıyor."
"Gönlümü alıyorsun."
"Seni seviyorum."
"Sevsen gitmezsin."
"Bencilleşme. Denize dönmesem ölürüm. Ölmemi ister misin?"
"İstemem."
"Öyleyse hoşça kal."
"Güle güle."
O, denizin kucağına dönünce, deniz çığlıklanırdı.
Martılar çığlıklanırdı.
Güneş, kayaların arkasına saklanırdı.
Sevdiğini uğurlamış biri gibi dönerdim eve...
"Ne o, denizde gemilerin mi battı?" derdi anam.
"Evet, denizde gemilerim battı" diye terslenirdim.
"Ne tersleniyorsun? Ben batırmadım ya!"
"Sen ya da bir başkası batırmış, değişir mi?"
"Değişir, değişmez; tartışmayalım."
Benimle tartışmak istemezdi anam.
Benimle tartışmanın bir sonuç getirmeyeceğine inanırdı.

Uyumak istiyorum.
Herkesi ve tüm olanları unutup uyumak istiyorum.
Herkesi ve tüm olanları unutmak olası mı?

"Federico Garcia Lorca, Sierra'nın eteklerinde, kaya ile bitki arasındaki çizgi üzerinde bir noktada öldürüldü..."

Unutamıyorum.
Kemal'in elindeki kitabın sayfaları bir bir açılıyor gözümün önünde. Kemal, bazı sözcüklerin üstüne basa basa okuyor. Kemal'e bakıyorum.
"Lorca'yı öldürdüler" diyor.
Franco araya giriyor:

"Biz hiç ozan öldürmedik?" diyor Kemal'e.

Kemal, elini kanatlıyor.

"Hadi ordan palavracı" diyor.

Franco bozuluyor.

"Ama benim tanıklarım var."

"Senin tanıklarını biliriz biz," diye gülümsüyor Mümtaz Soysal. Kemal ayağa fırlıyor.

"Seni hiç beklemiyordum Hocam" diyor.

Soysal, işaret parmağını Franco'nun göğsüne dayıyor bir hançer gibi ve "Bunlar da beklemiyorlardı" diyor.

Franco, balkabağı kafasını, nişanlarını alıp gidiyor.

Kemal, arkasından bağırıyor:

"Milliyetçiliğini unuttun, onu da al git."

Camus seviniyor, gülümsüyor, kitabın sayfalarından ve söyleniyor: "Vatanımı milliyetçi olmayacak kadar çok seviyorum."

Soysal, çevresine bakınıyor.

"Bir kazmanız var mı?" diye soruyor.

"Kazma mı?" diye kekeliyor Kemal.

"Kazmayı ne yapacaksınız Hocam?"

Soysal, az ilerde buz kıran Alacakaptan'ı gösteriyor.

"Alacakaptan'a yardım edeceğim. Beli pek iyi değil."

Kemal atılıyor:

"Biz de gelelim hocam."

"Olmaz. Siz kitabınızı okuyun."

Kemal, çömelip kitabı kapıyor. Kitabın kapağındaki yazıyı okuyorum: Lorca'nın Öldürülüşü.

"Lorca'yı öldürdüler" diyor Kemal.

"Federico Garcia Lorca, Sierra'nın eteklerinde, kaya ile bitki arasındaki çizgi üzerinde bir noktada öldürüldü..."

Sierra'ya hiç gitmedim.

Sierra'ya Kemal de gitmemiş hiç...

Lorca'yla hiç yüz yüze gelmedim.

Lorca'yla Kemal de yüz yüze gelmemiş hiç...

Ama Sierra'yı biliyoruz.

Yüz yüze gelmediğimiz Lorca'yı seviyoruz.

Lorca bizim de ozanımız, bizim de kardeşimiz.

Lorca da böyle söylüyor:

"Ben tam bir İspanyolum. Benim için coğrafi sınırlarımın dışında yaşamak imkânsızdır. Aynı zamanda sırf İspanyol olarak doğduğu için İspanyol olanlardan tiksinirim... İspanya'yı eserlerimde dile getiririm, onu iliklerimde duyarım; ama, bundan da önce, hiçbir milli bağnazlığım yoktur. Herkesin kardeşiyim ben. Siyasal sınırlara inanmadığımı söylememe gerek bile yok..."

Kemal bir çiçeği kopartıp uzatıyor.

"Tanıdın mı bu çiçeği?"

Bakıyorum. Kokluyorum.

"Bu Sierra'nın çiçeği" diyorum.

"Evet, Sierra'nın çiçeği."

"Ta buralara kadar nasıl gelmiş?"

"Şimdi Sierra'nın çiçekleri her yerde."

"Bizim bahçede de var mıdır?"

"Tüm bahçelerde vardır."

"Ama şimdiye kadar hiç görmedik bu çiçeği bahçelerimizde."

"Gördük, ama umursamadık. Koparıp attık bile."

"Neden?"

"Çünkü bahçıvanlar öyle istediler. Korktular. Önce adından korktular."

"Peki, adı neydi?"

"Devrimçiçeği."

"Devrimçiçeği ha? Devrimçiçeği..."

.....

Bir dürtüyle sıçradım.

Anamın gözleri kocaman kocamandı, korkuluydu.

"Kötü bir düş mü gördün oğlum?"

"Kötü bir düş mü?"

"Bağırıyordun."

"Bağırıyor muydum?"

"Evet bağırıyordun. Devrimçiçeği diye bağırıyordun. Nedir bu devrimçiçeği? Komşunun tavuğundan sonra bir de devrimçiçeği çıkarma başımıza."

"Çıkarmam."

"Su ister misin?"

"İstemem."

"İyi geceler!"

"Sana da anacığım!"

On gün önceydi. Kemal'le karşılaşmıştık. Koltuğunun altında bir kitap vardı. Kemal'in koltuğunun altında her zaman bir kitap bulunur. Meraklanıp sormuştum:

"Bu kez hangi kitabı okuyorsun?"

"Lorca'nın Öldürülüşü'nü okuyorum. Murat Belge çevirmiş. İyi bir çevirmen Murat Belge. Ben okuyup bitirdim. İstersen sen de oku. Vereyim mi?"

Kitabı alıp bir gecede okumuştum ve devrisi gün de geri vermiştim Kemal'e. Kitap üstüne konuşmuştuk. Bana Lorca'dan şiirler okumuştu ezbere.

Kemal iktisatçı.

Kemal'in iktisatçılığı uzun süre bir işe yaramadı.

Öğrenci olaylarına karıştı, 12 Mart sonrası içerde yattı diye bir işe almadılar Kemal'i.

Kemal'i mimlediler...

Ama Kemal mimlendi diye, Kemal'in anası, babası oğullarını kınamadılar. "Bizim oğlumuz ne yaparsa iyi yapar, doğru yapar" dediler. Kemal ayakta kaldı, Yıkılmadı.

Kemal'in, Kemal'lerin ayakta kalması, çok şeyleri değiştirdi. Bu çok şeylerin değişmesini uzun uzun anlatmıştı Kemal. Şimdi burada, Kemal'in ağzıyla konuşmak istemiyorum.

Kemal'in adına nasıl konuşurum?
Ben, Kemal'in tırnağı bile değilim...

"Böyle söyleme" diyor Kemal. Ellerini uzatıyor.
Kemal'in tırnakları yok...
"Bu kavgada tırnak önemli değil" diyor Kemal.
Tırnaklarıma bakıyorum. Yeni kesilmiş daha. Ya tırnaklarım olmasaydı, diye düşünüyorum. Bunu düşünmek bile ürpertiyor beni. Kemal, ürperişimi görüyor, ama görmezlikten geliyor.
"Yarın Harun'a gideceğim" diyor.
Şaşırıyorum!
"Harun hâlâ içerde mi?" diyorum.
Harun hâlâ içerdeymiş...

Harun, kanserli kolunu sallıyor.
Harun, bir bahçede, bir iğde ağacının altında oturuyor.
"Harun çıkmış işte" diye bağırıyorum sevinçle.
Kemal, hiç umursamaz söyleniyor:
"İçerdeyken bile dışardaydık hepimiz."
"Ne duvar, ne demir parmaklıklar, ne gardiyanlar..."
"Evet, hiçbiri tutamadı bizi içerde."
"Süzülüp süzülüp geçtiniz demir parmaklıklardan..."
"Süzülüp süzülüp geçtik demir parmaklıklardan..."
"Siz içerdeyken..."
"Biz içerdeyken?"
"Birer suçlu gibiydik dışarda."
"Neden?"
"Nedeni yok. Ya da çok nedeni var..."
"Seni anlıyorum."
"Suçluyor musun beni?"
"Hayır."
"Ben kendimi suçluyorum."
"Suçlama."

"Neden aklımın mekiği tutuk? Neden birtakım olayları zamanında göremiyorum. Neden her zaman yanınızda değilim?"

"Olursun."

"Olamıyorum. Çünkü ben direği kırık bir t ekneyim."

Kemal susuyor.

Ağzımı açmıyorum ben de.

Bir doğrudan yola çıktığım halde, bir türlü doğruya varamıyorum. Yarı yolda tekleyip kalıyorum. Bu durum beni korkutuyor. Tekmelesem, bir yere varsam diye can atıyorum...

Birden komşunun tavuğu düşüyor aklıma.

Kemal'e anlatıyorum.

Kemal'in gözünde ben hâlâ bir çocuğum. Topaç çeviren, uçurtma uçuran ve kovboyculuk oynayan bir çocuğum hâlâ...

.....

Horoz sesine uyanıyorum...

Şaşırıyorum. Çevremizde horozu ve tavukları olan hiç kimse yok ki! Ama duydum öttüğünü.

Saat kaç acaba?

Erkenci horoza canım sıkılıyor. Erken öten horozların başlarının kesilmesini istemiyorum... Canım tavuk sulu şehriye çorbası çekiyor. Ama bu saatte, en iyisi işkembe çorbası...

Kalkıp giyiniyorum...

Yerler ıslak.

Akşamdan yağmur çiselemiş olacak...

"Sarmısağı ve sirkesi bol olsun" d iyorum.

Garson, akşamdan kalmışım gibi bakıyor yüzüme. Garsona gülümsüyorum.

Şimdi şuradan Kemal geçse, diye düşünüyorum.

Kemal geçmiyor...
Başka şeyler düşünüyorum.
Düşündüklerim olmuyor.
Canım sıkılıyor!
Çorbama kırmızı pul biberlerden döküyorum bolca.
Çorbanın rengi geliyor...

İki masa ötede, tam karşımda biri oturuyor. Gözlerini dikmiş pis pis bakıyor. Yirmi beş yaşlarında, sarışın, ablak, yüzlü, patlak gözlü. Dudak uçlarından aşağılara sarkmış ince bıyıklarıyla oynuyor. Arkasına yaslanırken sağ kolunu havaya kaldırıp parmaklarını şaklatıyor ve iki şakşağın ardı sıra ses koşturuyor:

"Bir çorba daha."

Garson, "Başüstüne" derken, önümdeki kâseyi işaret ederek bulaşıyor:

"Ama onunki gibi kızıl olmasın..."

Garson, ne diyeceğini şaşırıyor. Pisbıyık sırıtıyor. İçimde büngüldemeye başlayan öfkeyi usulca solluyor ve sesime kadife çekip söyleniyorum:

"Beyin çorbası renksizz olsun. O, birer tutam nazizm ve ırkçılık katarak çorbasına kendi renk verir..."

Başına saksı düşmüş gibi sendeliyor. Ablak yüzü kızarıp bozarıyor. Ayağa kalkıyor, yumruğunu tokaçlayıp göğsünü dövüyor ve karga gibi gaklıyor:

"Bana mı?"

"Hayır, babana" diyeceğim; ama önce kaşınan genzimden doğacak hapşırığı bastırmak istiyorum ve mendil için elimi hızla cebime atınca olanlar oluyor: Pisbıyık, önündeki masayı devirip siper alıyor ve bir şimşek hızıyla kapıdan fırlayıp gidiyor. Şaşırıyorum! Kasanın arkasındaki adam da kendini yere atmış, yattığı yerden korkulu gözlerle bakıp duruyor bana... Başımı çevirdiğimde, garsonların da masaların arkasına pustuklarını görüyorum. Az önce içimde

büngüldemeye başlayan öfke iyice kabarıyor. "N'oldu yahu! Niye pusarsınız öyle?" diye bağırıyorum. Ve tam bu sırada hapşırığım da bir silah gibi patlıyor... Kasanın arkasındaki adam, doğrulmaya çalışırken, "Çok yaşa abi!" diyor. Bu dileğe garsonlar da katılıyorlar. Burnumu temizleyip mendili cebime indirirken her kafadan bir ses çıkıyor:

"İyi ki ateş etmedin abi!"

"O serserinin gebermesini biz de istiyoruz, ama kendi belasını kendi bulsun..."

"Nasıl da korkup kaçtı..."

"İte bu korku epey yeter..."

Patladım:

"Ne diyorsunuz siz ? Yani o pisbıyık benden mi korkup kaçtı?"

"Elbette abi! Sen elini cebine atar atmaz fırladı..."

Güldüm. Sonra, değil tabanca taşımak, ömrümde elime tabanca almadığımı söyledim. Şaşırdılar.

"İyi ama sen elini cebine atınca..."

"Tabanca çekeceğimi sandınız."

"Öyle sandık."

"Yanıldınız. Cebimden hapşırmak için mendilimi çıkaracaktım."

"Sahi mi abi?"

"İsterseniz üstümü arayın. Küçücük bir çakıdan başka silah taşımam."

Güldüler. Hem de katılasıya...

"Yamansın be abi" dediler. "yamansın ki, ne yaman; bunu hiç unutmayacağız..."

Biri soğuyan çorbayı değiştirirken, öbürleri kapının ağzında yatan masayı eski yerine çektiler. Çorbaya kırmızı biber, pulbiber serptim; tadına bakıp biraz daha sirke kattım ve kaşıklamaya başladım. Daha çorbayı yarılamadan kapıda pisbıyıkla iki polis belirdi. Silahları ellerindeydi. Bir

süre bakıştık. "Yavaş yavaş kalk ve ellerini ensende kavuştur" dedi polislerden biri. Doğrulurken, pisbıyık, polislerin arkasına sığındı... Ellerimi ensemde kavuşturdum. Polisler-den daha genç olanı üstümü aradı. Aradığını bulamamanın üzüntüsüyle yüzünü buruşturdu. İki parmağıyla çenemden tutup sordu:

"Nereye sakladın?"

Bir şey saklamadığımı, aradıklarının cebimde olduğunu söyledim. Tabancasını kılıfına sokmaya hazırlanan polis bir an duralayıp, tabancasını yeniden göğsüme doğrulttu.

"Kaldır ellerini."

Ellerimi yeniden ensemde bağladım.

Baştan aşağı bir kez daha arandım.

Aranırken gıdıklandım; elimde olmayarak güldüm. Çok nazik ve efendice kızdılar; görev başındaki memura şaka yapılamayacağını anlattılar. Özür diledim. Gıdıklandığım için güldüğümü anlatmaya çalıştım. Ve kendilerine çorba ikram etmemde bir sakınca olup olmadığnı sordum. Keşke sormasaydım. Çünkü polise rüşvet teklif etmekten başka bir anlam taşımazmış bu ikram. Yeniden özür diledim. Hiçbir zaman polise güçlük çıkartmak istemediğimi, dilerlerse, aradıklarını kendilerine vermeye hazır olduğumu söyledim.

Yüzlerindeki gerginlik geçti...

Elimi cebime atarken, pisbıyık kendini gene polislerin ardına atıp, "dikkat edin" diye havladı. Polisler de "dur" diye seslendiler. Elimin yarısı cepte, yarısı dışarda bekledim.

Bakıştık...

"Bir numara yapmaya kalkma, gençliğine yazık olur!"

"İstemiyor musunuz?"

"İstiyoruz."

"O halde izin verin, çıkarayım."

Ortalık korkunç bir sessizliğe büründü. Pisbıyığın da, polislerin de sinirleri iyice gerilmişti; ben oldukça sakindim;

ama gene de korkuyordum; şu anda, bu sessizlikten yere bir tabak düşse ya da biri "pomm!" dese, göğsüm mermilerle delik deşik olur diye korkuyorum. Elli yaşlarındaki polis, dudağını çarpıtarak gülümsüyor ve "birdenbire niye sarardın delikanlı?" diye soruyor.

Korkumu yüze vurmaktan utanıyorum!

Pisbıyık, "ben size demedim mi?" diyor.

Hemen hemen benimle yaşıt gibi görünen polis, tabancasıyla işaret edip, "elini cebinden çek" diyor. Bu sırada içeriye üç kişi giriyor... ve kasanın yanında çakılıp kalıyorlar. Bir bana, bir polislere bakıyorlar şaşkınlıkla, çıkmak istiyorlar; ama öbür polis engel oluyor, "geçin şöyle" diyor, "şurda durun ve hiç kıpırdamayın..."

Genç polis, tabancasının namlusunu yüreğimin üstüne dayayıp cebimi yokluyor ve gene bir şey bulamamanın hıncıyla bağırıyor:

"Bizimle dalga mı geçiyorsun ulan?!"

Tabanca patladı patlayacak...

Yüreğimin atışı tabancanın namlusunu oynatıyor. Ensemden aşağı soğuk terler akıyor. Ağzımın kuruduğunu hissediyorum. Yıllar öncesinde de bu korkuyu yaşadığımı anımsıyorum...

Küçücük sünger topum sıçrayıp çatımızın saçağına konuyor. Gelsene diye el ediyor. Çağrısına uyup çatıya çıkıyorum. Ninemin çatıarasındaki üstü tavuskuşlu teneke sandığı bacağımı yırtıyor. Çatıya açılan deliğin kapağını açarken parmağıma çivi batıyor. Kiremitlerin üzerine oturup ağlıyorum. Kanayan bacağıma tükürük sürüp çivinin deldiği parmağımı emiyorum. Acım geçince de saçağa doğru kayıyorum. Saçağa yaklaşınca da yüzükoyun yatıp kolumu topa uzatıyorum, ama erişemiyorum. İki karış ötede, yüzüme baka baka sırıtıp duruyor. Az daha uzanmak için davranınca kiremitler kayıyor, kendimi saçağın tam

ucunda buluyorum... Aşağı bakınca başım dönüyor. Kımıldayamıyorum. Kımıldasam düşeceğim. Korkuyorum. Yüreğim yerinden çıkacakmış gibi atıyor... Bağırmak istiyorum, sesim çıkmıyor. Aklıma korkunç şeyler geiyor. Buradan kurtulamazsam, akşamüstü kargalar gelir ve o kara gagalarıyla her yerimi didik didik edip öldürürler beni... Belki de aşağı düşerim ve mahallenin köpeklerine mama olurum... Önce için için, sonra da avaz avaz ağlamaya başlıyorum... Yoldan gelip geçenler, bağırıp çağırmalar, derken annemin çığlığı... Saçağın altına kilim gerenler, "ağlama yavrum! Hiç korkma. Kımıldama sakın, şimdi seni kurtaracağız" diye bağırıyorlar. Sesimi kesip bekliyorum. Az sonra bir el bacağımdan yakalayıp beni geriye doğru çekiyor. Çatıaltına, oradan da sofaya iniyoruz. Anneme korkuyla karışık sevinç içinde sarılıyorum. Annem, ağlamaktan kızarmış gözlerimden, yanaklarımdan öperken tatlıca söyleniyor: "İşemişsin sen..."

Polisin tabancası yüreğimin üzerinde, gözleri gözlerimde. Ağzı rakı ve sarmısak kokuyor. Akşamdan kalmış olmalı ya da kimbilir; uykusuzdur da... Başını usulca çevirip soruyor:

"Şimdi ne yapacağız abi?"

"Sıkma çocuğu" diyor öbür polis, "iyice korktu zaten; az daha sıkıştırırsan altına edecek."

Gülüyorlar...

Pisbıyık da gülüyor. Canım sıkılıyor. Sesimi yılanlayıp tıslıyorum:

"Ne sırıtıyorsun kelek? Erkeksen eğer, yaklaş, üstümü bir de sen ara..."

Yüreğimin üzerinden kalkan tabancanın kabzası mideme iniyor.

"Dayılık taslamanın sırası mı ulan?"

Pisbıyık gene sırıtıyor. Ok, kirişten çıktı çıkacak. Şakaklarım zonkluyor. Ne olacaksa olsun, diye düşünüyorum.

Yaşlı polis, arkadaşının omzundan tutup çekiyor.

"Yeter, işi uzatma. Sen şöyle çekil, öbürlerine gözkulak ol, ben ilgilenirim."

Tam karşımda durup soruyor:

"Adın ne?"

"Nevzat."

"Bak Nevzat, hakkında şikâyet var. Bizi uğraştırma."

Başımı sallıyorum.

"Çıkar bakalım."

Elimi cebime atıp daha önce burnumu temizlediğim mendili çıkarıyor ve masanın üzerine bırakıyorum."

"Buyurun!"

Hepsi birden bir mendile bakıyorlar, bir yüzüme. Bu arada garsonların kıkırdayışları yayılıyor salona. Korkum dağılıveriyor. Bütün soruları göğüslemeye hazırım şimdi.

"Bu ne ulan?"

"Mendil."

"Al o mendili kıçına sok!"

"Niye kızıyorsunuz memur bey?"

"Bizimle dalga geçme."

"Sizinle dalga geçmiyorum."

"O halde alay ediyorsun."

"Hayır memur bey, çok ciddiyim."

"Yani şu sümüklü mendili masanın üstüne atıp, aradığınız bu mendildir, alın gidin diyorsun, öyle mi?"

"Öyle."

"Oğlum, sen üşütük müsün?"

"Başkaları üşütük olduğumu söylüyorlar ama, aslında hiç de üşütük değilim."

"Belli oluyor!"

"Teşekkür ederim."

"Bakın Nevzat Bey."

"Buyurun memur bey!"

"Şimdi şu mendili al ve cebine sok, sonra da tabancayı

nereye sakladıysan çıkar; bizi uğraştırma."

"Siz tabanca mı arıyorsunuz?"

"Ha şunu bileydin."

"Neyi bileydim?"

"Tabanca aradığımızı."

"İyi ama benim tabancam yok ki!"

"Sahi mi? Çok yazık! Demek tabancan yok?"

"Hayır, yok. Benim hiç tabancam olmadı. Olmasını da hiç istemedim.

"Neden acaba?"

"Silaha karşı olduğumdan."

"Madem silaha karşısın, o halde sakladığın silahı bize vererek silahtan kurtulabilirsin."

"Olsa verirdim."

"Uzattın ama..."

"Uzatmadı memur bey! Onun gerçekten tabancası yok."

Bana hizmet eden garsondu araya laf sokuşturan. Bu laf, beni kibarca sorguya çeken polisin canını sıktı.

"Gel ulan buraya" dedi.

Garson yaklaşınca da buyurdu:

"Geç bakalım Nevzat'ın yanına."

Garson, yanıma gelip durdu.

"Söyle bakalım, nerden biliyorsun tabancası olmadığını?"

"Yok da ondan biliyorum."

"Peki, adının Nevzat olduğunu söyleyen bu genç, polisin yanında duran şu gence silah çekmedi mi?"

"Çekti."

"O halde silahı var?"

"Hayır, yok."

"Hem silah çekti, hem tabancası yok. Bu ne biçim iş anlamadım. Sen anladın mı Seyfi?"

Adının Seyfi olduğunu öğrendiğimiz polis, tabancasının namsuluyla şapkasını geri itip başını iki yana salladı ve "hayır Şevket abi, ben de pek bir şey anlamadım" dedi.

Garson anlattı:

"Nevzat abi elini cebine atınca, bu arkadaş önündeki masayı devirip arkasına geçti, sonra da kapıdan fırlayıp gitti. Biz, silahlar patlayacak diye yere yattık; sonra Nevzat abi hapşırdı, çok yaşa dedik; iyi ki ateş etmedin abi dedik; şaşırdı; sonra anlattı, elini cebine tabanca için değil de mendil için atmış. İnanmadık. Arayın üstümü dedi, aradık, üstünde tabanca falan yoktu. Çok güldük. Soğuyan çorbasını götürüp sıcacık çorba getirdim. Çorbaya bol bol karabiber, kırmızıbiber, pulbiber ve sirke kattı. Derken siz geldiniz..."

Polis Şevket, garsonu şöyle bir süzüp söylendi:

"Atma be evlat! Atarsan da destekli at, ne de olsa din kardeşiyiz."

Garson, sağ elini önce dudaklarına, sonra alnına değdirip söznü doğrulamak istedi:

"Ekmek nimet çarpsın ki doğru söylüyorum memur bey! Nevzat abim tabanca değil, mendil çekti cebinden."

Polis Şevket, bu kez bana bakıp sordu:

"Demek tabanca değil de mendil çektin?"

"Mendil çektim."

Yarı dönüp başıyla pisbıyığı işaret etti; gözlerini kısarak, burnunu kıvırarak gene sordu:

"Bu tabansız da kaçtı, öyle mi?"

"Kaçtı."

Pisbıyık bozuldu, "ben sandım ki" diye mırıldandı. Polisler tabancalarını kılıflarına yerleştirirlerken, sonradan gelenlerden özür dilediler, görevlerinin önemini belirterek, "size afiyet olsun" dediler; sonra pisbıyığa hâlâ şikâyetçi olup olmadığını sordular; "hayır, şikâyetçi değilim" dedi ve sonra da ekledi:

"Bundan sonrasını kendim hallederim."

Anlamlı anlamlı gülümsedi. Kimseden ses çıkmayınca, bir adım yaklaştı, bıyığını çekiştirerek sordu:

"Hallederim değil mi?"
"Haltedersin!"
"Anlamadım?"
"Kâğıt kalemin var mı?"
"Ne yapacaksın?"
"Anlayasın diye yazıp da vereceğim!"
"Ben senin..."

Polis Şevket, pisbıyığı omzundan geri itip, "hırlaşmanın sırası değil" dedi, "daha işimiz bitmedi, birlikte karakola gidip tutanak tutacağız..."

.....

Akşama kadar yarı şaşkın, yarı beyinsiz dolaştım durdum. General kışın darmaduman ettiği yolların yarası henüz sarılmadı. Rüzgârın büyük bir coşkuyla savurduğu tozlar, havada bir süre oynaştıktan sonra yorgun kelebekler gibi oraya buraya konuyor, yeni bir esintiye kadar soluklanıyorlar...

Saatkulesinin altındaki taşduvar çiçeğe durmuş. Çoktandır geçmediğim bu yolu iki kez arşınladım boydan boya, taşa can veren çiçekleri kokladım; dahası, konuştum onlarla. Çok küçük yaşlarda evlerinden kaçırılmışlar, ona buna satılmışlar, iliklerine dek sömürülmüşler ve bir gece kaçarak bu taşduvara sığınmışlar. Anlattıkları belki yalan, belki değil, ama yalan da olsa çiçeklere inanıyorum; eylemleriyle taşduvarı güzelledikleri gibi, aynı zamanda insanlara sevinçler, umutlar dağıttıklarını da söylüyorum. Seviniyorlar. Bir çiçeğin tüylü göbeğinde güneşleyen tesbihböceği de seviniyor. Kanatlarını pırpırlayıp, "burnunuzun ucuna konabilir miyim?" diye soruyor. Parmağıma değil de niye burnumun ucuna konmak istediğini anlamıyorum. Kırar mıyım tesbihböceğini? "Hadi kon bakalım" diyorum. Havalanıp burnumun ucuna konuyor. Ona şaşı şaşı bakarken gülesim geliyor... Sonra nasıl olduysa, kendimi komşu tavuğun kanatları altında buluyorum. Tavuk sulu şehriye

çorbası içmişiz, tirit yemişiz ve çekilip pencere önündeki minderlerin üzerine karşılıklı oturmuşuz...

Ne zaman olup bitti bütün bunlar, anımsayamıyorum. Daha başka şeyler de oldu mu acaba?

Gülümsüyor.

"Dalıp gitme öyle; olacakla öleceğin önüne geçilmez" diyor, sonra da ekliyor:

"Karakolda epey terletmişler seni."

Ne çabuk duyulmuş karakola düştüğüm.

"Geçmiş olsun!"

"Sağol!"

"Unut gitsin, düşünme. Daha önce nasıl unuttuysan..."

"Neyi unuttuysam?"

Gözlerini kaçırıp kalkıyor.

"Kahven nasıl olsun?"

"Anlatsana..."

"Orta içer misin?"

"Öğrenmek istiyorum..."

Seslenmeden çıkıyor.

Neyi unuttum? Daha önce neler oldu? Belleğimin atlarını geçmiş yıllara doğru sürüyorum dolu dizgin. Ortalık bir anda tozdan dumandan görünmez oluyor; atların yalnızca nal seslerini duyuyorum; arada bir kişnedikleri de oluyor, ama önemli değil; önemli olan, çevreyi seçemesem de, geçmişe doğru gidişimdir...

Atlar duruyor. Toz duman dağılıyor... İki üç katlı ahşap evler dar sokaklar, arnavutkaldırımları, yalaklı çeşmeler ve kenti bir baştan bir başa kesen dere; sonra çocuklar, çocuklar... Ne zaman geçmişe dönmek istesem, çocukluğum... peki, benim gençliğim nerede?

Atları bu kez günümüze doğru sürüyorum. Gene ortalık toz duman. Çevremi görebilmek için uğraşıyorum. Belleğimin atlarını gençlik yıllarında bir durdurabilsem...

"Alsana kahveni."

Gözlerini güleçleyip gene karşıma oturuyor.

"Birer de sigara yakalım."

Kahvelerimizi içerken, kedisi kucağıma yerleşiyor.

"Seni sevdi..."

Beni sevmiş. Ben de onu sevdim, dememi bekliyor, ama söylemiyorum. Atları yeniden dehlesem mi acaba?

"Niye konuşmuyorsun?"

"Düşünüyorum."

"Çektiğin acıları mı?"

"Bilmece gibi konuşma."

Boynumun her iki yanından omuzlarıma doğru yayılan ağrı sırtımda toplanıyor. Omuzlarımı kaldırıp boynumu kısıyorum.

"Gel, şöyle otur önüme, seni rahatlatayım."

Boynumdan omuzlarıma, omuzlarımdan sırtıma inen parmakları, belleğimin atlarını yeniden geçmiş yıllara doğru dehliyor. Gözlerimi yumuyorum. Atlar, at olmaktan çıkıp dolap beygiri oluyor. Hep aynı yerde, yani çocukluk yıllarımda dönüp duruyorum...

"Nasıl, iyi mi?"

"Söylesene, benim anımsayamadığım nedir?"

"Niye üsteliyorsun?"

"Rahat değilim. Anımsayamadığım her şey beni rahatsız ediyor."

"Hatırlayamadığın şey seni nasıl rahatsız eder?"

"Bilmem. Ama huzursuz oluyorum işte. O zaman dilimde bir suç işlemişim gibime geliyor."

"Hayır, sen suçlu değilsin."

*Nerden biliyorsun?"

"Biliyorum işte... Daha ovayım mı?"

"Ov. İyi geldi... Ne yaptım ben?"

"Mitinglere katıldın, pankart taşıdın, evinde yasak kitaplar bulundu..."

"Sonra?"

"Seni alıp götürdüler."

"Evden mi?"

"Evden. Annen, benim oğlum kötü bir şey yapmaz, diye dövündü arkandan, babam suspus oldu, günlerce ağzını bıçak açmadı."

"Daha sonra?"

"Kırk gün kadar sonra hastanede olduğunu duyduk. İlk zamanlar anneni, babanı bile tanımamışsın... Evet evet, her şeyi ben yaptım, ben militanım, ne yazarsanız imzalarım, diye sayıklamışsın. Hatırladın mı şimdi?"

"Hayır."

"İşkence yapmışlar sana. Arkadaşların öyle söylediler."

"Bana nasıl işkence yapmışlar?"

"Bilmem. Aklını kaçırdığına göre... Bağışla, ağzımdan kaçtı."

"Boşver!"

"Sırtın nasıl?"

"Şimdi daha iyi. Sağol!"

Başımı geri çekip memelerinin üzerine dayadı. Gözlerimi yumdum... Otobüste miydim yoksa bir trende mi, çıkaramıyorum, ama hızla bilmeze giden bir araçtayım. Tekerleklerin sesini dinliyorum: Çocukluğuna sığınıyorsun... çocukluğuna sığınıyorsun... çocukluğuna sığınıyorsun...

Hayır, diye bağırmak istiyorum. Boğazım kurumuş. Dikenlerle, çalılarla kaplı çok geniş bir yolu andırıyor boğazım; söylemek istediklerim dikenlere, çalılara takılıp kalıyor...

"Evet çocukluğuna sığınıyorsun..."

Elli yaşlarında, yalnızca çenesi sakallı, gözlüklü, ılık sesli bir adamın önünde upuzun yatıyorum...

"Kurtul çocukluğundan. Gençlik yıllarına dön. Arkadaşlarını, kalabalık alanları anımsa..."

"Kafam öylesine boş ki!"

"Gayret edeceksin... Mutlaka iyileşeceksin, bundan kuşkun olmasın, ama gayret şart..."

Alnımda dolaşan parmaklarla gözlerimi açıyorum. Başım hâlâ iki meme arasında...

"Uyudun mu?"

"Hayır. Geçmişe döndüm ve bir şeyler anımsar gibi oldum. Adının Cevat olduğunu sanıyorum."

"Kimin?"

"Doktorun..."

Olduğumuz yere uzanıyoruz...

Parmakları bu kez gömleğimin düğmelerinde dolanıyor, daha sonra... Kocaman bir havuzun ılık suyunda yüzer gibiyim. Derken, havuz lacivert renkli bir denize dönüşüyor. Önceleri ufacık ufacık dagalarla kayaları döven deniz, gittikçe kabarmaya başlıyor. Sonsuz heyecan veren denizde ufacık bir tekneyim sanki...

Dalgalarla bir inip bir çıkıyorum
dalgalarla bir inip bir çıkıyor
dalgalarla bir inip bir çık
dalgalarla bir inip bir
dalgalarla bir inip
dalgalarla bir in
dalgalarla bir
dalgalarla
dalgalar
dalga
dal...

Kesilen soluğum artık beni taşımaz...

SIRTI ÇİLÇİÇEĞİ BAHÇESİ KADIN

Ruşen Hakkı

Özgür KOCAELİ Yayınları: 2

İlk Basım: 1996

PORTAKALLAR

Akşamları işten çıkınca, çocuklarının yolunu gözlediğini bildiği halde, canı eve gitmek istemiyor, sağda solda dolanıp duruyordu. Arasıra kahveye uğradığı da oluyordu; arkadaşlarının oyununu izliyor, çayını içiyor ve hiç lafa karışmadan oturuyordu. Durgundu. Bu durgunluğu arkadaşlarına batar olmuştu. **"Yapma be Hasan! Bizim de tadımızı kaçırıyorsun"**diyorlardı...

Ustabaşı **Seyfi Demir**'e göre, bahar gibi geçen şubat günleri, fakir fukaranın yüzünü güldürmüştü. Ve gene **Seyfi Usta**'ya göre, Tanrı'nın bir lütfuydu bu güzel havalar. **Seyfi Usta, "Öyle değil mi Hasan, sen söyle; bu güzel havalar Tanrı'nın bir lütfu değil de nedir?"** diye sordu.

Hasan'dan ses çıkmadı!

Seyfi Usta başını kaldırıp **Hasan**'a şöyle bir baktı ve şaşıp kaldı! **Hasan** gitmiş, yerine ak bir duvar gelmişti sanki. **Hasan,** bembeyaz yüzüyle makinenin başında dikilip duruyordu.

"Hasan, hasta mısın aslanım?"

Hasan'dan gene ses gelmedi...

Seyfi Usta, baktı ki olmayacak, gidip ak duvarın önünde durdu; kocaman elini ak duvarda gezdirdi ve duvarın kendisine baktığını görünce, sevindi!

"Kendine gel aslanım!"

"Efendim usta?"

"Hasta mısın Hasan? Benzin kül gibi."

"Yok! Hasta falan değilim Usta."

"Deminden beri laf atıyorum, hiç oralı değilsin."

"Dalmışım."

"Bir yaramazlık mı var?"

"Yok bir yaramazlık Usta."

"Peki, ne düşünüyorsun o halde?"

"Portakalları."

"Portakalları mı?"

"Canım ne portakalı? Çocukları diyecektim. Çocuklardan biri hasta da..."

Seyfi Usta başını salladı iki yana ve **"Ulan Hasan, ömür adamsın vallahi"** diye söylenerek işinin başına döndü...

Ve **Hasan**'ın aklı, kuş olup havalandı!...

Bir kocaman bahçenin bir güzelim ağacına kondu.

Bahçenin dışında kümelenmiş çocuklara baktı; **Hasan** da aralarındaydı... Çocuklar, çitin dışında durmuşlar, bahçeye nasıl gireceklerini ve görünmeden nasıl elma çalacaklarını tartışıyorlardı. Bahçelerden meyve çalmak, heyecan dolu bir oyundu çocuklar için.

Elma ağacının dalları arasından kesiksiz ötüp çocukları uyarmak istedi kuş. Çünkü serinlemek için bir ağacın dibine uzanmış olan boz renkli köpek, kulaklarını dikmiş, çocukları dinliyordu. Ne var ki çocuklar, kuşun uyarıcı ötüşünü duymadılar bile. Kuş bu kez ötüşünü köpeğe yöneltti. **"Hadi havla"** dedi, **"havla da çocuklar bahçeye girmesin..."**

Köpek, bir gözünü ağaca dikip kuşa baktı. Bu bakışıyla, **"Sen bu işe karışma"** demek istiyordu sanki. Çünkü çocuklar için elma çalmak nasıl heyecanlı bir oyunsa, köpek için çocuk kovalamak da öyle heyecanlı bir oyundu. Sahibinin, bahçeyi beklesin diye beslediği köpek, çocukları kovalar, havlar, ama ısırmazdı. Çocuklar çığlık çığlığa kaçışırlarken zevklenir ve bu arada havlaması da değişerek bir kahkaha olurdu sanki.

Bahçeye bir süredir uğrayan olmadığından, köpeğin canı sıkılmış ve **"Sanırım çocukları pekçok korkuttum, onun için uğramaz oldular"** diye üzülmüştü. Bu nedenle çocukların sesini duyunca pek sevindi. Varsın çocuklar bahçeye girsin, kopardıkları elmaları ceplerine, koyunlarına

doldursunlar, hiç sesini çıkarmayacaktı; sonra birdenbire havlayacak, çocukların kaçmasını bekleyecek, sonra da kovalayacaktı.

Köpek bu heyecanla bekledi çocukları...

Çocuklar birer ikişer çiti aşıp bahçeye girdiler.

Kuş bir kez daha yüreği parçalanırcasına öttü.

Köpek ağacın dibine iyice sindi.

Çocuklar ne kuşun ötüşünü duydular, ne köpeği gördüler. Ağaçlara tırmanıp elmaların en güzelini...

Ve indiler ağaçlardan...

Yüzlerindeki gülücük, köpeğin havlamasıyla korkuya dönüştü. Kaçmaya başladılar...

Köpek, körebe oyununda ebe olmuş gibi, bir süre ağaca doğru havlayıp sonra çocukları kovalamaya başladı...

Çocuklar çığlık çığlığa çitlere doğru...

Ve birer ikişer çiti aştılarsa da **Hasan**'ın ayağı burkulup düştü; kalkarken köpekle burun buruna geldi; korkudan altını ıslattı **Hasan** ve köpek ne yapacağını bilemeden **Hasan**'a baktı. Çocuklardan biri taş atsa da taşın arkasından koşsam ve **Hasan** kaçsa diye bekledi. Ama çocuklar taş atmadılar ve yalnızca **"Hasan kaçsana yahu!"** diye bağırdılar...

Hasan, bir arkadaşlarına baktı bir köpeğe. Köpek gülümsüyordu sanki. Bu gülümseyiş **Hasan**'a cesaret verdi; okşamak için eliniz uzattı ve köpek **Hasan**'a iyice sokulup usulca sürtündü...

Ve cikciklenip köpeğe teşekkür eden kuş, havalanıp yeniden işçi **Hasan**'ın kafasına yuvalandı!...

Şöyle bir silkindi **Hasan, "Şu köpeğin insanlığına bak yahu!"**diye geçirdi içinden. Sonra, günlerdir portakal isteyen çocuklarını düşündü. Çocuklarına portakal alamayışı içine dert olmuştu. Akşamları işten çıktığında manavların

önünde dolanıyor, ama eli cebine bir türlü gitmiyordu. Çünkü portakal alsa, bu kez de ekmek için para bulamayacaktı. Aldığı asgari ücret, gecekondu kirasına ve tüpgaza ancak yetişiyordu. Evine iki ekmek daha götürebilmek için sigarayı bırakmıştı; daha ne yapsındı yani?

Bu sabah evden çıkarken, gene portakal diye tutturan çocuklarına söz vermişti, akşam olunca evine portakalla dönecekti, ama nasıl? İşyerinden çıkmadan önce **Seyfi Usta**'ya açılmak istedi, sonra caydı. Çünkü daha önce de **Seyfi Usta**'dan ve birkaç arkadaşından borç almış, fakat bir türlü ödeyememişti.

Canı sıkkın ayrıldı işyerinden...

Çarşıda dolandı durdu.

Vitrinlere baktı...

Yün gömlekler, kazaklar, takım elbiseler...

Akşamın ayazında biraz daha büzüldü.

Manavların bulunduğu yere doğru yürüdü... Yüz mumluk ampullerin altında portakallar, elmalar, muzlar daha bir güzel görünüyordu.. Daldı gitti...

Şu kentte portakal bahçeleri olsaydı da çocuklar başlarının çaresine baksalardı ya, diye düşündü. Kahretsin! Yoktu işte. Koca koca yapılardan ve bir de tepelerdeki gecekondulardan başka bir şey yoktu. Son on yılda kent, yeşilliğini hızla yitirip taşa dönüşmüştü...

"Bir şey mi alacaktın?"

".....!"

"Sana söylüyorum hemşerim! Ne istedin?"

Hasan irkildi! Ve kendisine kuşkuyla bakan manava renk vermemeye çalışarak, **"Portakal alacaktım, ama daha sonra"** deyip yürüdü; yürürken içini dışa vurdu: **"Cebimde şöyle beş-on bin lira olmalıydı; beni adam yerine koymayan o hırboya, çek şuradan iki kilo portakal, iki kilo**

elma, iki kilo da muz demeliydim. Kim bilir adam nasıl şaşırırdı! Elim dolu dolu eve varmalıydım ve çocuklarıma, portakal istemiştiniz, işte size portakal, doya doya yiyin. Sonra elma ve muz da aldım.. Niye şaşırdınız? Ben baba değil miyim? Ben baba olaraktan yavrularıma portakal, elma, muz alamaz mıyım? Alın, hepsi sizin, afiyetle yiyin, demeliydim... Fakat?... Bu işin fakatı makatı yok; çocuklarıma mutlaka portakal götürmeliyim, Söz verdim..."

Dolandı ve bu kez öbür ucundan girdi manavlar çarşısına. Alışveriş edenlerin arasına karıştı. Her şeyi unutmuştu ve aklında yalnızca portakallar vardı. Cebinden çıkardığı naylon torbaya altı portakal attı; doğruldu; gözucuyla manava baktı; adam müşterilerle mi ilgileniyor, yoksa kendisini mi kolluyor, anlayamadı. Az daha oyalanıp yürüdü.. Ve tam köşeyi dönmek üzereyken, ensesinde kenetlenen parmaklarla çöküverdi olduğu yere... O elma bahçesinde, ayağı burkulup düştüğünde; köpekle nasıl burun buruna gelmişse, işte öyle, şimdi de manavla burun buruna gelivermişti...

Belki soğuktan, belki korkudan, belki de utançtan, tir tir titriyordu **Hasan.** Gözlerini manavdan kaçırırken, **"Parasını ödeyecektim"** diye mırıldandı; ama kendi mırıltısını ancak kendi duyabildi.

Alıp götürdüler...

Çarşı Karakolu'nda tutanak tutuldu.

Tutanakta yalnızca manavla görgü tanıklarının söyledikleri yazılıydı; **Hasan,** ağzını açıp tek söz söylememişti. Dahası, tutanağa neler yazıldığını da bilmiyordu; çünkü aklı evdeydi, karısını ve çocuklarını düşünüyordu. Şimdi yolunu bekliyorlardı. Eve portakal götürecekti ya...

"İmzala şurayı" dediler.

İmzaladı...

Bir sandalyede, elleri bacakları arasında ve gözünü hiç kırpmadan, sabaha kadar düşündü durdu. Portakal çalmanın cezası ne olur, ne kadar yatar, çocuklar ne yer ne içer, üç çocuklu kadın evi nasıl çeker çevirir?

Ev kirasını nasıl öder?

Belki **Seyfi Usta** ve arkadaşları...

Aklına işi ve arkadaşları gelince daha bir yıkıldı!

"Ev sahibi evden, patron işten atar" diye geçirdi içinden. Bu utançla yaşanır mı? Çocukları, portakalları kendileri için çaldığını bilirler mi? Bağışlarlar mı kendisini? Şöyle gene içten, **"Baba!"** derler mi?

Gazetelere de geçerdi artık, resminin altına **"Portakal hırsızı"**diye yazarlardı. Tanıdıkları resmine bakıp, **"Ulan şu işe bak, bizim Hasan portakal çalmış; dangalak mıdır nedir? Ulan çalacaksan adamakıllı bir şey çal, köşeyi dön"** diye dalgalarını geçerlerdi.

Öyle ya, madem adın hırsıza çıkacak...

Baş dönmesi, bulantı ve boşluk...

Babası mıydı, **"Kimsenin malında, namusunda gözünüz olmasın"** diyen, yoksa **Abdullah Öğretmen** miydi?

Yüzünde gözlerinden ve kulaklarından başka hiçbir şeyi olmayan, çelimsiz mi çelimsiz, ama son derece atak, yırtıcı ve tazı gibi koşan bir çocuktu **Hasan.** En çok da pazar ekmeğini severdi. Babası ne zaman çarşı fırınından aldığı ekmekle eve dönse, şenliklenir, bu apak ekmeği ev ekmeğiyle katık etmenin sevincini yaşardı. Babası, **"Seni fırıncı yapacağım"** deyince de pek keyiflenirdi!

Mahallenin **Sarı Kız**'ı **Ayşe**'yle evlenirdi, çocukları olurdu ve çocuklarına hep pazarekmeği yedirirdi...

"Hadi kalk, gidiyoruz" dediler...

Aradan ne kadar zaman geçti, ne olup bitti, hiç anımsamıyordu. Kelepçe vurulurken içi bir hoş oldu ve **"Haksızlık**

bu" diye söylendi, ama sesi gırtlağını yırtıp da bir türlü dışarı çıkamadı. Dili damağı kurumuştu.

Yargıcın önünde de bir süre ağız dil vermedi **Hasan.** Sonra çözüldü; çocuklarının portakalı ne kadar çok sevdiklerini anlattı; gözleri sulanmıştı. **"Çocuklara söz verdim"** dedi, sonra da başını önüne eğip sustu...

Yargıç, **"Tutuksuz yargılanacaksın, serbestsin"** dediğinde, ne söyleyeceğini bilemedi **Hasan.** Aklından ipe sapa gelmez düşünceler geçti; örneğin o elma bahçesindeki kuş gibi ötüp yargıca teşekkür etmek istedi...

Kelepçeli gelip kelepçesiz çıkarken de, **"Şimdi bir yıldırım düşse kafama, kömür olsam, çocuklarım alıp götürseler, odunluğa koysalar beni ve bir kış boyu yaksalar, üşümeseler"** diye geçirdi aklından...

Bir el dokundu sırtına. **Seyfi Usta**'ydı.

"Geçmiş olsun" dedi ve yutkunup ekledi:

"Yenge ve çocuklar bizde. Eve bir uğrayalım, çocuklara görün, sonra işe gideriz."

Gerinerek uyandı...

Bir güzel geceyi doya doya yaşamış ve geç vakitlerde gözlerine yıldızlar inerken derin bir uykuya dalmıştı. Hiç karışanı görüşeni yoktu; bu nedenle de dilediği zaman yatıyor, dilediği zaman kalkıyor ve dilediği gibi yaşıyordu. Arada sırada içine birdenbire çöken hüznü saymazsak, oldukça mutluydu. İnsanları, kuşları ve çevresinde yaşayan tüm yaratıkları çok seviyordu. Bunun dışında, **Gökyüzü**'ne de büyük bir aşkla bağlıydı... Ne var ki bu umarsız bir aşktı. Çünkü **Gökyüzü**'ne dokunmak, onunla sevişmek olası değildi. Tek teselliyi yağmurda ve karda buluyordu. Her yağış, ona anlatılamaz güzellikte ürpertiler veriyordu. Gövdesini tümüyle kara ve yağmura verirken, sanki **Gökyüzü**'yle kucaklaşmış gibi oluyor ve o anda duyduğu zevkle çığlıklanmak istiyor, ama çevreye rezil olmamak için kendini zor tutuyordu. Bu yağışlardan sonra da kuşlarını havalandırarak **Gökyüzü**'ne teşekkür etmeyi bir huy haline getirmişti...

Gerinirken, birkaç yaprağının renk değiştirdiğini görünce, yüreği hop etti ve saçına ilk kez ak düşen insanların hüznünü yaşadı. Bu, her yıl yaşanan bir hüzündü. Önce birkaç yaprak, sonra öbürleri önce kızıla, sonra sarıya dönüşür, düşer ve **Ağaç** çırılçıplak kalırdı. Bu çıplaklığından utanırdı **Ağaç,** bu nedenle de **Gökyüzü**'nün yüzüne bakamazdı. Tüm bu olup bitenlerin tek sorumlusu **Sonbahar**'dı...

Ağaç, Sonbahar'ı hiç sevmese de, ondan dehşet korkar ve bu korku nedeniyle de ister istemez **Sonbahar**'ın koynuna

girerdi. Hem de çırılçıplak. **Ağaç**'ın belalısı **Sonbahar,** öyle sanıldığı gibi katı yürekli ve çok kötü biri değildi aslında. Dahası, birazcık sulugözlü ve de şairdi üstelik. Seven bir yüreği vardı. Bu yürek, **Ağaç** için yanar tutuşurdu. Kendi yüzünden **Ağaç**'ın adının kötüye çıktığını öğrenen **Sonbahar, Ağaç**'ı nikahına geçirmek istemişse de, hep **Doğa**'nın olmazı ile karşılaşarak bu işten caymıştı. **Doğa**'nın nikah işine karşı çıkmasının nedeni, **Sonbahar**'ın gezginciliğinden kaynaklanıyordu. Çünkü eylül başlarında dünyamıza merhaba diyen **Sonbahar,** kasım sonunda bir **"hadi hoşça kalın"** bile demeden çekip gidiyordu. Bu nedenle de **Ağaç**'ı nikahına geçirmesi doğru olmazdı. Çünkü **Ağaç** tüm mevsimlerin biricik sevgilisiydi! **Ağaç** her ne kadar, **"Hayır, ben tüm mevsimlerin değil, yalnızca Gökyüzü'nün biricik sevgilisiyim"** dese de, bu isyanın gerçeği değiştirmeye gücü yetmezdi...

Yalnızca **Gökyüzü**'nün biricik sevgilisi olduğu düşüyle avunan **Ağaç, Sonbahar** gider gitmez, bu kez de kendini **Kış**'ın kollarında bulurdu. Ne var ki **Kış, Sonbahar**'a göre biraz daha anlayışlıydı; çıplaklığından utanmasın diye, **Ağaç**'a bembeyaz kürkler giydirirdi. **Ağaç,** bu bembeyaz kürkünü çok sever ve biricik sevgilisi **Gökyüzü**'ne teşekkür ederdi. Çünkü **Kış**'ın ısmarladığı o bembeyaz kürkün terzisi **Gökyüzü**'ydü!

Derken kış da çeker gider ve **Ağaç** kendini **İlkbahar**'ın koynunda bulurdu. **İlkbahar** oldukça kıskanç biri olduğundan, **Kış**'ın armağan ettiği beyaz kürkü sıyırır atar ve sevgili **Ağac**'ına çiçekli giysiler giydirirdi. **Ağaç** en çok bu giysisini severdi. Çünkü bu çiçekli giysisiyle **Gökyüzü**'ne daha bir güzel göründüğüne inanırdı... Sonra **Yaz,** koynunda en çok kaldığı mevsim kucaklardı onu ve yokluğunda neler olup bittiğini sorardı. Anlatırdı **Ağaç,** ama sesinin en

alçak perdesiyle, çünkü anlattıklarını **Gökyüzü**'nün duymasını istemezdi. Bu fısıl fısıl konuşmayı bir muhabbet işareti sayan **Yaz** da **Ağaç**'a meyvelerin en güzellerini armağan ederdi...

Ağaç, renk değiştirmeye başlayan yapraklarına bakarken dalıp gitmişti. Bu dalgınlığını bir damla yağmurla sıyırıp attı ve sevinçle **Gökyüzü**'ne baktı. Birkaç damla, sonra biraz çisenti, hepsi o kadar... **Gökyüzü**'nün yağmurunu esirgemesi, **Ağaç**'ın sevincini buruklaştırdı. Neredeyse üç aydır tek damla düşmemişti toprağa. Bu kuraklık, toprağı olduğu kadar yaratıkları da canından bezdirmişti. Yalvardılar **Ağaç**'a:

"Sen ki hiç sızlanmadan dört mevsime karı olan, eziyet çekensin; bir azizesin! Yalvar Gökyüzü'ne, yağmur iste..."

Ağaç'ın gözü yeniden renk değiştiren yapraklarına takıldı. **Sonbahar** kapıdaydı. İyice soyunup **Sonbahar**'ın koynuna girmeden önce, bir kez daha yağmurla ürpermek ve kendini **Gökyüzü**'nün kollarında hissetmek istiyordu. **Ağaç,** bir umutla **Gökyüzü**'ne bakarken yağmur boşaldı! Derken, **Gökyüzü** şimşekten geçilmez oldu ve bir yıldırım, korkunç bir gök gürlemesinin ardından **Ağaç**'ı ikiye böldü. Yıldırımla iki şak olan **Ağaç,** toprağa uzanırken sevgiyle **Gökyüzü**'ne bakıyor ve **"Beni mevsimlerden kıskanman ne güzel!"** diye mırıldanıyordu. Evet, onca yıl hiç sızlanmadan dört mevsime karı olan **Ağaç,** artık hiç bir mevsimin koynuna girmek zorunda kalmayacaktı. **Gökyüzü**'nün yıldırımla ateşli bir şekilde öpüp yer yatağına uzattığı **Ağaç,** yağmurla son kez ürperirken, bulutların arasından sıyrılan güneşi gördü. Her şey bir anda olup bitmiş ve **Gökyüzü** sonsuz bir maviliğe açılmıştı...

Ertesi günü **Ağaç**'ın gövdesine hızar, dallarına balta indi; odun oldu. Ve bu işe çok sevindi **Ağaç.** Çünkü hızar ve bal-

tayla doğranırken hissettiği acı, hâlâ yaşadığının bir kanıtıydı. Küfelerle eve taşınıp odunluğa istif edilirken de çok sevinçliydi. Çünkü bir süre sonra, bu kez gerçekten kendini **Gökyüzü**'nün kollarında bulacaktı.

Derken, beklenen gün geldi...

Aralık ayının son günleriydi ve hava oldukça soğuktu. Adam, **"Tutuştur şu sobayı"** dedi. Kadın, sobayı tutuşturdu ve için için yanmaya başladı **Ağaç,** sonra harladı ve odaya sıcaklığını yayarken, gövdesinden kurtulup bacaya yöneldi ve duman olup **Gökyüzü**'ne savrulmanın mutluluğunu yaşadı.

GÖLGEM VE BEN

Yürümeye başladığımda hep önde giden gölgem, dönüşte arkalarda kalmıştı. Yorulup yorulmadığını sordum; yorulmamış, ama birazcık susamış. Ben de susamıştım, üstelik yorulmuştum da; ama biraz durup dinlenmek, dinlenirken böğürtlen yiyip susuzluğumu gidermek içimden gelmiyordu. Çünkü, batmadan önce güneşi yakalamak ve iki çift söz etmek istiyordum.

Sabahleyin karşılamak için yola çıktığım güneş, beni görmezlikten gelmiş ve selamsız sabahsız üzerimden geçip gidivermişti. Bir süre ağaçlardan birinin dibine oturmuş ve güneşin niye böyle davrandığını düşünmüştüm.

Güneşin beni adam yerine koymayışının hiçbir nedeni yoktu. Ne zaman el sallasam gülümser ve **"Aşağılarda ne var ne yok?"** diye sorar, sonra da bana iyilikler dilerdi. Dünyamıza çok yükseklerden bakan güneş, aşağılarda neler olup bittiğini bilmez mi? Elbette bilir. Ama gene de sorardı; aşağılarda neler olup bittiğini bir de benden öğrenmek isterdi. Güneşin bu alçakgönüllülüğü hoşuna giderdi! Anlattıklarımı ciddi ciddi dinleyişi de hoşuma giderdi! Oysa anlattıklarımın çoğu ciddiye alınacak şeyler değildi. Örneğin, kuşları ve balıkları anlatırdım. Biliyorum, insanları olduğu kadar kuşları ve balıkları da ciddiye almak gerekir; ama benim kuşlarımla balıklarım...

Kuşlarım yüzgeçli, balıklarım kanatlıydı ve kuşların derin sularda yüzmesini, balıkların gökyüzünü şenliklemesini hiç mi hiç yadırgamazdı güneş. Ben de yadırgamazdım.

Çünkü, sittin sene balıklar denizi, kuşlar gökyüzünü güzelleyecekler diye bir kural yoktu. Ama bu kuşlarla balıkların yer değiştirişi insanlara ters geliyor ve bir türlü beni dinlemek istemiyorlardı. Çok içten bir arkadaşım vardı. Adı **Ömer.** Bir gün **Ömer**'i yanıma alıp deniz kıyısına indim. Suyun iki karış altında yüzen kuşları gösterip sordum.

"Bunlar ne?"

Suya dikkatlice bakıp yanıtladı:

"Balık!"

Çok bozuldum, ama belli etmeyip bu kez denizin üzerinde uçan balıkları işaret ederek sordum:

"Peki, bunlar ne?"

Şöyle gözünün ucuyla bir bakıp yanıtladı:

"N'olacak? Kuş işte!"

"Yanılmış olmayasın! Dikkatli bak... Sudakiler kuş, yukardakiler balık olmasın sakın?"

"Sen benimle dalga mı geçiyorsun?"

"Hayır! Niye dalga geçeyim ki?"

"O halde delisin sen! Aklından zorun var!..."

Ve çekip gitti **Ömer.**

O günden beri **Ömer** arkadaşım değil...

Ben önde, gölgem arkada, yürüyoruz...

Gölgemin dili bir karı şdışarda.

Güneşin niye beni iplemediğini bir türlü çıkaramıyorum.

"Hadi boş ver" diyor gölgem.

Öfkelenmeye değmezmiş.

Bizi görmemiş olabilirmiş...

En iyisi bir an önce eve varıp birer bardak su içmeli, sonra da ayaklarımızı uzatıp dinlenmeliymişiz. Akşam olunca da balkonda, denize karşı buzlu rakı içmek yorgunluk alırmış.

Söyledikleri akıllıca şeyler.

Ama önce güneşe yetişmeliyim...

Birkaç balık geçiyor başımın üstünden.

Gölgem, **"Seninkiler iyi uçuyor"** diye söyleniyor.

Sözüm ona, benimle dalgasını geçecek!

"Zevzekliğin sırası değil" diye azarlıyorum gölgemi.

Aklım karmakarışık!

Yanılmış olabilir miyim?

Ömer'in söylediği gibi, denizdeki balık, gökteki kuş olmasın sakın?

Peki, ya güneş, o niye söylemiyor yanıldığımı?

O da pekâlâ annem gibi, **"Sen bir masal dünyasında yaşıyorsun oğlum"** diyebilirdi...

Güneş, denizi öpmeden önce, Kayalar'a ulaşıyorum ve olanca sesimle bağırıyorum, ama duymuyor. Denizle dudak dudağa gelen güneş, utancından biraz daha kızarıyor ve az sonra da denizin koynunda kayboluyor...

"Artık yarını bekleyeceğiz" diyorum gölgeme, ama bir yanıt alamıyorum. Güneşin batışıyla birlikte o da çekip bir yerlere gitmiş olmalı. Belki de su içmeye gitmiştir. Buz gibi suyunu içer ve ayaklarını uzatarak yorgunluk çıkarır. Işıklar yanınca da balkona gelir, yanıma oturur ve rakıma ortak olur. Ne kadar asalak olursa olsun, gölgemi seviyorum!

YOSUN KOKUSU

Bugün mü buluşacaktık, yarın mı; sonra nerede, saat kaçta, hepsini unutmuşum; üstelik kiminle buluşacağımı bile anımsayamıyorum...

Öyleye doğrû uyandığımda, aynaya bakarken; aynaya değil de, gözlerimin altında oluşmaya başlayan torbacıklara canım sıkılırken duydum sesini:

"Mutlaka buluşalım..."

Sonra sağır edici bir müzik, yanıp sönen ışıklar ve bir soru:

"Hesabı mı istediniz efendim?"

Elimi havada sallayarak, **"Hesabın sırası mı?"** derken, yüzümü avuçlarının içine alarak gözlerime mi bakmıştı?

Kaç kişiydik masada?

Hep benden söz etmişlerdi; ama neler söyledikleri de uçup gitmiş aklımdan...

Yaşlanıyorum!

Yaşlanmaya zaman bulamadan, otuz yedisine basmadan ölüp giden babamı; yirminci baharını kendini iğde ağacına asarak güzellediğini sanan arkadaşım Ali'yi düşünüyorum.

Sonra, sürücülerin çok sevdiği bir söz geliyor aklıma:

'Hızlı yaşa, genç öl!
Cesedin yakışıklı olsun!"

"Ölümü öp beni kırarsan..."

Neydi acaba onun dileyip de benim yapmak istemediğim?

Gecenin sisinden bir türlü kurtulamıyorum.

Telefon çalıyor.

İşyerinden hasta olup olmadığımı soruyorlar.

"Pek iyi değilim, ama önemli değil" diyorum. Ve tam bu sırada günleri de şaşırdığımın farkına varıyorum, özür dileyip biraz sonra işimin başında olacağımı söylüyorum.

Gereği yokmuş, bir gün için idare ederlermiş.

Demek bugün günlerden pazartesi?

Tıraş olup duşa giriyorum. Ilık suyun altında bir günün nasıl kaybolup gittiğini düşünüyorum...

Cumartesi günü Niyazi'yle başlayan rakılı akşama **"yarasın"** laflarıyla düşen Ahmet, Süleyman ve Nuri...

Sonra? Kadınlar kimdi?

Son gittiğimiz yerde mi rastlamıştık onlara, yoksa daha önce mi? Yalnızca üç beş yere girip çıktığımızı, iyice sarhoş olduğumu ve **"Siz keyfinize bakın, ben giderim"** deyişimi anımsıyorum...

Duş iyi geldi.

Beynim yıkanmış gibi.

Sis perdesi yavaş yavaş kalkıyor...

Sırtüstü uzanıp sigara içiyorum.

Midem bulanıyor!

Sigarayı yarılamadan söndürüyorum.

Karnım aç.

"Bir yere gidip işkembe çorbası içelim" diyor Nuri.

Bir yerde tavan masalara değip kalkıyor.

Kaşığı düşürüyorum. Belki de tam bu sırada, **"siz keyfinize bakın, ben giderim"** demişimdir...

Geçen yaz, iznimi alır almaz kentten kaçıp sığındığım o küçük sahil köyünde de yitik günlerim olmuştu. Çabucak geçiveren onbeşgün sonunda yeniden evle iş arasına sıkıştırılmış ve kentin rutubetinden paslanmış, küf kokulu

günlere dönerken, o yitik günleri ilerki zamanlarda yaşamak amacıyla bilerek yitirdiğimi düşünmüş ve gülümsemiştim. O gülüş şimdi tam dudaklarımın ucunda duruyor. Bir zaman diliminde, kendimin oynayıp kendimin alkışladığı oyunun nasıl biteceğini merak ediyorum!

"Mutlaka buluşalım" diyenin, yüzümü avuşlarının içine alarak gözlerime bakanın bir kadın olduğunu kesinlikle söyleyemem. Çünkü sesi, bir insan sesinden çok rüzgârın denize, denizin kayalara fısıldadığı bir ninni gibiydi.

Sonra, yüzü de yoktu kadının!

Yalnızca o koku; avuçlarının taze yosun kokusu...

Hayır, yanılmıyorum, avuçları taze yosun kokuyordu ve ben bu kokuyu geçen yıl o küçük sahil köyünde de duymuştum.

Kayalıklardan kendimi sulara bırakıverdiğimde; yani ölümün iğde ağacına asılarak ve iğde iğde korarak değil de, her saat renk değiştiren denizde balıklaşarak güzellendiğini kanıtlamak istediğimde, genzime yerleşen yosun kokusunu unutabilir miyim?

İşkembeciden çıkışta ya da bir başka yerden, geç vakit eve döndüğümde neler olup bittiğini öğrenmek istiyorum. Tüpgazı, ecza dolabını, açık kalan pencereyi, balkonun parmaklıklarını, kravatları, bıçakları, jiletleri kokluyorum; hiçbiri yosun kokmuyor.

Yani, intihar etmek istemedim...

O halde, avuçları yosun kokulu kadın, yitik pazarımda beni ziyaret eden ölümün ta kendisi olmalı!

Ürperiyorum!

Çünkü ölüme hazırlıksız yakalanmaktan korkuyorum!

Ölümün gelişinden haberdar olmalıyım; dahası onu ben çağırmalıyım. Çağırdım da; ama çağrılmaktan hoşlan-

mamış olacak ki, gönülsüzce giriştiği işi bitiremeden çekip gitti.

Gitsin varsın.

İsterse çağırdığımda da gelmesin; çünkü ölümün ne eski güzelliği kaldı, ne de anlamı. Şu son aylarda, yaşamanın da bir intihar biçimi olduğunu anladım.

Tekdüze yaşamanın ve sevgisizliğin doğrayıp bir baş soğanla kavurduğu ömrümüz, çekilir gibi değil; ama gene de bir güzel yanı olmalı ki dünyanın, bunca insan yaşamanın ne olduğunu düşünmeden yaşama savaşımı verip duruyor.

Bunaldıklarında, kimi **Tanrı**'ya, kimi **Doğa**'ya sığınarak yüreklerinin yüce dağlarında çoban ateşleri yakıyor ve karamsarlıklarına ışık düşürüyorlar...

Benim yosun kokusuna sığınmam da aslında **Doğa**'ya sığınmaktan başka bir anlam taşımıyor...

O küçük sahil köyünde kendimi kayalıklardan suya bıraktığımda herşey öylesine güzeldi ki...

Gözlerimi açtığımda, yaşlıca bir adam, **"Denizle şaka olmaz beyim"** demişti.

Oysa denizle şakalaşmak aklımın ucundan bile geçmemişti.

O gün kayalıklarda otururken, birdenbire gelmişti aklıma denize karışmak ve denizin bir canlısı olmak; yani balıklar gibi yani denizanaları gibi, yani istiridye gibi; yani yosun gibi...

BİR YABANSI ADAM

Geçen yıl bir dağ köyünde, ağaçların yeşiline belenip de kente indiğimde, arkadaşlarım yüzüme tuhaf tuhaf bakmışlar ve bu yeşil yanığının nereden kaynaklandığını sormuşlardı. Anlamayacaklarını, anlar görünüp dalgalarını geçeceklerini sezinlediğimden, **"hiç, öyle işte"** diye kestirip atmıştım. Bu yıl deniz dönüşü, yüzümün mavi yanıklığına hayretlendiler. Bir yabancı, bir anlaşılmaz adammışım ben; başkaları gibi güneşte yanıp bronzlaşacağıma, hani inat olsun diye, denizle içlidışlı olup, onun maviliğiyle yanmaktan zevk alıyormuşum! Daha da ileri giderek, bunun sapıkça bir zevk olduğunu söylediler. Hiç sesimi çıkarmayınca da, **"senden korkulur arkadaş"** dediler.

Annem de öyle, aynen bunlar gibi, **"senden korkulur oğlum"** derdi; cinlere karıştığımı söyleyip beni nefesi derin ve de keskin hocalara götürürdü!

Okunur üflenirdim!

Muskalanırdım!

Ama ertesi gün gene evimizin merdivenlerine oturur, benden çok daha kısa boylu, ak sakalları yerleri süpüren **Dede** ile konuşur, annemi ve ninemi dehşete düşürürdüm!

Dede'yle neler konuştuğumu, bana bir kötülüğü dokunup dokunmadığını sorarlar, sonra da ne söyleyeceğim diye ağzımın içine bakarlardı...

Anlatırdım; daha doğrusu, atardım kafadan bir şeyler. Çünkü benden çok kısa boylu ve ak sakalları yerleri süpüren **Dede** mede yoktu evimizde. Akşam yemeğinden sonra gittiğimiz komşu gezmelerinde dinlediğim **cin-peri masalları** hoşuma gider, bu masalları yaşamak isterdim. Annemin

elimden tutup beni nefesi derin ve de keskin hocalara götürmesi, okutup üfletmesi, muska yazdırması da hoşuma giderdi!

Daha sonraki yıllarda, tarih ve coğrafyayı kitaplarda yazdığı gibi değil de, aklımdan geçirdiğim gibi anlatmaya başladığımda, öğretmenlerimin de, **"senden korkulur"** demelerini bekledim, ama demediler, kulaklarımı çektiler, cetvelle avuçlarımı kızarttılar, azarladılar, **"senden korkulur"** demediler...

Korkulacak kişi olmadığımı anlayınca, rahatladım!

Cankulağıyla ders dinledim.

Kitaplarda yazılanları ezberledim.

Kendi isteğimle karatahtaya kalktım ve örnek bir öğrenci oldum! Bendeki bu değişiklik, öğretmenlerimin olduğu kadar annemin de hoşuna gitti! Olur olmaz yerde sık sık, **"benim oğlum okuyup büyük adam olacak"** demeye başladı.

Büyük adam olunca, Ankara'da oturacaktım.

Annem yanımda kalıp ekmeğimi yiyecekti.

Ben her sabah evden çıkarken, ardımdan okuyup üfleyecek, **"Allah tuttuğunu altın etsin"** diyecekti. Beni eliyle evlendirip torun sahibi olacaktı. Torunlarını dizine oturtup masallar anlatacaktı. Öldüğünde, mezarı başına taş diktirecektim...

Annemin dileklerinden hiçbiri gerçekleşmedi...

Örnek öğrenci olmaktan sıkılıp okuldan kaçtım.

Demirci Ali Usta'nın yanına çırak durdum.

Afyonlu açık şarap içtim.

Askere gittim.

Ankara'nın yüzünü görmedim.

Anneme ekmek yediremedim. Evden çıkarken, her sabah ardımdan okuyup üflemesine karşın, **Allah** tuttuğumu altın etmedi. Evlenecek param olmadı. Derken, bu kuruluşun

şoförlüğünü yapmaya başladım. Kendi kendime yetmesini öğrendim.

Annem, okuyup büyük adam olan kardeşimin evine yerleşti. Son gördüğümde, **"senin alınyazın kötü yazılmış yavrum!"** dedi. Duasını üstümden eksik etmeyeceğini söyleyip sırtımı sıvazladı...

Bu gece çakırkeyif eve gelip sırtüstü divana uzandığımda, tavanın yıldızlarla çalkalandığını gördüm. Gülümsedim. Bu, bilinçaltının yeni bir oyunu olmalıydı. Son zamanlarda çokça okuduğum kurgu bilim kitaplarının etkisi altında kalmış, olacağım diye düşündüm.

Kendimi oyuna kaptırdım.

Bu yıldızlardan hangisi benim yıldızımdı acaba?

Kitaplıkla pencere pervazının kesiştiği yerde ışıldayıp duran yıldız, yavaş yavaş şekil değiştirmeye başlayınca, dikkat kesildim. Sonunda ak sakallı bir cüceye dönüşen yıldız, **"Merhaba!"** dedi, **"seninle görüşmeyeli epey oldu."** Sonra gülümseyip, **"Beni hiç beklemiyordun değil mi?"** diye sordu.

Konuşamadım...

Onunla hiç görüşmediğimi, benden çok daha kısa boylu, ak sakalları yerleri süpüren **Dede**'nin bir düş ürünü olduğunu söylesem mi acaba diye düşünürken, **"Anlıyorum"** diye söylendi; düşlerin de yaşadığını anlattı tatlı tatlı; **"Dile benden ne dilersen"** dedi.

O anda bir şey gelmedi aklıma.

"Uyumak istiyorum" diye söylendim.

Gözlerimi yumdum, ama gözlerimden uyku aktığı halde uyuyamadım. **Dede,** bir ninni ılıklığıyla söylenip duruyordu:

"Dile benden ne dilersen... dile benden ne dilersen..."

Çocukluk aşkım **Ayşe**'yi dilemek geçti içimden... Ve

daha dileğimi söylemeden, baktım, **Ayşe** yanıbaşımda!

Dede gitmiş.

Tavandaki yıldızlar da...

Ayşe'yle bir bahçede; önünden ince bir su geçen çiçekli bir bahçede oturuyoruz.

Ayşe gözlerini gözlerime bandırırken, **"Canım iğde istedi"** diyor. Gülecekken, ona **"İğdeci Ayşe"** diye ad taktığımızı anımsayıp vazgeçiyorum.

"Artık büyüdün, genç kız oldun, vazgeç şu iğde sevdasından" diyorum.

Vazgeçemezmiş.

Benden vazgeçer, iğdeden vazgeçemezmiş...

Ne bulur iğdede, ne tat alır bilmem.

İğdeyi kıskanıyorum.

Eğer çok canı istiyorsa; canı çok çekiyorsa eğer, iğde yerine beni yiyebileceğini söylüyorum.

Birden gözleri ışıldıyor!

"Beni bu kadar çok sevdiğini bilmezdim" diyor.

Korkuyorum!

Korktuğum başıma geliyor; uzanıp yanağımı dişliyor; benim çok güzel ve tadı nefis bir iğde olduğumu söylüyor...

Çocukken delidoluydu!

Şimdi de öyle...

Anımsıyorum; mevsim kurak geçmeye mahkumsa eğer, çevre üreticileri **Ayşe**'lerin evi önünde elpençe sıralanır, babası Mehmet Amca'ya, **"N'olur, kızınız ağlasın da, hiç olmazsa biraz yağmur yağsın"** diye yalvarırlardı.

Ayşe böyle zamanlarda, eğer daha önceden sezinlemişse, eve uğramaz, birkaç gün akrabalarının yanında kalırdı. Çünkü ağlamak istemezdi **Ayşe. "Gülmek varken niye gözyaşı dökeyim?"** diye başkaldırırdı. Sonunda çeşit çeşit şekerlerle, cicili bicili bebeklerle **Ayşe**'nin gönlünü

yapıp ağlatırlardı.

Ayşe ağlayınca, gökyüzü de ağlardı.

Bunun tersi de olurdu; örneğin, eğer ortalığı sel götürüyorsa, iş gene **Ayşe**'ye düşerdi; **Ayşe** kahkahalarla güldüğünde bulutlar dağılır, gökyüzü maviye belenir ve çok geçmeden de güneş bu mavilikte yerini alıp, sel korkusuyla yaşayanların yüzünü güldürürdü...

Ayşe, "Öbür iğde yanağını da yiyebilir miyim?" diye soruyor ve hayır dememe kalmadan öbür yanağımı da dişliyor; acıyla sıçrıyorum... Yatağımdayım. Araladığım perdeden odaya gün ışığı giriyor...

KENDİYLE DİDİŞEN ADAM

Ne zaman ve nerede takılmıştı ardıma, bilmiyorum...

Demiryolu yakınındaki küçük meyhanede iki duble rakı içmiş ve akşam haberlerini dinleyip kendimi sokağa vurmuştum.

Türkülü dudağıma yağmur çiseliyordu.

Türkü biter gibi olduğunda hissettim varlığını; çünkü benim yarım yamalak söyleyip bitirdiğim türküyü, şimdi o söylüyordu; üstelik, benim sesimle.

Ürktüm!

Adımlarımı daha da açarak yürümeye başladım; demiryolu geçitini koşarak aştım, bir sokağa saptım, ama bir türlü kurtulamadım; hâlâ peşimdeydi...

Belki gelir geçer diye, saçakaltında durup sigara yaktım. Gelip geçmedi.

Yakınımda durup sigara yaktı ve ortada bir gariplik yokmuşçasına çevresine bakınmaya başladı. Belki ortada gerçekten bir gariplik yoktu, belki de adamla aynı yolun yolcusuyduk; ama pirelenmiştim bir kez ve sesi sesime benzeyen adamdan korkuyordum. Aynı boyda, aynı yapıdaydık; kapışsak, belki de adamı haklardım, ama tanımadığım bir adamla kapışmak ve sonunda ya karakolluk ya da hastanelik olmak istemiyordum...

Yüzünü seçebilsem!

Adamın yüzü tümüyle karanlıkta...

Seçebildiğim kadarıyla hem tanıdık, hem değil...

Sigaramı fırlatıyorum.

O da fırlatıyor...

Yürüyorum, ardıma takılıyor...

Birden dönüp, sokak lambasının aydınlığında adama

bakıyorum, ama adamın yüzü hâlâ karanlıkta kararıp duruyor!

Bir bakıma, adamın yüzü yok gibi bir şey!

Birden o canım ilkyazı anımsıyorum...

Deniz kıyısındaki banklardan birine oturmuş, doğanın sessiz şarkısını dinliyorduk çıt çıkarmadan. Bir ara, **"Şu anda hem yanımdasın, hem değilsin"** dediğinde nasıl da şaşırmıştım!

Gülmüştün, ama sözün anlamını da bir türlü açıklayamamış ve **"Boş ver, unut o sözü"** demiştin. Şu anda o sözün taşıdığı anlamı sezer gibiyim. Işığın bile yüzünü aydınlatamadığı bu yabancı adam, unuttuğum ya da unutmak istediğim **ben** olabilir diye düşünüyorum ve deminden beri aklımdan geçirdiğim bir sıcacık merhaba, aynı sıcaklıkta geri dönüyor!

Artık kuşkum yok, sesimle türkü söyleyen, merhabamın güzelliğini, sıcaklığını koruyan o adam benim...

Yan yana yürüyor ve söyleşiyoruz.

"Meyhanede karşımda oturan sen miydin?"

"Evet."

"Neden?"

"Sarhoş olmanı istedim. Çünkü hiç sarhoş görmedim seni. Sen sarhoş olmayınca ben de olamıyorum ve senden nefret ediyorum!"

"Nefret etseydin, sıcacık merhabamı soğutarak geri gönderirdin..."

"Merhabandan değil, senden nefret ediyorum!"

"Geçen yılı anımsıyor musun? Hani bir tatil köyünde geçen on günü?"

"Anımsıyorum... Güzel bir gecede denize girmiştin, ama hep kıyıda yüzüyordun. Açılmanı, enginlerde kulaç atmanı istedim, ama beni dinlemedin. Öfkelendim ve seni açıklara

çekmek için uğraştım..."

"Yani ölmemi istedin?"

"Ölmeni istedim. Çünkü korkağın tekisin. Üstelik dünyanın bütün güzelliklerinden kaçıyorsun. Aklında tümüyle kalan ne bir şiir, ne bir türkü var. Utanıyorum senden"

"O halde çek git!"

"Gidemem... Çünkü senden nefret etsem ve utansam da, yanında olmak hoşuma gidiyor. Aptallıklarına gülüyorum ve daha aptalca işler yapmanı önlüyorum. Arada sırada da senin yerine yaşadığım oluyor..."

Daha önceleri düşünüp de bir türlü içinden çıkamadığım olayların altında yatan **bilinmez,** kendini ele vermeye başladı. Bir arkadaşım, **"Dün gece iyiydin"** dediğinde şaşırmış, geceyi dışarda değil, evimde geçirdiğimi söylemiştim. Gülmüştü arkadaşım; **"Saman altından su yürütüyorsun"** demiş ve biraz da gücenmişti. O gece yanımda, arkadaşımın hiç tanımadığı kişiler varmış, zilzurna sarhoşmuşum; selam vermiş, almamışım; şiirler, türküler, söyleyip naralar atmışım! Sonra da gök mavisi bir otomobilin direksiyonuna geçip, gecenin içinde kaybolmuşum! Herşey doğru olsa bile, şu otomobil hikâyesine aklım ermemişti. Çünkü bugüne kadar hiç otomobil kullanmamış ve bu işe de hiç heveslenmemiştim. Arkadaşıma, dünyada herkesin bir benzeri olduğunu anlatmış ve o maceralı gece de kapanıp gitmişti. Demek ki arkadaşım yanılmamış, söyledikleri doğruymuş ve o geceyi benim adıma ikinci ben yaşamış...

"Senin yerine yaşamam seni kızdırıyor" dedi.

Yanıt vermedim.

Benim adıma delidolu yaşaması, üstelik sorumsuzca, hiç de hoş değildi; ama bu konuda yapacak bir şey de yoktu.

"Onunla nasıl barış sağlayabilirim?" diye düşünürken, **"Bana tuzak hazırlama"** diye söylendi. Eğer bir şeyler anlatacaksam, bu iş ayaküstü olmazmış...

"Seni dinlemeye hazırım, ama bir meyhanede. Tamam mı?" diye tısladı.

"Kesinlikle olmaz" deyip yürüdüm.

Onunla. bütün bağlarımı koparmak istiyordum. Kuşkusuz, o da benim gibi düşünüyor ve benden kurtulmak istiyordu ve de bu isteğini, beni ortadan kaldırarak gerçekleştirmek niyetindeydi. İyi ama, ben öldüğümde, onun yaşaması olası mı?

Belki yaşar, ama benim yerime değil.

Böyle düşününce eseliverdim!

Artık ondan korkmuyordum.

Ne var ki beni dışlayarak benim adıma yaşadığı anları da çok merak ediyordum...

"Anlatırım" dedi.

Baktım, hemen yanıbaşımdaydı.

Anlatırmış, ama meyhaneye girmesek de şuradan bir şişe rakı almalıymışım. Süngüsünü, **"Evde içmeye de razıyım"** sözleriyle düşürüp devam etti:

"Karşılıklı içeriz. Sana maceralarını anlatırım. Dinlerken zevkten ürperir, korkudan uçuklarsın!"

Zevkten ürperir, korkudan uçuklarmışım!

Ona ufacık bir oyun oynamak için, her zaman rakı aldığım büfenin önünde durdum.

"Nasılsın Salih Efendi?" dedim büfeciye.

"Sağ ol, iyiyim! Yuvarlanıp gidiyoruz işte" dedi Salih Efendi; sonra sordu:

"Sarayım mı?"

Soruyu duymamış gibi, Salih Efendi'ye iyi geceler dileyip yürüdüm. Üç beş adım sonra tüm öfkesini iki sözcüğe

yükleyip kustu:

"Çok zalimsin!"

Eve doğru yürüyoruz.

Hiç durmadan konuşuyor...

Şuradan bir otobüse atlayıp bir yerlere gitmeliymişiz; neresi olursa olsun, şu kentten kopup biryerlere...

"Kes sesini" diye homurdanıyorum. Hani biraz daha konuşsa, aklımı çelecek; yenik düşürecek beni... Yakamı bırakması için bir şeyler yapmalıyım. Çünkü onun gibi onun düşlediği gibi yaşamak istemiyorum. Ölmek, onunla birlikte batağa saplanmaktan çok daha iyidir diye düşünüyorum...

Gülüyor.

"Evet en iyisi bu, benden kurtulmanın en kestirme yolu bu" diyor. Hiç öfkelenmeden, **"Evet"** diyorum, **"bunun bir başka yolu yok..."**

Eve girer girmez buzdolabına saldırıyor, içecek bir şeyler arıyor, ama bulamıyor. Sonra gözü çöp kutusundaki boş rakı şişesine ilişiyor ve birdenbire yüzüne al basıyor, yüzünün alı mora dönüşürken bağırıyor:

"Ne zaman içip bitirdin bu şişeyi?"

Hiç sesimi çıkarmıyorum. Onu öfkesiyle baş başa bırakıp oturma odasına geçiyorum. Sesi giderek kısılıyor ve perişan bir şekilde karşıma dikilip soruyor:

"Niye kendine işkence ediyorsun?"

Kendime işkence ediyormuşum!

"Hadi ordan pis ayyaş! Sen kendine bak; şu titreyen ellerine bir bak. Bu titrek ellerle sigara bile yakamıyorsun. İyice alkol krizine girdin. Sonun geliyor. Senden kurtulacağım."

"Kes sesini!"

"Evet senden kurtulacağım. Sabaha sağ çıkmayacak-

sın..."

Kulaklarını tıkıyor, sonra ellerini yumruk eyleyip başını dövüyor, başını duvara vuruyor ve yalvarıyor:

"Bir dublecik olsun..."

"Sonunda kıstırdım seni..."

"Sen beni değil, kendini kıstırdın."

"Sen öyle san... Ölümden söz etmiştim ya, benim ölmeye hiç niyetim yok, ölecek olan sensin."

"Ha sen ölmüşsün, ha ben; ne değişir?"

"Çok şey değişir. Sen öleceksin, ben yaşayacağım!"

"Yaşayamazsın, yaşatmam seni!"

Öfkeyle üstüme atılıyor.

Boğuşuyoruz...

Sabaha uyandığımda, dayak yemiş gibiydim...

Bir bardak su içip tıraş olmak için banyoya girdim ve yüzümdeki tırnak izlerini görünce, gece olup bitenleri anımsamaya çalıştım... Oturma odasındaki sehpa ve sandalyeler de devrilmiş... Demek ki oldukça zorlu bir boğuşma geçmişti aramızda...

Tıraş olurken, içime bir kuşku düştü!

Aynadaki bu yüz... Bu yüz benim mi?

TUHAF BİR GÜN

Dalgın mıydım, bilmiyorum...

Sabahleyin işe başlar başlamaz, patronla azıcık takışmıştık. Son günlerde işime gerektiği kadar dikkat ve özen göstermiyormuşum; aklım işimde değilmiş; eğer böyle giderse, birlikte çalışmamız her ikimiz için de iyi sonuçlar doğurmazmış. Aynen böyle söyledi, sonra da ekledi: **"İstersen birkaç gün dinlen..."**

Söyledikleri doğru. Kendimi işe veremiyorum. Aklım evde. Eşimin hastalığı her şeyi allak bullak etti. Kimi kimsemiz yok. Oğlan bu yıl okula başlayacak diye sevinemiyorum. Evde bir büyük olsa, işleri çekip çevirse... Doktorlar, bunalımın çağın hastalığı olduğunu söylüyorlar; geçer diyorlar; en iyi ilacın zaman ve bir işle uğraşmak olduğunu belirtiyorlar. Ama eşim ne oğlana bakıyor ne de ev işi yapıyor. **"Sıkılıyorum, hep uyumak istiyorum, elim hiçbir işe varmıyor"** diye söyleniyor. Ölümden de söz ediyor.

Korkuyorum!

İkisi de uyusun diye, sabahları usulca kalkıyor, tıraş oluyor, giyinip usulça çıkıyorum. Bir saatlik öğle tatilinde eve koşup ne yapıyorlar diye bakıyorum. Birlikte bir iki lokma bir şeyler yesek, mutlu oluyorum. Çıkarken ikisini de öpüyorum; kendinize iyi bakın, işten çıkar çıkmaz evdeyim, diyorum...

Acı bir fren sesiyle savrulduğumda, yağmur çiseliyordu... Gülümseyip kalktım düştüğüm yerden. Baktım, herkes dövünüyor! Kazaya neden olan minibüsün şoförü, yarılan alnına mendil bastırırken, **"Vallahi benim bir suçum yok, birden yola fırladı; frene bastım ama..."** diye dertle-

niyor. Bazıları, **"Yazık oldu gencecik adama"** derken, olay yerine yeni gelenler, kalabalığı yarıp yerde yatanı görebilmek için didiniyorlar. Aynı işyerinde çalıştığımız bir arkadaş, gözlerini kocaman kocaman açarak, **"Hay Allah! Bu bizim Hayri yahu"** diyor. **Kadir**'in yüzüne bakıp, **"Hayri mi? Hangi Hayri?"** diye soruyorum, ama bir yanıt alamıyorum. **Kadir,** sanki beni görmüyor. Kalabalığın arasından süzülüp yerde yatan adama bakıyorum...

Alçak banketin kıyısında uyur gibi yatan adam, bana benziyor. Çok benziyor hem de. Hani ayakta olmasam, bir yerim kanasa ya da sızlayıp ağrısa, şu yerde yatan genç adam benim, diyeceğim. **Kadir**'in omzuna dokunup, **"Bana ne kadar benziyor, değil mi?"** diyorum. Hiç seslenmiyor. Bugün **Kadir**'de bir tuhaflık var. Ölünün başında toplanan çocuklara, **"Hadi, birkaç gazete bulun da üstünü örtelim zavallının"** diyor. Çocuklar gönülsüzce gazete bulmaya giderlerken, minibüsün şoförü, fotoğrafı bol bir gazeteyi uzatıp, **"Bu olur mu?"** diye soruyor. **Kadir,** gazeteden fırlayacakmış gibi duran çıplak kadınlara bir süre baktıktan sonra, **"Neden olmasın?"** diyor. Gazeteyle ölünün üstünü kapamaya çalışıyor. Sonra çocuklar, getirdikleri çeşitli gazetelerle cesedin açık kalan yerlerini örtüyorlar...

Asfaltın ötesinden çığlık çığlığa kopup gelen genç kadın, gazetenin ucunu kaldırıp yerde yatanın yüzüne kocaman kocaman bakıyor ve olduğu yere yığılıp kalıyor. Kalabalıktan, **"su getirin... kolonya getirin..."** sesleri yükseliyor. Saatime bakıyorum, işe yetişmem için on dakikam var. Kadının yüzüne su serpiyorlar, kolonya koklatıyorlar. Kadın, kendine gelince, **"Çok korkmuştum"**diye söyleniyor, **"Hayri ezilmiş diye duyunca dünyam kararda; çok şükür, benim Hayri değil..."**

Saçlarını atkuyruğu yapmış bikinili bir kadın denize karşı oturmuş yüzüme bakıyor. Sonra aynı kadın şarkı

söylüyor birkaç pozda. Renkli fotoğraflara renkli başlık atılmış: **Seyyal Taner iddialı: "Show benden sorulur".** Gazetenin adı **Bulvar Magazin,** tarihi 9 Haziran 1983 Perşembe.

İyi ama?

Yatar gibiyim; sanki **Seyyal Taner** üstüme kapanmış da, gazeteyi yattığım yerden okuyorum!... Sonra, aynı tarihli **Hürriyet** gazetesini okuyorum: **"Genç anne, cançekişirken bile yavrusunu korudu... Trafik kazasında hem annesini, hem babasını kaybetti... Küçük Cüneyt'in büyük acısı... Yalova'daki kazada annesinin sımsıkı sarılarak korumaya aldığı 1.5 yaşındaki Cüneyt Şahin, burnu bile kanamadan kurtulurken, annesi Hülya ile babası Ahmet Şahin feci şekilde can verdi..."**

Gazetenin ucunu yeniden kaldırıp adamın yüzüne bakıyorum. Kendime bakıyorum yani, çünkü öylesine bana benziyor... Gazeteyi daha kaldırıyorum... Nasıl olur? Az önce okuduklarım gazetenin alt yüzünde!

Rüya görüyor olmalıyım...

Kolumu çimdikliyorum, acı yok!

Kuşkusuz, korkunç bir rüyanın tam göbeğindeyim. Böyle düşününce, rahatlıyorum ve trafik polisleri gelirken de, **Kadir**'e, **"Hadi gidelim, işe geç kalacağız"** diyorum. Hiç aldırmıyor. Canım sıkılıyor. **"İstersen gel"** deyip yürüyorum...

İşe başlamadan önce patrona uğrayıp, **"Bugün kendimi daha iyi hissediyorum. Bundan böyle iş konusunda daha dikkatli olacağım. Sabahki tartışma için de özür dilerim"** diyorum.

Yüzüme bile bakmıyor.

İki eli şakağında beklerken, **Metin** giriyor içeriye. **"Tamam patron"**diyor, **"gerekli işlemlere başladık. Diğer işlerle de Kadir ilgilenecek... İkindiye yetişmez, yarın**

öğle üzeri kaldırırız cenazeyi."

Patron, üzgün üzün başını sallayıp, **"Sağol"** diyor. **Metin** çıkarken, kolundan tutup soruyorum:

"Kim ölmüş?"

Sanki beni hiç görmemiş, sesimi duymamış gibi çekip gidiyor. Patrona da **Metin**'e de kırılıyorum. Anlaşılan, artık beni burada istemiyorlar. İsteksizce büroma gidip oturuyorum. Bir sigara yakıp çay söylüyorum. Ama aradan yarım saat geçtiği halde çayım gelmiyor. Hizmetli arkadaşa, **"Bana çay söylemedin mi?"** diyorum. Ondan da hiç ses gelmiyor. Tamam, diye düşünüyorum, bu iş burada biter. Daha çok rezil olmanın anlamı yok.

Çekmeceden beyaz bir kağıt alıp, kitap harfiyle yazıyorum:

9 Haziran 1983

Sayın Yönetmen,
Dokuz yıldır hizmet verdiğim kuruluşunuza artık yararlı olamıyorum.
Bu nedenle istifamın kabulünü dilerim.
Saygılarımla.

Hayri SEÇİK
Bakım Atelyesi Şefi

Ve dilekçeyi özenle imzalıyorum...

Dilekçeyi patronun masası üzerine bırakıp, **"Hoşça kalın Suat Bey. Zaman zaman ters düşsek de, güzel günler yaşadık burada. Sizi ve arkadaşlarımı unutmayacağım"** diyorum.

Sigarasını yakıp arkasına yaslanıyor.

Bir iki gönül alıcı söz söyleyerek, **"Buyurun Hayri Bey,**

oturun, hiç olmazsa ayrılmadan önce bir çayımızı için" demesini bekliyorum. Ama, hiç oralı olmuyor.

Yüzüme değil de, karşı duvara bakıyor sanki.

Öfkeleniyorum!

Çıkarken, gözüm vestiyerin aynasına takılıyor ve korkunç gerçekle yüz yüze geliyorum.

Aynada yokum!...

Göz göze geliyoruz...

"Sizi bir yerden tanıyorum" diyor. Bir süre düşünüyor, sonra da damdan düşercesine soruyor:

"Siz hiç ölmüş müydünüz?"

Soruyu çok anlamsız buluyorum. Anlamlı bulsam da bir şey değişmeyecek zaten; çünkü konuşmak gelmiyor içimden. İyice de ilgisiz kalmamak için adamın yüzüne bakıp duruyorum. Tedirgin oluyor. Az sonra da, **"Canın cehenneme"** deyip uzaklaşıyor. O uzaklaşır uzaklaşmaz, bir kadın sokuluyor yanıma. İçinde buz parçaları yüzen balon kadehini çalkalayarak, **"Bir tatsızlık mı oldu?"** diye soruyor.

Bu kadın da nereden çıktı?

İçkisini yudumlarken vır vır edip duruyor. Sıkıldımsa, gidebilirmişiz. Nereye gideceğiz? Şu anda neredeyiz? Niye bu kalabalık? Durmadan içen, konuşan, gülen insanların hiçbirini tanımıyorum. İçkiyi hiç sevmem, ama benim elimde de bir kadeh... Arada bir dudaklarıma, dilime bulaştırdığım içkinin ne olduğunu bilmiyorum. Buruk bir tadı var. Kadın, alyansıyla oynuyor. Son günlerde zayıflamış, alyansın düşmesinden korkuyormuş. Düşürürse, yenisini alır mıymışım?

Canımı cehenneme havale eden adam, az ötede birileriyle konuşuyor. Bir ara bana bakıp gülüşüyorlar? Adam, saçını eline alıp dazlak başını kaşıyor, sağ elinin işaret parmağıyla ortaparmağını kadehe daldırıp, kaşınmaktan kızarmış, yol yol olmuş başına sürüyor. Yanımdaki kadın, **"Delinin zoruna bak"** deyip gülüyor.

Ben bu kadını nereden tanıyorum? Bir gözü mavi, bir

gözü sarı! İlgi çekmek için değişik renklerde lens takan kadınlar olduğunu duymuştum; bu da onlardan biri olmalı. Rengini pek bilemediğim giysisinin V şeklindeki yakasının sivri ucu, neredeyse göbeğinin çukuruyla sevişecek.

Hiç konuşmuyormuşuz...

Kadehine bandırdığı başparmağını dudaklarına götürüp emiyor, sonra da parmağını ağzıma doğru uzatıp, **"Sen de tadar mısın?"** diye soruyor.

Anlayamıyorum, neden başparmak?

Adam, yeniden saçını eline alıp dazlak başını kaşımaya başladığında, kadın arkasını dönüp, **"Sırtımı kaşır mısın?"** diyor. Bakıyorum, giysisinin arkası yok gibi bir şey. Sırtı çilden geçilmiyor. Kürek kemikleri, aklıma geçen yıl batırdığım sandalı getiriyor. Az daha boğuluyordum...

"Hadi Canım! Bekliyorum..."

Kadehe bandırdığım parmağımı sırtında gezdiriyorum. Ürperiyor. Ne yaptığımı soruyor. **"Çillerini suluyorum"** diyorum. Gülüyor. **"Ben bir bahçeyim"** diyor. **"Sen bir bahçesin"** diyorum. **"Ama ben çiçekleri açan bir bahçeyim"** diyor. **"Öylesin"** diyorum... Ve birden, **"Ama sen konuşuyorsun!"**diye çığlıklanıyor. **"Evet, ben konuşuyorum"** diyorum. **"Ne güzel! Hiç durmayalım, hep konuşalım"**diyor.

Hiç durmadan konuşuyoruz...

"Çiçeklerimi koklar mısın?"

"Kokluyorum."

"Ama koparmadan kokla."

"Hiç koparır mıyım?"

"Bahçemi nasıl buldun?"

"Çok güzel. Ama herkese açık."

"Kıskanıyor musun?"

"Kıskanıyorum."

"Beni kıskanıyorsun ha? Aman ne güzel!"

"Bu bahçeye benden başka kimse girmesin diye, bak ne yapacağım?"

"Ne yapacaksın?"

"Bahçenin çevresine dikenli tel çekeceğim."

Yakamdaki rozeti çıkarıp iğnesiyle sırtının çilçiçekli bahçesine çit çekmeye başladığımda, kıyamet kopuyor...

Başıma bir şeyle vuruyorlar...

Son duyduğum ses, **"Bu adam deli yahu"** oluyor...

***

Bir dürtüyle uyandım...

Doğruldum yatağın içinde. Odayı gözden geçirdim, hiç bir değişiklik yoktu. On gündür bu oteldeydim. Günlerim çevreyi tanımakla geçiyordu. Otel, bol ağaçlı dağın en tepesine kurulmuştu... Daha aşağılarda birkaç otel daha vardı ve o oteller daha kalabalık, daha canlıydı. O otellere yerleşenlerin neşesi, canlılığı, ağaçlara ve kayalara tutunarak bize kadar ulaşmak istese de, daha yarı yolda tutunamayıp kendilerine doğru yuvarlanıyor ve aşağılarda çığlıkların kopmasına neden oluyordu. Bu hemen hemen her gece böyleydi...

Ortalık daha yeni aydınlanmaya başlamıştı.

Tıraş olup duşun altına girdim.

Geceyi düşündüm...

Belleğimde cırcır böceklerinin sesinden ve yıldızlı serin geceden başka bir şey yoktu. Belleğimdeki bilgisayarın tuşlarına dokundum ve ekrana baktım, yine hiçbir şey yoktu!

Korktum!

Dün geceyi yaşamamış olabilir miyim?

Tuşlara gelişigüzel basıyorum.

Ekran dalgalanıyor...

Dalgalar arasında bir nokta; kibrit başı gibi bir nokta; hiçbir şeye benzemeyen bir kahverengi nokta...

Tuşlara yeniden basıyorum. Dalgalar, noktayı yaklaştı-

rıyor. Nokta, yaklaştıkça büyüyor ve şekillenmeye başlıyor... Ve dalgalar arasında kendimi görüyorum... Yorgun kulaçlarla iyice ekrana yaklaşıyor ve elimi uzatıyorum. Elimi elime uzatıp kendimi dalgalardan kurtardığım anda sular kesiliyor.

İyi ki sabunlu değilim...

***

Otelde yirmi kişiyiz.

Birbiriyle hiç konuşmayan yirmi kişi...

Aslında konuşuyoruz, ama hiç ağzımızı açmadan; gözlerimizle konuşuyoruz. Bütün gün ne yaptığımızı ya da ertesi gün neler yapacağımızı, birbirimizin gözünden okuyoruz. Bu konuda oteldeki hizmetlilerle de çok iyi anlaşıyoruz. Kahvaltı ya da yemek için masaya oturduğumuzda, aydınlık yüzlü garsonlarla bakışmamız yetiyor; içimizden neler geçmişse, az sonra hepsini masanın üstünde buluyoruz. Ne güzel değil mi? Güzel olan bir şey de herkesin kendi sevdiği müziği dinlemesi. Bunun için de şöyle arkanıza yaslanıp gözlerinizi hafifçe kapamanız yetiyor...

Giyinip aşağıya iniyorum.

Otelin önündeki çardakta ressamla karısı, bakışarak kahvaltı ediyorlar. Gözlerimizle günaydınlaşıyoruz. Yanlarındaki masaya ilişiyorum.

Benim de yanımda biri olsa, bakışsak... Böyle göz göze bakışarak konuşmaktan bıktığımı söylesem; sesin güzelliğini, içtenliğini anlatsam...

Önceleri, bakışarak konuşmak çok güzeldi; her saniyesinden alışılmamışın güzelliği fışkırıyordu. Ama alışılmamış da bir süre sonra alışkanlığa dönüşüyor ve tadı kaçıyor. Gülümseyerek bakan garsondan gözlerimi kaçırarak beyazpeynir, domates ve çay istiyorum. Garsonla birlikte ressam ve karısı da aynı anda, adeta çığlıklanıyorlar:

"Konuştunuz!..."

"Evet konuştum. Siz de konuşun. Hep konuşalım, hiç durmadan konuşalım" diyorum.

Hiç durmadan konuşmak...

Hep suskunken, nerede ve ne zaman hiç durmadan konuştum ben? Kiminle konuşmuştum? Bir bahçe... Çevresine hiç engel çekilmemiş, herkese açık bir bahçe. Bir çilek bahçesi... Hayır hayır, çilek bahçesi değil, bir çiçek bahçesi... Bir çiçek, bir çi... Çil bahçesi... Çilçiçeği bahçesi... Ve o kadın... Giysisinin V şeklindeki yakasına sivri ucu, göbeğinin çukuruyla sevişir gibi olan; kadehine bandırdığı başparmağını insanı baştan çıkartırcasına emen ve sırtı çilden geçilmeyen kadın... Evet, onunla konuşmuştuk hiç durmadan... Sonra ne olmuştu? Kadının herkese açık bahçesinin çevresine tel örgü mü çekmek istemiştim?...

Ressamla karısı kalkıp yanıma geldiler. Kadın, elinin sırtıyla alnıma dokundu, **"Ateşiniz var"**dedi. Ressam da dokundu alnıma, **"Evet doğru. Ateşiniz var"** dedi. Ressama diktim gözlerimi. **"Saçınızı elinize alıp da dazlak başınızı kaşıdığınız oldu mu hiç?"** dedim. Adam şaşırdı, kadın da şaşırdı; garson, belli belirsiz güldü. Ressam elini başına götürüp, **"İyi ama, bu peruk değil; ben de dazlak değilim"** dedi. İnanmadım. **"Saçınızı çekebilir miyim?"** dedim. Başını uzattı, çektim; gerçekten peruk değildi, adamın kendi saçıydı. Ama gene de içim rahat etmemişti. **"Siz hiç ölmüş müydünüz?"** diye sordum ressama. Ressam da karısına, **"Sende aspirin var mıydı?"** diye sordu. Kadın, çantasını kurcaladı.

Çantadan çıkardıklarını masaya dizdi; ayna, cımbız, ruj, yarılanmış bir koku şişesi, sigara, çakmak, iki kibrit, para cüzdanı, kredi kartları, bir mum, anahtarlık, bir elma, bir portakal, bir küçük çakı, tırnak makası, birkaç midye kabuğu, birkaç denizminaresi, bir paket galeta, kağıt mendil, bir limon ve bir oyuncak ayı... Kadın, çıkardıklarını

çantasına tıkıştırırken, **"Ne yazık ki aspirin kalmamış"** diye söylendi...

Kadına, **"Gelir misiniz?"** dedim. Yaklaştı. Gözlerine baktım dikkatle. **"Gözleriniz kahverengi"** dedim. Kocasına baktı. Kocası "anlamadım" der gibilerden dudak büktü.

"Gözlerim kahverengidir" dedi kadın.

"Bir gözünüz mavi, bir gözünüz sarı oldu mu hiç?" diye sordum. Ressam kocası girdi araya, **"Gözlerinin birini maviye, öbürünü sarıya boyamadı ki olsun"**dedi, sonra da garsona seslendi: **"Sen bir yerlerden bir aspirin bulup getir çabuk. Bunun ateşi iyice başına vurdu..."**

Başıma ateş değil de, biri vurmuştu; tam da bir gözü deniz, bir gözü ekin tarlası kadının çilçiçeği bahçesine dikenli tel çekerken... Merak ettim, acaba ressamın karısının sırtı da çilli miydi?

Ressama, **"Siz araya hiç girmeyin lütfen. Hanımefendiyle biraz sohbet etmek istiyorum"**dedim. **"Tamam, araya girmeyeceğim, ama sohbetinizi dinlemek istiyorum"**dedi.

"Çiçek sever misiniz?"

"Severim elbette. Her kadın sever."

"Peki, çilek sever misiniz?"

"Bayılırım!"

"Çilçiçeği sever misiniz?"

"Bilmem. Hiç görmedim. Duymadım da..."

"Adı üstünde, çilçiçeği. Yani çillerin oluşturduğu bir çiçek... Her kadın değil elbette, ama bazı kadınlar, sırtlarının bahçesinde çilçiçekleri üretirler. Belki sizin sırtınızda da bir çilçiçeği bahçesi vardır."

"Hiç sanmıyorum."

"Soyunur musunuz?"

"Anlamadım?"

"Tümüyle değil. Sırtınızı açar mısınız?"

Kadın, "ne dersin?" gibilerden kocasına baktı. Adam, **"Ben yardımcı olayım, çünkü ben de çok merak ettim"**

dedi. Kadının giysisi sırttan düğmeliydi. Adam, düğmeleri açtı, giysiyi iki yana sıyırdı; baktık, kadının sırtı sütbeyazdı... Ressamla bakıştık. Kadın, **"Niye susuyorsunuz? Sırtımda çilçiçeği bahçesi var mı?"**diye sordu. İkimiz birden "Yok"dedik. Bir süre susan kadın, daha sonra hırçınlaştı, **"Nasıl olmaz? Benim, olan kadınlardan bir farkım mı var?"**diye bağırdı. Ressam da, **"Kızıp bağırmana hiç gerek yok. Odamıza çekilelim, sırtında fırçamla çilçiçeği bahçesi oluşturayım"** diye söylendi. Kadın çok sevindi. Kocasını boynundan öptü, **"Hadi gidelim, göster ustalığını"**dedi.

Ressamla karısı sarmaş dolaş uzaklaşırlarken, garson da bir kutu aspirinle çıkageldi. Bir bardak da su getirmişti. **"Sen bu aspirinleri ressama yetiştir, çünkü biraz sonra ateşleri başlarına vuracak"**dedim. Baktım, garson gene gözleriyle konuşuyor: **"Yöneticimiz, sessizliği bozduğunuz için size sitemlerini gönderdi. Çok konuşup gürültü etmişsiniz, otelde kalanlar rahatsız olmuşlar. Eğer konuşmaya devam edekseniz, sizi aşağıdaki otellerden birine sürgün edecekmiş..."**

"Edecekse etsin be!" diye patladım; kalktım ve garsonun şaşkın bakışlarını üstümde toplayarak, aşağıdaki otellere doğru yürümeye başladım. Hem yürüyor, hem de **"Neden olmasın?"** diyordum. Sırtı çilçiçeği bahçesi kadın da belki o otellerden birinde olabilirdi. Onunla karşılaşmak ve gönlünü almak istiyordum. Eğer kandırabilirsem, herkese açık bahçesinin çevresine dikenli tel değil de, bu kez kafes teli çekecektim. Keşke daha önce böyle yapsaydım, canını hiç yakmadan, çilçiçeği bahçeyi koruma altına alabilseydim..."

TELEFON

Sabahleyin uyandığımda, ağzımın içi apacıydı, her yanım kırılıp dökülüyordu. Akşamdan başucuma bıraktığım bir bardak suyu içip gözlerimi yumdum. Saatin tiktaklarını duymamak için yorganı başıma çektim. Şöyle yarım saat daha uyuyabilsem...

Gözlerim yanıyor. En iyisi, kalkıp duşun altına girmek. Baş ağrısını bastıran diş ağrısı, gecemi berbat etti. Sahi, eve ne zaman geldim, saat kaçta başımı yastığa koydum? Geceyi düşündükçe aklım tırmalanıyor...

Önce tıraş oldum. Turşuluk yüzüme **"günaydın"**dedim. Duşun altında sözlerini anımsayamadığım bir şarkıyı mırıldandım. Bir ufacık aspirini bir bardak greyfurtla zor yuttum. Kahvemi taşırdım. Köpüksüz kahvemle pencerenin kıyısına iliştim. Sigara tellendirdim. Komşunun balkon demirine konan serçeye gülücük yeşerttim...

Giyindim. Belki on kez kapıya gidip döndüm, ama bir türlü kendimi sokağa vuramadım. Her sabah telefon çalacak diye beklemek bende bir saplantı olup çıktı.

Evden her çıkışımda aklım telefonda kalıyor.

Ya aradılarsa diyorum.

Oysa hiç kimseden telefon beklemiyorum.

Belki **Orhan...**

Ama olası değil... Bir süre önce rüyama girmiş, bu yakınlarda beni mutlaka arayacağını söyleyip, **"Telefonumu bekle"** demişti... Bir yerlere gidip oturmuş, çocukluk, ilkgençlik yıllarından söz etmiş, dostları anmış, rengi sarıyla kırmızı arası şurup içmiştik. Kitaplarının satıp satmadığını

sormuş ve yanıt beklemeden yeni çalışmasından söz etmişti:

/...Evet, karıncaların yaşamını kaleme alıyorum. Uzunca bir öykü olacak; sanırım, seksen-doksan sayfalık bir şey... Çok ilginç, her şeyleri çok ilginç! Aşkları bile. Biz hep karıncaların işçiliğinden söz ettik şimdiye dek, **"Şöyle çalışkan hayvan, böyle çalışkan hayvan"** dedik. Onların da âşık olabileceklerini, karasevdaya yakalanabileceklerini aklımızın ucundan bile geçirmedik. Karıncaların nasıl seviştiklerini görsen aklın durur! Onların seks yaşamlarına imreniyorum! İçimden karınca olmak geliyor... Sen şimdi, **"Eğer karınca olsaydın, yazar olamazdın"** diyeceksin. Çünkü onların da okuryazar olabileceklerini düşünemiyorsun. Belki inanmayacaksın ama onların da yazarları, şairleri var ve bizden daha çok şiir, öykü, roman üretiyorlar; çünkü çok elle yazıyorlar. Toprağa yazıyorlar, taşa yazıyorlar, ağaca yazıyorlar, yaprağa yazıyorlar, duvara yazıyorlar... Neler yazdıklarını çok merak ediyorum, bu nedenle de Karınca Alfabesi'ne merak sardım... İşte böyle. Söylediğim gibi, seni mutlaka telefonla ararım.

Benim buralardan kopmam olası değil, belki sen.../

Uyandığımda, kafamı kaşıyarak, **"Galiba bize öteki dünyaya yol göründü"** diye söylenmiştim, daha sonra da unutup gitmiştim. Birkaç gün evvel bir dostu son durağına bırakırken rüyayı yeniden yaşadım. O günden beri de telefon aklımdan çıkmaz oldu... Biliyorum saçma elbette **Orhan**'ın beni öteki dünyadan telefonla arayacağı... Rüyayı birine anlatsam eseleceğim ama dalga geçerler diye çekiniyorum. Kim olursa olsun şöyle der: **"Senin de içine ölüm korkusu düşmüş..."**

Belki inanmayacaksınız ama ölümden korkmuyorum. Hiç mi hiç şu kadarcık aldırdığım yok ölüme. Gelirse gelir; **Aziz Nesin**'in dediği gibi; hoş geldi sefa geldi... Ne zaman ve nerede öleceğim de umurumda değil. Bir kahve daha yapıp gene pencerenin kıyısına yanaşıyorum. Serçe uçup gitmiş. Bakkal **Kadir** dükkânının önündeki hasır iskemleye oturmuş çocukların ip atlayışlarını seyrediyor. Selamlaşıyoruz. Sokağa çıkmaya karar veriyorum. Ayakkabılarımı giyerken, yani kapının eşiğindeyken çalan telefon, aklımı başımdan alıyor...

BİR ÖĞLE SONRASI

Öğleden sonraydı; santral görevlisi, **"Evden sizi arıyorlar efendim"** dedi. Eşimin tellerden seke seke, cıvıldaya cıvıldaya gelen sesini dinledim, içim ılınarak. Sustuğundan bir süre sonra, **"Ne o, sevinmedin mi yoksa?"**diye sordu. **"Düşünüyordum"**dedim. Sesinin değişen renginden şaşırdığını anladım. Sonra çenem açıldı; konuşmamı, **"Sevindim elbette"** diye bitirdim.

Canım çalışmak istemedi.

Dışarı çıktım. Aklımdan geçenleri sile karalaya sıralamaya çalıştım. Deniz kıyısındaki çay bahçelerinden birinde oturup çay içtim. Kuzeybatıdan sökün eden bulutlara bakıp yağmur bekledim. Yağmadı, ama gene de ıslandım. Çünkü arabesk şarkıların saçak altından başka sığınacak yer yoktu çevrede. Yağmurun geleceğini hesaplayan herkes benden önce davranıp arabeskin saçak altına sığınmıştı. Sevinçliydiler. Ama bu sevinçleri uzun sürmedi; içlerine sığmadığından gözlerine taşan sevinç, az sonra şimşeklenerek delice bir yağmura çanat tuttu; arabeskin saçak altında bile donlarına kadar ıslanmaktan kurtulamadılar.

Hesabı ödeyip kalktım.

Kıyı boyunca yürürken az önce olup bitenleri düşündüm. Fırtırmakla düş arasında uzanan daracık köprüde dengemi koruyabilmenin telaşına düştüm birden. Kıldan ince, kılıçtan keskin korkuluğa tutundum. Soluklanarak heyecanımı bastırmaya çalıştım. Biri elimden tutsa... Çevrede kimse yok. Yalnızım. Dönüşü düşünmediğinden, geçtiği her köprüyü atan insanlar gibiyim. Şu son saatleri sil

baştan yaşamak istiyorum...

Eşimin tellerden seke seke, cıvıldaya cıvıldaya gelen sesini duymalıyım; daha sormadan, **"Bir torunum oluşuna çok sevindim, mutluyum"** demeliyim; silip karalamaya gerek kalmadan aklımdan geçenleri yerli yerine oturtabilmeliyim. Kafama vura vura aklıma sokmalıyım: **Yağmur yağmadan ıslanılmaz; arabesk şarkıların saçak altı olmaz; gözlerdeki sevinç pırıltıları şimşeğe benzetilse de, bu şimşekler hiçbir zaman delice bir yağmura çanak tutmaz...** Ama fıttırmakla düş arasında uzanan şu daracık köprüye, kıldan ince, kılıçtan keskin korkuluğa ne demeli?

Ellerim kan içinde!

Az önce hesabı ödeyip kalktığım masaya yaslanmış, avcumda kırılan çay bardağına bakıyorum. Kesilen birkaç yerden ince ince kan sızıyor. Garsonun uzattığı kağıt peçeteyi kanın üzerine bastırırken soruyorum:

"Az önce hesabı ödeyip kalkmamış mıydım?"

Garson, bardağın kırıklarını toplayıp masayı kurularken bir şeyler söylüyor; ama ben sözcükleri derleyip düzenlemede güçlük çekiyorum. Başımı sallayarak birkaç söz de ben geveliyorum.

Kan, ince ince sızıyor ve pek duracağa da benzemiyor. En iyisi bir eczaneye uğrayarak elimi sardırmalı, sonra da hastaneye giderek torunumu görmeliyim.

Hesabı istiyorum.

Garson, **"Az önce ödemiştiniz efendim"** deyince, aklımın suya inen ceylanları ürkerek dağ tepe kaçıyorlar...

Hastaneye giderken, sesime çekebildiği kadar türkü yükleyip yolu kısaltmaya, dedeliği güzellemeye çalışıyorum...

DÖNÜŞ

Saat on üçte bıraktım işi. Gönyeleri, tribliyi, grafozu çekmeceye yerleştirdim. Tarama kaleminin ucunu sildim, çekmeceye koyarken, elimden kayıp **"zınk"** diye döşemeye saplandı. Ucu çıkarıp attım, yeni bir uç taktım.

Öğleden sonra sinemaya gideriz, diye düşünmüştüm eve giderken. Bütün bir hafta çocuklarla... İnce ve duygulu kadınların hepsi de sinirli midir, bilmiyorum. Ama karım... Biliyorum, kolay değil; üstelik kınamıyorum da; onu anlamaya çalışıyorum, çoğunlukla suyuna gidiyorum. Eşikten içeriye adımımı atarken, güleryüzümü takınıyorum; gönlünü alıp çocuklarla ilgileniyorum. Ama, bu her zaman böyledir demiyorum. Zaman zaman değiştiğim oluyor. Bazı günler güleryüzümü kullanamıyorum. Ona **"Nasılsın?"** bile diyemiyorum. Çocukları azarlayıp köşeme çekiliyorum. Sigaramı yakıp gazeteme dalıyorum. Ya da sırtüstü uzanıp somurtuyorum. İyi mi? İyi değil elbette. Ama elimden ne gelir? Bunalıyorum. İnsan bunalınca kötü kötü şeyler düşünüyor.

Sözleştik karımla; **"Bunalacaksak, sırayla bunalalım"** dedik. Hani ya, iyi de ettik. İkimiz birden bunalırsak, kötü oluyor. Olmayacak sözler ediyoruz. Sonra da birer köşeye çekilip somurtuyoruz. Sonra, durup dururken başlıyor ağlamaya. O ağlayınca, çocuklar da... Susturamıyorum. Her zaman derim ya, gene de diyorum, iyi ki sözleştik...

Anahtarı evde unutmuş olmalıyım. Zile bastım. Güleryüzümü takınıp bekledim. Kapıyı kızım açtı. Yanağından öpüp saçlarını karıştırdım. **"Annen yok mu?"** dedim. **"İçerde, yatıyor"** deyip oturma odasına kaçtı. **"Bunalıyor**

galiba"diye geçirdim içimden.

Yüzükoyun uzanmıştı yatağa.

"Merhaba canım" dedim.

Seslenmedi. Yaklaşıp saçlarını okşadım. Dönmedi. Kulağının memelerini, ensesini öptüm, gene dönmedi.

"Neyin var?"dedim.

"Hiç" deyip omuzlarını oynattı.

Omuzlarından tutup çevirdim. O koyu kahverengi gözleri kıpkırmızıydı.

"Ağlamışsın sen!"

"Ne zaman güldüm ki?"

"Hiç mi gülmedin?"

"Hiç..."

"Desene, birlikte geçirdiğimiz bunca yılı zindan ettim sana."

"Hem de nasıl!"

"Bak canım!"

"Bana canım deme."

"Ama sen..."

"Ben çok oluyorum değil mi?"

"Evet. Bazen çekilmez oluyorsun."

"İyi ya, madem çekilmez oluyorum, ayrılırız."

"Ama neden?"

"Bıktım artık... Anlıyor musun, bıktım... Bütün gün ev işi. Üstelik çocuklar bir yandan, bir yandan..."

"Ayrılmak istemenin tek nedeni bunlar mı?"

"Bunu daha çok sen istiyorsun."

"Yanılıyorsun canım. Benim tek isteğim, senin mutlu olmandır. Ben seni hep güler yüzlü görmek istiyorum, o kadar"

Kalkıp dışarı çıktı. Yüzünü yıkadı. **"İyi, biraz sonra açılır"** diye düşündüm. Oturma odasına geçtim. Çocuklar pencerenin yanında suçlu suçlu oturuyorlardı.

"Ne yaptınız annenize?" dedim.

Önlerine baktılar.
"Bundan sonra yaramazlık yok" dedim.
Gözleri ışıyıverdi.
"Yapmayız babacığım" dedi ikisi birden.
Öpüp, çikolatalarını verdim. Sevindiler.

Yanımıza geldiğinde, giyinmişti.
"Paran var mı?" dedi gözlerini kaçırarak.
"Var" dedim, **"çarşıya mı çıkacaksın?"**
Gözleri çocuklardaydı.
"Hayır" dedi. **"Gidiyorum."**
Aptallaştım birden. Kanım çekildi.
"Gidiyor musun?"
"Evet."
"Sonradan pişman olmayasın?"
"....."
"Çocuklar?"
"Aldırırım sonra."
"Ya o güzel ve mutlu günlerimiz?"
"....."
"Kararlısın..."
"Evet."

Çocukları öptü.
"Ben anneannenize gidiyorum. Yakında gelip sizi alacağım. Babanızı üzmeyin."
Mendilini gözlerine götürürken, parayı uzattım.
"Teşekkür ederim."
"Seninle geleyim."
"Sağ ol. Böyle daha iyi. Çocukları..."
"Düşünme. İyi bakarım."
"Çamaşırları..."
"Biliyorum."
"Geceleri..."

"Üstlerini örterim."
"Yatarlarken..."
"Çişlerini yaptırırım."

Gülümsedi. Valizini alıp çıktı. İçimin bir yerleri ezildi. **"Ayşe"**diye seslendim. Döndü. Elimi uzattım ve **"Belki senin güzel ve mutlu günlerin olmadı. Ama ben senin yanında her zaman için mutluydum. Bana verdiğin her güzel gün için binlerce teşekkür"** dedim.

Elini avucumdan usulca çekti. Gözlerimin içine baktı. Bir şeyler söyleyecekti, ama söylemedi ya da söyleyemedi, koşarak indi merdivenleri...

Çocuklar pencereden el salladılar.

Birden evin boşluğunu duydum... Köşeme oturdum, battı... Sonra oturulacak bütün yerleri denedim, olmadı. Rahat değildim. Onunla birlikte evin düzeni de gitmişti sanki... Hele çocuklar, ne yapacaklarını şaşırdılar. O çok sevdikleri, ağlayan bebeklerini bile aramaz oldular. Üçer tane şeker verdim, kuru pasta koydum önlerine, yemediler. Onlara en çok sevdikleri masalları anlattım, ama dinlediler mi bilmem.

Burunlarını cama dayayıp sokağa bakmaya başladılar...

Buzdolabında yaprak sarmasıyla makarna vardı. Yemekler ısınırken masayı hazırladım. Çocukların önlüklerini takıp ekmeği dilimledim. Yemek yemediler. **"Yumurta isteriz"** diye tutturdular... Sahana yağ koyup ateşe oturttum. Yağ eriyince de, önce yeşil biberi, sonrak domatesi doğradım içine. Domates iyice eriyince de yumurtaları kırdım, az tuz attım. Tam bu sırada kapı çalındı. Sahanı ateşten indirip kapıya gittim. Açınca şaşırdım! Karımdı gelen... Çocuklar çığlık çığlığa atıldılar üstüne. Valizini alıp yatak odasına götürdük. Mutfağa geçtim. Sahanı yeniden ateşe oturttum,

biraz bekleyip indirdim. İçeri girdiğimde, çocukların biri bir dizinde, öteki bir dizindeydi. Üçü de **"çıt"** desem ağlayacak gibiydiler.

Yatak odasına geçip sırtüstü uzandım...

Hiç gitmemişti sanki. Bir komşudan ya da çarşıdan döner gibi dönmüştü.

Gelip yanıma oturdu.

"Düşündüm ki..." dedi.

Gözlerimi yumdum.

"Bir şey söyleyecek misin?" dedi.

"Karnım aç"dedim.

Güldü. Burnumun ucundan öpüp ellerini uzattı.

Kalkıp çocukların yanına geçtik.

Köşeme oturunca hiç yadırgamadım.

Her şey yerli yerindeydi...

BİR KENTTE KAYBOLMAK

Yabancısı olduğum kentin sokaklarında dolaşa dolaşa kayboluyorum. Tek atlı arabasına hurdalar doldurmuş kısa boylu, tıknaz ve çok bıyıklı biri, sanırım kırk yaşlarında, sokağın en dar yerinde, bir kadınla konuşuyor; ama ne konuştuklarını anlayamıyorum, çünkü Kürtçe konuşuyorlar. Arabayla duvar arasında kalan boşluktan geçip gitmek olası, ama attan korkuyorum. Adam, kadının bir sözüne ağız dolusu gülerken bana bakıyor ve korkumu hissetmiş olacakki, gülüşüne gem vurup, **"Korkma geç, ısırmaz"** diyor. Ben arabadan ve attan sıyrılıp sonu nereye varacağı belli olmayan sokakta yürürken adam yeniden gülmeye başlıyor. Adamı ve kadını düşünüyorum. Hayret! Kadından hiçbir iz kalmamış belleğimde; oysa adama nasıl bakmışsam, kadına da öyle bakmıştım. Sonra dün akşam olup bitenleri düşünüyorum. Bir masada altı kişiydik. O gün tanışmıştık. Yapı olarak birbirlerine benzemiyorlardı, ama konuşmaya başladıklarında, tek bir adam olup aklımı karıştırıyorlardı. Şimdi yüzlerini gözümün önüne getirmek istiyorum, ama olası değil; hiçbirinin yüzü yok!

Sokak, birdenbire bir alana açılıyor. Canım sıkılıyor. Çünkü bu alanı tanıyorum. Dün de böyle olmuştu; kaybolmanın dehşet güzelliğini yaşarken, kendimi birdenbire gene bu alanda buluvermiştim. Kentin tüm sokaklarının bu alana bağlanması olası değil. O halde? Bu sorunun bir tek yanıtı olabilir kaybolmayı seven, ama aynı zamanda da kaybolmaktan korkan bir yabancıyım bu kentte.

Bu kentte Peşmergeler de yabancı...

Masadakilerden biri, kentlerini nasıl bulduğumu sormuştu. Hiç düşünmeden **"Burası ayrı bir ülke"** deyivermiştim Gülmüşlerdi. Gülerken, rakı kadehlerini havalandırıp, **"Hadi, yeniden hoş geldin"** demişlerdi. Daha yeni tanışmıştık, ama kırkyıllık dost gibiydik. Ne var ki ben onların yaşadıklarının binde birini bile yaşamamıştım, işkence nedir bilmiyordum; buna karşın beni kendilerinden sayıyor ve **"Biz içerde, siz dışarda çektiniz. Dışarda olmak belki de daha zordu"** diyorlardı.

Gülümsemeye çalışıyordum, kızıyorlardı; benim de onlar gibi dolu dolu gülmem gerekiyormuş ve gülmek, gülebilmek insanı ayakta tutarmış. Ama insan gülerken çıldırabilirmiş de!

Bir çirkin oyunu anlatıyorlar...

/Daha önce iki üç kez tezgâhlanan oyunun dini imanı yok! Yeni bir arkadaş var aramızda. Hiç tanımadığımız biri... Ceset diye atılmıştı koğuşa. Dört günde kendine gelebildi. Onca dayaktan sonra nasıl ölmediğine şaşıyordu!

Sabahın erken saatlerinde bir çavuş, dört asker girdi koğuşa. Hemen hazırola geçtik. Çavuşun elindeki kâğıdı görünce, anladık neler olacağını, ama arkadaşı uyarmak mümkün değil. Fısıldamak bir yana, parmağını oynatsan, yandın!

Çavuş, arkadaşın öne çıkmasını emretti.

Arkadaş, üç adım öne çıkıp çavuşun karşısında çakıldı. Çavuş, elindeki kâğıdı gösterip, **"İdama mahkûm olmuşsun, işte karar; infaz edeceğiz"** deyince, arkadaş yerinde şöyle bir sallandı, neredeyse düşecek. İki asker koluna girdi. Çavuş, **"Yakınlarına bir şey yazmak ister misin?"** diye sordu. Arkadaş başını salladı. Kâğıt kalem verdiler eline; bir kenara ilişip, kargacık burgacık bir şeyler yazdı. Çavuş, kâğıdı aldı, **"Biz ailene göndeririz"**

dedi. Sonra alıp götürdüler arkadaşı...

Biliyoruz neler olacağını. **Abdullah** daha iyi biliyor. Çünkü bir sabah onu da alıp götürmüşlerdi.

Döndüğünde iki saat konuşamamış, daha sonra da olup bitenleri, o anları yeniden yaşar gibi anlatmıştı.

Bu nedenle arkadaşa en çok üzülen de **Abdullah** olmuştu. **"Çıldırmasa bari"** diye söylenip duruyordu.

Arkadaş da dönecekti koğuşa, ama nasıl?

Arkadaşı bir odaya alacaklar. Tavanda bir ilmik, bir yağlı urgan... altında kısa bir tabure... Arkadaşın ellerini arkada bağlayıp tabureye çıkaracaklar. Çavuş idam kararını okuyup, **"Son sözün nedir?"** diye soracak. Arkadaş son sözünü söyleyecek ya da söylemeyecek, bilemiyoruz; bunu dönüşte öğreneceğiz... Askerlerden biri tabureyi tekmeleyip devirmek üzereyken, soluk soluğa bir başka asker girecek içeriye ve **"Komutanım, idam durdu, af çıktı"** diye bağıracak ve arkadaşı tabureden indirip koğuşa getirirlerken, o pis oyunun keyfiyle gülecekler...

Biz böyle düşünürken, birden yükselen kahkahalarla şaşırıp kaldık. Kahkahalar bir çığ gibi büyüye büyüye koğuşumuzun ta orta yerine düşmüştü. Arkadaş hem katılasıya gülüyor hem de gözyaşı döküyordu. Yanına ilk sokulan **Abdullah** oldu ve **"Çıldırmış bu"** dedi. Arkadaş hiç durmadan gülüyor, güldükçe de ufalıyordu. Su içirdik, yüzüne su çarptık biraz sakinleşir gibi oldu ve yatağına uzanıp gözünü tavana dikti. Aradan birkaç saat geçti, gözü hâlâ tavandaydı. Bir arkadaş yanına sokulup cigara tuttu, ama arkadaşta hiçbir kıpırtı yoktu, ama soluk alıp veriyordu. Uyumuştu. Sonra hep böyle gözü açık uyudu. Uyanıkken de gözünü tavandan hiç ayırmadı. Hiçbirimizle konuşmadı, yemek yemedi ve erimeye

başladı. Bir gün alıp götürdüler; revire diye götürdüler. Sonra ne oldu bilmiyoruz.../

O akşam mıydı, yoksa bir başka akşam mı pek iyi anımsayamıyorum; çünkü o kentte insanlar ve olaylar nasıl birbirine benziyorsa, akşamlar da öyle birbirine benziyordu...

Masalar doluydu.

Herkes yüksek sesle konuşuyordu.

Bizim masadakiler, arada sırada komşu masalardaki konuşmalara kulak kabartarak gülüyor, arada sırada da masadan masaya laf atıyorlardı. Bense rakımı yudumlayıp somurtuyordum. Çünkü tek kelime Kürtçe bilmiyordum. Sonunda dayanamayıp, **"Yahu, konuşulanları tercüme edin, ben de güleyim"** dedim. Özür dilediler. **"Senin Kürtçe bilmediğini unuttuk, kusura kalma"** dediler. Ben de kadehimi kaldırıp, **"Ele olsun"** dedim. Bu kez hep birlikte gülmeye başladık.

Biri, tam karşımda oturan arkadaşa, **"Anlatsana sizin boklu işkenceleri"** dedi. Arkadaş, şöyle yüzüme bakıp, **"Şimdi yeri değil, masadayız, sonra anlatırım"** dedi. Bu kez ben ısrar ettim. **"İyi ya"** dedi ve anlatmaya başladı.

/Koğuşa kolu sırmalı sinek bile girse, hemen haz'rola geçiyoruz... Dayağın bini bi para, fakat dayağı seviyoruz; çünkü dayak en hafif ceza! Bir ceza var ki, tepemize kan sıçratıyor... Nedir o ceza diyeceksin? Çırılçıplak soyunuyorsun... Koğuşta kaç kişi varsa, herkes soyunuyor; tek sıra olup bahçeye... Uzun bir lağım çukuru var... O çukuru boydan boya geçiyorsun; düştüğün oluyor; elin yüzün... En korkuncu, en çirkini de ne biliyor musun? Karşıya çıkınca, öyle kıpırdamadan, bok mumyası gibi duracaksın... Yüzüne sinekler konup kalkacak, ama değil kolunu, parmağını bile oynatamayacaksın... **"Yıkan"** emrini bekleyeceksin... Kıpırdadın mı boku yedin; önce

dayak, sonra hadi yeniden çukura.../

Arkadaş susuyor; kadehini kaldırıyor, herkes kadeh kaldırıyor, **"Hadi yeniden hoş geldin"** diyorlar; kadehleri tokuşturuyoruz. Olayı anlatan arkadaş, **"İnanmadın değil mi?"** diyor. Ağzımı açıyorum, ama sesim çıkmıyor. O sırada burnumun ucundan geçen sineğe bakıyorum, sonra masadakilere... Yabancısı olduğum bu kentin, bu sıcak kanlı insanları, çekilen onca eziyete karşın, nasıl bu kadar rahat, bu kadar alaycı olabiliyorlar?

"Belki günün birinde yazarsın bunları" diyor içlerinden biri; bir başkası, **"Cigarayı da anlatın"** diyor. Olayı yaşayanlardan birisi anlatıyor:

/Koğuşlar cehennem! Bahçe cennet gibi, ama bize cennette de rahat yok. Diyelim, adamların canı eğlenmek istedi, bir emir patlıyor:

— Soyun!

Soyunuyoruz, anadan doğma.

— Sıraya geç!

Sıraya geçiyoruz.

— Eğil!

Eğiliyoruz.

Komutan, birine bir paket cigara veriyor. O biri, herkesin kıçına birer ciğara takıyor...

Sonra bir emir daha:

— **Cigara yak!**

Herkesin kıçına birer cigara sokan, bu kez cigaraları yakıyor...

Cigarası yakılan her tutuklu, kıçını içine çeke bıraka bu cigarayı sonuna kadar tüttürmek zorunda! Cigarayı kim söndürürse, eşek sudan gelinceye kadar sopa yiyor.../

Kıçınla cigara içeceksin!

Yahu, kim icat eder böyle şeyleri?

Bu kez onlar sormadan ben yanıtlıyorum:

"Hayır, inanmadım."

Gülüyorlar. **"Eh haklısın! Başımızdan geçmeseydi, biz de inanmazdık"** diyorlar.

Gecenin bir yarısı, dağılıyoruz.

Biri beni otelime kadar götürüyor...

İlk işim yıkanmak oluyor... Sanki bok çukuruna ben girip çıktım. Bir güzel sabunlanıyorum. Sırtüstü yatağa uzanıp bir günü gözlerimin önünden geçiriyorum...

Uyku tutmuyor.

Tavanda bir leke gibi duran karasineğe yastık fırlatıp düşürüyorum...

Gözüm tavanda; aklım çirkin oyunda, lağım çukurunda ve kıçlarıyla sigara içmek zorunda bırakılan insanlarda. Bu insanlık dışı olaylar geride kalmış, ama unutulmuyor, unutulacak gibi de değil; kim bilir bugüne kadar kaç kez anlatıldı; anlatıla anlatıla masal oldu.

Masallar unutulur mu hiç?

Uykunun zerresi yok gözlerimde...

Belki uyurum diye ılık duş alıyorum. Uzanıyorum yatağa. Tavanda bir karasinek daha... Kendimi bok çukurundan çıkmış, haz'rolda bekler olarak hayal ediyorum. Karasinek gelip burnuma konuyor. Gıdıklanıyorum. Karasinek gerçekten de burnuma konmuş. Kıpırdasam mı, kovsam mı karasineği?

Korkuyorum!

Soğuk soğuk terlemeye başlıyorum. Anlaşılan, anlatılanlar fena halde etkilemiş beni... Biliyorum, şu iğrenç karasineği rahatça kovabilirim, hiç kimse de hesap sormaz;

ama hiç kıpırdamadan yatıyorum. Bakalım ne kadar dayanabileceğim?

Karasinek bu kez yüzümde dolaşmaya başlıyor. Nerdeyse hapşıracağım, ama tutuyorum kendimi... Ve sinek havalanıp karşı duvara konuyor. Yatağın üstüne bağdaş kurup karasineğe bakıyorum. Öldürmek gelmiyor içimden. Kalkıp pencereyi açıyorum. **"Hadi defol git, belanı benden bulma"** diyorum.

Gidiyor...

Ben de hadi gene duşun altına...

Yok, bu uykunun geleceği falan yok. En iyisi çıkıp dolaşmak. Kim bilir, belki bu kez gerçekten kaybolurum. Giyinip aşağıya iniyorum. Resepsiyondaki genç, uykulu gözlerle yüzüme bakıyor.

"Biraz dolaşacağım" diyorum.

Bu söz üzerine ayılır gibi oluyor ve bu kez de kuşkuyla bakmaya başlıyor yüzüme.

Geceyarısından sonra çıkıp dolaşmam iyi olmazmış!

Neden olmazmış?

"Hocam, kaybolabilirsiniz" diyor genç adam.

"İyi ya, ben de kaybolmak istiyorum" diyorum.

Gülümsemeye çalışıyor.

Çok şakacıymışım!

Radyo Oyunu

SALGIN

Sesler:
1. Adam
2. Adam
Gişe Memuru
Kadın

(Kalabalık bir caddenin bütün gürültüsü... Daha sonra bir garın uğultusu... Karışık konuşmalar; daha çok yolculuk üzerine...)

1. Adam: Saat kaç?

2. Adam: On sekiz yirmi dört.

1. Adam: On dokuz dakika sonra...

2. Adam: Kurtuluş mu?

1. Adam: Bir bakıma...

2. Adam: Sen çık kuyruktan, biletini ben alırım.

1. Adam: Sağ ol! Kendim almak istiyorum. Hem biliyor musun, böylesi daha iyi... Biletimi kendim almakla kurtuluşumu onaylamış gibi olacağım.

2. Adam: Kimseye güvenin kalmadı.

1. Adam: Çocuksun!

2. Adam: Hiç bu kadar korktuğunu görmemiştim.

1. Adam: Haklısın. Bu kez gerçekten korktum!

2. Adam: Ama neden?

1. Adam: O kadar yaklaşmıştım ki... Az daha...

2. Adam: Az daha sen de yakalanıyordun.

1. Adam: Yakalanıyordum. Hiç farkında olmadan. Aniden...

2. Adam: Oysa kendine güvenirdin. Gene de güvenebilirsin. Yitirmemeliydin güvenini.

1. Adam: Bir uyaran olsaydı... Biri anlatmalıydı. Hiç kimse ses çıkarmadı. Sustular ve beklediler.

2. Adam: O kadar güvenle doluydun ki...

1. Adam: İstediler ki sonunda ben de... Geç, ama uyandım. Susanlar ve bekleyenler sevinemediler.

2. Adam: Kurtuldun işte. Yetmez mi bu sana? Buralardan kaçmakla neyi değiştireceksin?

1. Adam: Çok şeyi... Belki de hiçbir şeyi... Sonuç ne olursa olsun, gitmeliyim.

2. Adam: Kal, daha zamanın var. Her şey geçer. Alışırsın.

1. Adam: Kalamam. Bu salgının içinde duramam. Güvenimi kabettim. Artık eskisi kadar güçlü değilim...

Gişe Memuru: (Sabırsız ve bıkkın bir sesle) **Evet bayım, sıra sizin.**

1. Adam: Bir bilet rica edeceğim!

Gişe Memuru: Nereye?

1. Adam: Salgın olmayan bir yere.

Gişe Memuru: Affedersiniz, anlayamadım!

1. Memur: Salgın olmayan bir yere dedim. Neresi olursa olsun.

Gişe Memuru: Kalelerle çevrili bir yer olsa, ne dersiniz?

1. Adam: Güvenilen bir yer midir?

Gişe Memuru: Elbette. Seveceksiniz. Birinci mi olsun?

1. Adam: Hayır, ikinci mevki olsun lütfen!

Gişe Memuru: Buyurun biletinizi. Seksen bin lira.

1. Adam: Teşekkür ederim.

2. Adam: Tamam mı?

1. Adam: Tamam.

2. Adam: Uzak mı gideceğin yer?

1. Adam: Bilmem!

2. Adam: Daha önce?

1. Adam: Hiç gitmedim. Ama, belki de gitmişimdir. Şu anda hiç hatırlamıyorum.

2. Adam: O kadar gezdin ki... Sahi, nerelisin sen?

1. Adam: Önemli değil nereli olduğum. Nereli olacağım da pek önemli değil. Uzun zaman bir yerde kalamıyorum.

2. Adam: Salgın yüzünden mi?

1. Adam: En önemlisi o.

2. Adam: Her yerde salgın var. Nereye kaçsan boşuna.

1. Adam: Yolları seviyorum. Köprülerden geçmeyi seviyorum. Değişik istasyonlarda değişik yüzler görmeyi seviyorum. Boyuna değişen şeyler olsun istiyorum. Kısacası, değişikliği seviyorum!

2. Adam: Oysa değişen bir şey yok. O bizim kuruntumuz! Sen, kuruntunu seviyorsun...

1. Adam: Değişiklikler dostlukları getiriyor. Ben dostlukları seviyorum. Seni seviyorum, senin arkadaşlarını seviyorum; senin bütün tanıdıklarını seviyorum; tanımadıklarını da...

2. Adam: Ama sevdiklerine bağlanmıyorsun.

1. Adam: Elimde olmayan bir şey bu... Ben bağlanmaları sevmiyorum.

2. Adam: (Gülerek) **Çelişkiye düşmüyor musun?**

1. Adam: Hayır. Çelişkiye düşmüyorum. Ben çelişkiyi güzelliyorum!

2. Adam: Seni anlayamıyorum.

1. Adam: Beni anlayamıyorsun ya, işte ben bunu da seviyorum! Şimdiye kadar beni hiç kimseler anlayamadı. Bunu biraz da ben istiyorum. Beni anlayacaklar diye ödüm kopuyor!

2. Adam: Ama neden?

1. Adam: Çünkü bir şeyi anlamak, o şeyi sıfıra düşürür. Oysa anlanmayan hep çekici kalmıştır. Ben bu çekiciliği hep taze tutmak istiyorum...

(Uzaktan tren düdüğü duyulur. Uğultu ve karışık sesler yükselir...)

2. Adam: Geliyor.

1. Adam: Kurtuluşum geliyor.

2. Adam: Titriyorsun!

1. Adam: Sevinçten!

(Yaklaşan trenin gürültüsü yavaş yavaş çoğalır ve yavaş yavaş azalır. Tren durur, fakat trenin soluması devam eder. İstasyondaki sesler daha da yükselir...)

2. Adam: Hadi sen atla. Yerine geç. Valizini pencereden uzatırım...

(Uğultu devam eder...)

1. Adam: (Bağırarak) Buradayım! Bu yana, bu yana!

2. Adam: (Bağırarak) **Geliyorum!**

1. Adam: Uzat valizi.

2. Adam: Tut... Oldukça ağırmış.

1. Adam: Her şeyim valizde.

2. Adam: Ne yaparsın; yuvarlanan taş yosun tutmazmış!

1. Adam: (Gülerek) Ne yaparsın, salgından bir türlü iki yakamızı bir araya getiremedik.

2. Adam: Suç senin. Bir yere bağlanmak istemiyorsun. Kaçmakla her şeyin düzeleceğini sanıyorsun. Öyle bir yanılgının içindesin ki...

1. Adam: Her şeyin düzelmesiyle ilgili değil bu. Ben, beni düzeltmek istiyorum, o kadar.

2. Adam: Ergeç anlayacaksın yanıldığını. Bir gün kafana dank diyecek. Döneceksin.

1. Adam: Belki bir gün gerçekten dönerim, yanılmış olarak, ama şimdi değil... Şimdi hiç tanımadığım yollar, ırmaklar, köprüler, istasyonlar ve yüzler bekliyor beni. Onlara gitmeliyim.

2. Adam: Dilerim her şey gönlünce olur!

1. Adam: Eksik olma!

2. Adam: Bir şey unutmadın ya geride?

1. Adam: Neyim var ki unutacak?... Ha, sahi; karanfil sever misin?

2. Adam: Severim. Neden sordun?

1. Adam: Bir saksı karanfil almıştım. Pencerenin önünde... Almadılarsa sen al. Benim için sula, sev. Olmaz mı?

2. Adam: Olur. Sen dönünceye kadar senin adına sular ve severim; konuşurum onunla. Dönüşünde, salgından geri kalan tek şey diye sunarım sana.

1. Adam: Çok iyisin!

2. Adam: Bir yere bağlıyım. Sevdiklerime bağlıyım. Hiç kimseden ve hiçbir şeyden kaçmadan yaşamanın yollarını biliyorum ben.

1. Adam: Bir çeşit alışkanlık bu.

2. Adam: Tiryakilik.

1. Adam: Benimki de... İkimiz de vazgeçemiyoruz tiryakiliğimizden. Benim davranışlarım sana, senin davranışların bana çapraz düşüyor.

2. Adam: Yazacak mısın?

1. Adam: Bilmem. Belki yazarım. unutuyorum... Hep yazmak için otururum masalara, yazmadan kalkarım; sonrada yazdım sanırım... Ve cevap beklerim sevdiklerimden

2. Adam: İyi bir avuntu!

1. Adam: Elimde olmayan bir şey.

2. Adam: Yazarsan sevinirim. Yazmazsan gücenmem.

1. Adam: Gücenmeni istemem. Yazmaya çalışacağım.

(Tren düdüğü. Uğultu altında vedalaşmalar...)

2. Adam: Güle güle! İyi yolculuklar.

1. Adam: Sağ olasın! Karanfili...

2. Adam: Sular ve severim...

(Trenin uzaklaşan sesi. Kısa bir sessizlik, sonra kalabalık bir caddenin bütün gürültüsü... Kilide sokulan bir anahtar; çarpılarak örtülen bir kapı.... Merdivendeki ayak sesleri, dikiş makinesinin sesine karışır..."

Kadın: (Dikiş makinesi sesi arasında) **Sen misin?**

2. Adam: Benim.

Kadın: Gitti mi?

2. Adam: Evet... Bunu nereye bırakayım?

Kadın: (Makine sesi durur) **Nedir o?**

2. Adam: Bir saksı karanfil

Kadın: (Sevinçle) **Bir saksı karanfil ha! Oh! Bilemezsin ne kadar sevindim! Yıllar var ki bana tek çiçek bile getirmemiştin.**

2. Adam: **(Sıkıntılı bir sesle)** Şey... Yanlış anladın...

Kadın: Yanlış mı anladım?

2. Adam: Ya da ben anlatamadım.

Kadın: (Hırçın) **Değişmez... Madem ki bana getirmedin...**

2. Adam: **(Bezgin)** Bak, dinle şekerim!

Kadın: (Dikiş makinesini çalıştırır) **Pencerenin önüne bırakıver.**

(Sessizlik... Bir otomobil geçer. Saat kulesinin uzaktan duyulan çanı 20 kez vurur...)

2. Adam: Ben çıkıyorum.

Kadın: (Dikişi bırakır) **Yemek hazır.**

2. Adam: Şimdi gelirim.

Kadın: Çiçek içinse, hiç gitme.

2. Adam: Bu kadar önem verdiğini bilseydim...

Kadın: Her zaman değil... Hiç olmazsa ay başlarında, bir tek çiçekle gelebilirdin.

2. Adam: İnan ki önemli olan para değil. Dalgınlık. Düşünemiyorum. İstemez miyim? (Sessizlik) Senin sevincin, benim sevincim demektir. Yüzün hep gülsün isterim.

Kadın: Önemli olan çiçek de değil. Çiçek bahane. Önemli olan hatırlanmak... Sevincin bir kaynağıdır hatırlanmak.

2. Adam: Suçluyum!

Kadın: Suçlu musun?

2. Adam: Evet, suçluyum... Onun kaçışını şimdi daha iyi anlıyorum.

Kadın: (Üzgün) **Seni kırmak istemedim.**

2. Adam: Eksiğim daha... Sen beni bütünle. Ama yavaş yavaş... Korkutmadan.

Kadın: (Hayretle) **Korkuyor musun?**

2. Adam: Hep korktum! Bu yüzdendi senden kaçmalarım. Bir yerde birdenbire

Kadın: Sus! Ne olursun sus! Korkutuyorsun beni...

2. Adam: Çok geç... Seni mutlu edemeyeceğimi biliyordum. Ama salgın o kadar yaygındı ki...

Kadın: Pişman mısın?

2. Adam: Bilmem. Hiç düşünmedim. Düşünecek zamanım olmadı. Evden işe, işten eve mekik gibi gidip geldim... Seni hep kırdım.

Kadın: Büyütüyorsun. Seni seviyorum. Sevmek bir yerde bağışlamak demektir.

(Sessizlik...)

2. Adam: Gitme dedim. Kalsın istedim. Dinlemedi. Kim bilir, belki de iyi etti gitmekle.

Kadın: Hiç onunla birlikte gitmeyi düşündün mü?

2. Adam: Hayır. Gidemezdim. Onun da ergeç döneceğini biliyorum.

Kadın: Niçin dönsün? Giderken geride ne bıraktı ki?

2. Adam: Bir saksı karanfil.

Kadın: (Hayretle) **Onun mu bu karanfil?**

2. Adam: Evet, onun.

Kadın: Hayret! Onun hiçbir şeye bağlı olmadığını sanırdım.

2. Adam: Demek insan yanılıyor!

Kadın: Engel olmalıydın. Hiç olmazsa karanfil için.

2. Adam: Söyledim ya demin. Engel olmak istedim. Ama o diretti. Hiç bilmediği yollardan, köprülerden, ırmaklardan geçmek sevindiriyor onu. Değişik istasyonlarda değişik yüzler görmek istiyor. Hep el kalmak istiyor.

Kadın: Tuhaf!

2. Adam: Anlaşılmaktan korkuyor.

Kadın: (Hayretle) **Anlayamadım!**

2. Adam: **(Gülerek)** Bu sözünü duysaydı, sevinirdi!

Kadın: Sevinir miydi?

2. Adam: Evet, sevinirdi! Onun sevinci anlaşılmamaktır.

Kadın: Gene bir şey anlamadım.

2. Adam: Ben de... **(Sessizlik)** O hep salgının dışında kalmasını bildi. Diretti yakalanmamak için. Ben de diret-tim...

Kadın: Ama gücün yetmedi.

2. Adam: Belki bir zaman daha dayanırdım...

Kadın: En zayıf yanından yakaladım.

2. Adam: Oysa bütün kapılar kapalıydı. Tek tek sürgüle-miştim kendi elimle.

Kadın: Evet, tek tek sürgüledin kapıları. Ama, içerde beni unuttun.

2. Adam: İlk yanılgım bu oldu.

Kadın: İlk ve son.

2. Adam: Dalgınlığımdan hep korkmuşumdur. Hâlâ da korkuyorum. **(Sessizlik)** Ama o hiç dalgınlığa gelmedi. Hep uyanıktı. Güven doluydu.

Kadın: Ne kadar uyanık olursa olsun, sonunda o da ya-kalanacak. Salgından kurtuluş yoktur.

2. Adam: Hep uyanık olmak kolay değil.

Kadın: Farkında olmadan, o da senin gibi, kapıları tek tek kendi eliyle sürgüleyecek.

2. Adam: Bir de bakacak, içerde salgın!

Kadın: (Gülerek) **Kapanda iki kişi.**

2. Adam: **(Gülerek)** Biri erkek, biri dişi!

Kadın: Acıkmadın mı daha?

2. Adam: Acıktım. Doyur beni...

(Tabak, çatal, kaşık sesleri...)

Kadın: Biliyor musun, zaman zaman korktuğum oluyor.

2. Adam: Neden korkuyorsun?

Kadın: Senin korkundan.

2. Adam: Benim korkum, seni mutlu edememektir.

Kadın: Bir yerlerde bu korku bıkkınlığa dönüşmez mi? (Sessizlik) **Daldın gene.**

2. Adam: **(Alçak sesle)** Birbirimize güvenmeliyiz. Bu şart. Korkumuzu yenmenin tek yolu bu.

Kadın: Sana güveniyorum. Güvenmesem... Korkunç bir şey olurdu o zaman. Ama gene de zaman zaman korkuyorum. Sen de onun gibi hiç tanımadığın yollardan, köprülerden, ırmaklardan geçmek istersen... Değişik istasyonlardaki değişik yüzler seni de çekebilir.

2. Adam: Çekebilir... (Sessizlik) O zaman yapılacak tek şey var...

Kadın: Nedir o?

2. Adam: O yolları, ırmakları, köprüleri birlikte aşmak.

Kadın: (Heyecanlı) **Hiç beklemiyordum bunu. Sevindirdin beni... Beni çiçekledin!**

(Kapının zili çalar...)

Kadın: Kapı...

2. Adam: Kim olabilir bu saatte?

(Zil tekrar çalar ve uzunca...)

Kadın: Bakar mısın? Ben sofrayı toplayayım.

(Sandalyelerin çekilişi... Merdivenlerde ayak sesi... Kapı, az gıcırtıyla açılır...)

2. Adam: **(Heyecanla)** Sen misin?

1. Adam: (Gülerek) **Benim ya? Hiç beklemiyordun değil mi?**

2. Adam: Beklemiyordum. Bu kadar erken... **(Sessizlik)** Eee! ne duruyoruz kapıda? Girsene.

(Kapı çarpılarak örtülür. Merdiven çıkılır...)

Kadın: (Hayretle) **Siz ha?**

1. Adam: Şaşırttım mı sizi?

Kadın: Hem de nasıl! Buyurun, şöyle geçin. Hoş geldiniz.

1. Adam: Hoş bulduk!

Kadın: Şimdi sofradan kalktık. Bilseydik... Size bir şeyler hazırlayayım.

1. Adam: Eksik olmayın. Aç değilim.

2. Adam: Olur mu canım! Bir şeyler yemen gerek.

1. Adam: Hiç canım istemiyor. O kadar doluyum ki...

2. Adam: Sevindik dönüşüne!

Kadın: Kaçmak kurtuluş değildir.

1. Adam: Karanfil yerini bulmuş... (Sessizlik) **Yol boyunca hep karanfili düşündüm. Farkında olmadan bağlanmışım ona.**

2. Adam: Bundan sonra gene kendi elinle sularsın, seversin karanfilini.

Kadın: Pencereyi açıyorum. İçerisi sigara dumanı doldu.

2. Adam: **(Gülerek)** Ama biz sigara içmiyoruz ki!

Pencere açılır ve hafif bir müzik sesi duyulur...)

Kadın: Doğru. Sigara içmiyorsunuz. İçerde sigara dumanı da yok. Ama ne zaman iki erkek bir araya gelse, içersi sigara kokuyor. Boğum boğum sigara dumanları görüyorum odada.

(Gülüşmeler...)

2. Adam: Ee! Anlat bakalım.

1. Adam: Anlatacak bir şey yok.

Kadın: Size kahve yapayım.

2. Adam: Demek korkunu yendin?

1. Adam: Yooo! Yenemedim. O beni yendi... **(Sessizlik)** İlk istasyonda indim. Trene biner binmez bu salgından kaçamayacağımı anladım. Çünkü salgın benim iliklerime işle-

miş. Nereye gidersem gideyim, onu da birlikte taşıyorum.

2. Adam: Peki, kurtuluş?

1. Adam: Kurtuluşu biryere bağlanmakta buldum.

2. Adam: Şaşırtıyorsun beni!

1. Adam: Başka çıkar yol yok. **(Sessizlik)** Bütün yollar tutulmuş. Köprüler atımış. Irmaklar geçit vermiyor.

Kadın: Buyurun kahvenizi.

1. Adam: Teşekkür ederim.

2. Adam: Sağol.

Kadın: Şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?

1. Adam: Buraya yerleşeceğim.

Kadın: (Hayretle) **Buraya mı yerleşeceksiniz?** (Güler) **Siz bir yere bağlanacaksınız, öyle mi?**

1. Adam: **(Güler)** İster istemez.

Kadın: Demek her şeyi göze aldınız? Salgına hazırsınız...

1. Adam: Böyle daha iyi diye düşündüm... Önünde bahçesi olan küçük bir ev satın alacağım.

2. Adam: Bahçeli bir ev...

1. Adam: Karanfiller için. Beyaz, pembe ve kırmızı karanfiller yetiştireceğim bahçemde.

Kadın: (Heyecanla) **Aman ne güzel! Bayılırım karanfillere. Size yardımcı olurum.**

1. Adam: Eksik olmayın.

(Sessizlik)

2. Adam: Hiç onu düşündün mü?

1. Adam: Kaçmakla budalalık ettim. Tam ucundaydık salgının. Az davransa.

Kadın: Hep çektin kendini.

2. Adam: İyi anlaşıyordunuz.

Kadın: İsteseydin...

2. Adam: Kurıntun...

Kadın: Bırakmadı yakanı...

1. Adam: Eğer hala istiyorsa, karanfilleri birlikte yetişti-

rebiliriz.

Kadın: (Sevinçle) **Kulaklarıma inanamıyorum!**

2. Adam: Karanfillerle kadınları bir saksıda büyütmeli.

(Gülüşmeler...)

1. Adam: Geç oldu. Gitmeliyim. Dostluğunuz için teşekkürler.

2. Adam: Erken daha.

Kadın: Ne güzel konuşuyorduk.

1. Adam: Şöyle uzanıp, onu karanfillerle birlikte düşünmek istiyorum... İyi geceler!

2. Adam: İyi geceler!

Kadın: Karanfilinizi unuttunuz.

1. Adam: Eğer kabul ederseniz, onu size vermek istiyorum. Karanfil yerini sevmişe benziyor.

Kadın: Teşekkür ederim... Tekrar aramıza dönmenize sevindik... İyi geceler!

2. Adam: (Alçak sesle) **Dönüşün, benim dönüşüm oldu. Şimdi daha iyiyim.**

1. Adam: Anlayamadım.

2. Adam: (Merdivende ayak sesleri) **Anlayamadığın daha iyi. Şimdiye kadar hep ben seni anlayamamaktan yakınırdım.**

(Kapının açılış sesi)

1. Adam: Artık salgın beni rahatsız etmiyor.

2. Adam: Korkulan şeyin üstüne üstüne gitmeli.

1. Adam: Uçurumun ucundayım. Bir adım daha atamam. Bekliyorum. Gelsin, yakalasın beni... Yarın görüşürüz.

2. Adam: Görüşürüz. İyi geceler.

1. Adam: İyi geceler.

(Uzaktan saat kulesinin çanları duyulur. Kapı kapanır. Merdivenler çıkılırken, müziğin devam ettiği işitilir.)

SERÇELER VE KEDİLER

Gazetenin önündeki havuzbaşında çay içerek sokaktan gelip geçenleri seyrediyorduk. Çardağın üstünü kaplayan asmanın yaprakları arasından havuza süzülen güneş ışınlarının suyla oynaşması, kimsenin umurunda değil gibiydi... Arkadaşlardan biri, "Dün akşam geç vakitlere kadar eşşek gibi içtik" dediğinde, şöyle bir baktım; gülümsedi ve "Sözün gelişi abi... Eşekler hiç rakı içer mi?" dedi. Eşekler belki rakı içmezdi, ama rakı içen bir kedinin daha sonra nasıl keyiflendiğini görmüştüm...

Dört yıl kadar olmalı... Artık trenlerin geçmediği demiryoluna bakan ve kentin gerçek anlamda tek meyhanesi olan Adalı'da, pencere kenarındaki masalardan birinde tek başıma rakı içiyordum... Öğle sonrasıydı. Demiryolu boyunca uzanan yüzyıllık çınarlara sanki sonbaharın hüznü vurmuştu. Gelip geçen trenler de hüzün kokuyordu! Üstelik, pikaptan kurtulup da meyhaneye yayılan şarkının da hasretlik bir yanı vardı...

Kadehimi hüzne ve hasrete kaldırırken girmişti içeriye... Altmış yaşlarında, takım elbiseli, kravatlı, fötr şapkalı biriydi. Bir yabancıydı, çünkü onu daha önce bu kentte hiç görmemiştim...Bu meyhanenin müdavimleriyle göbeğini gere gere konuşan ve kimin ne yiyip içtiğini bildiği için hiç sormadan servis yapan garson Yusuf, yabancıya, göbeğini içe çekerek "Hoş geldiniz, buyurun efendim" diye karşılamıştı...

Yabancı da pencere kenarındaki masalardan birine oturmuştu. Garson Yusuf, "Ne emredersiniz efendim?" diye sorduğunda, yabancı ne yiyip içeceğini bir çırpıda sıralayıvermişti: "Bir ufak Yeni Rakı, az pişmiş biftek, beyaz peynir, çoban salata, ama sirkeli olsun."

Yusuf, "Emredersiniz" deyip masadan biraz uzak-

laştığında, içine çektiği göbeğini salıvermiş ve bizin o eski Yusuf olmuştu...

Yabancı, kadehini su bardağıyla tokuşturup ağzına götürdüğünde, benim aklım kedilere takılmıştı. Pencerelerden bir metre kadar aşağıda olan sundurmanın üstünde kâh dolanan, kâh yatan kediler, nasıl söylesem... birer usta hırsızdı! Kaşla göz arasında pencereye fırlar ve yiyebilecekleri bir şeyi kaptıkları gibi hemen sundurmaya inerlerdi...

Yabancıyı bu konuda uyarmak istemiş, sonra da vazgeçmiştim. Keşke geçmeseydim... Adam, bifteğinden daha bir parça almadan, kedilerden biri bifteği kaptığı gibi...

Adam önce çok şaşırmış, biraz da korkmuş, sonra da gülümsemişti... Yusuf'la birlikte, meyhanenin sahibi Adalı İbrahim de bir telâş, adamın başında dikilmiş, özür diliyorlardı. Yabancı, boş verin dercesine, elini havada sallayıp şöyle demişti: "Gene biftek istiyorum, ama iki porsiyon olsun. Bir de onbeşlik rakı..."

Meyhanede benden başka altı kişi daha vardı ve herkes bu yabancının babacanlığına hayran olmuştu! Başkası olsa, kıyameti koparmaz mıydı? Elbette koparırdı ve hiç hesap ödemeden çeker giderdi...Her neyse, az sonra adamın masasına onbeşlik rakıyla iki porsiyon biftek gelmiş ve adam bifteklerden birinin üzerine rakıyı boca edip pencerenin kenarına koymuştu. Yan masalardan birinde oturan iki kişiden biri, arkadaşına, "Bu adam çatlağın biri olmalı" diye fısıldamıştı..Adamın gözü penceredeydi... Çok geçmeden bir başka kedi -çünkü bunun rengi önceki kediye hiç benzemiyordu- bifteği kaptığı gibi...

Adam bu kez sesli sesli gülmüştü ve "Az sonra seninle yine görüşürüz kedicik" diye söylenmişti...Adam bir yandan rakısını yudumlarken, bir yandan da kedinin bifteği nasıl iştahla yediğini seyrediyordu...Benim gözüm de kedideydi...Yan masalarda oturanlar da pencere kenarına gelmiş, kediye bakıyorlardı...Öbür kedileri yanına sokmayan kedi,

bifteği bitirdikten az sonra bir tuhaf olmuştu... Olacak şey değil ama, sanki gülümsüyordu! Adam da gülümsüyordu... Kedi, az sonra sırtüstü yatıp bacaklarını gere gere uyumaya başladığında, adam şöyle demişti: "İyi uykular kedicik!.."

Adam yemeğini bitirdikten sonra, orta ya da az şekerli kahve değil de şekerli kahve söylemiş, Adalı İbrahim'in "Olmaz efendim! size karşı mahçubuz" demesine karşın, üç bifteğin parasını da ödemiş ve bizi de selamlayarak çekip gitmişti...

İçimden, "Hey gidi günler" diye geçirirken, Yılmaz'ın sesi geldi, "Olacak iş mi abi, şu güzelliğe bir bak" dedi. İşaret ettiği yere baktım; serçeler, ıslatılmış bir ekmeği didikliyorlardı... Yılmaz'ın hayret ettiği ve güzellik bulduğu şey ise, ana serçelerin kopartıkları ekmek parçalarını gagalarıyla çiğneyip yavrularının ağzına vermesiydi...

Serçeleri seyrederken, annem geldi aklıma... Sokakta oynarken düştüğümde alnım şişmişti... Ağlayarak eve vardığımda, annem telâşlanmış, "Dur hele, ağlama, şimdi bir şey yaparız" demiş, sonra da ağzıyla çiğnediği ekmeği bir bezin üzerine beleyerek bu bezle alnımı sarmıştı. Ninem de, "İyi oldu, çiğnenmiş ekmek hem şişi indirir, hem moru alır" diye söylenmişti... Parmağımı kestiğimde ise babam, kanama dursun diye kesiğin üstüne tütün basmıştı...

Arada bir çocukluk yıllarımı özlediğim oluyor. Annemi, ninemi, babamı da özlüyorum...Adalı'yı da özlüyorum... Sabah akşam önünden geçerken baktığımda, Adalı'da geçen günlerim geliyor aklıma, içim acıyor! Çünkü o büyük depremden sonra orta hasarlı olan bina ne onarıldı, ne yıkıldı...O güzelim meyhanenin müşterileri şimdi başka mekânlarda içiyorlar, ama sundurmayı kendilerine yer edinen ve içkicilerin mezeleriyle doyunan kedilerin nerelere gittikleri belli değil...

Öksüz çocuklar gibiyim...

BİR GARİP SABAH

Ortalık daha yeni ağarıyordu...
Bir uğultuyla uyandı.
Aklına ilk gelen zelzele oldu.
Neden deprem değil de zelzele?
Bu soru, bir ışık hızıyla geçti aklından.
Gülümsedi...

Ninesinin dizlerindeydi.

Dipten gelen o korkunç gürültüyü duyduğunda, sımsıkı sarılmıştı ninesine...

Uyumadan önce, ninesi masal anlatırken kopmuştu gürüldü.

Camlar zıngıldamıştı.

Çanak çömlek kırılır gibi olmuştu...

"Korkma yavrum! Korkma benim kuzum! Zelzele oldu. Şimdi geçer" demişti ninesi. Hemen sonra da annesiyle babası doluşmuştu o küçücük odaya...

Annesinin benzi korkudan kül gibi olmuştu. Ninesi kızmıştı, "Bu kadar korkaca ne var kız! Git, bir bardak su iç, korkuya iyi gelir" demişti.

Babasının benzi de kül gibiydi...

Belli belirsiz gülümsemişti.

"Ben hiç korkmadım. Nineme sarıldım. Siz de birbirinize sarılın" demişti annesiyle babasına.

Ninesi sırtını kaşımıştı...

Ne zaman uykusu gelip de uyuyamasa, ninesinin dizlerine yatar, sırtını kaşıtırdı. Ninesi sırtını kaşırken uyuyakalırdı; gene öyle olmuştu, uyuyakalmıştı...

Gülümseyerek kalktı yatağından.

"Ninem benim" diye söylendi.

Ninesi otuz yıl kadar önce öldüğünde, daha çocuktu, dünyası yıkılmıştı sanki. Bir süre, "Ben ninemsiz ne yaparım" diye sızlanmıştı...

Balkona çıktı.

Uğultu, rüzgarın uğultusuydu...

Evin hemen karşısındaki bahçeye takıldı gözleri. Ağaçların dalları, oğullarını askere uğurlayan bir ailenin bireyleri gibi, birbirlerine sarılıp sarılıp ayrılıyorlardı...

İçine bir hasretin oturduğunu hissetti.

Gene ninesini anımsadı...

Özlem değil de hasretti ninesinin diline yakışan!

Gökyüzüne baktı...

Renksiz ve kuşsuzdu gökyüzü. Buluttan başka bir şey yoktu gökyüzünde, ama onlar da gidiciydi... Çünkü rüzgâr çoban olmuş, buluttan kuzularını bir yerlere sürüp götürüyordu... İçine bir yolculuktur düştü. Şimdi bir otobüste, hayır hayır, bir trende olmalıydı. Trenleri daha çok seviyordu. Trenlerin yemekli vagonlarında beyaz peynir ve kavunla rakı içmek ise onun için bir başka güzellikti...

İçeri girmek üzereyken, gözü denize takıldı.

Denizin de rengi yoktu!

Ve işin garibi, yüzen hiçbir şey yoktu denizin üstünde. Bulutları koyun gibi sürüp götüren rüzgâr, sandalları, tekneleri, gemileri de önüne katıp götürmüş olabilir miydi?

"Gene saçmaladın" diye azarladı kendini.

Arada sırada saçmaladığı oluyordu, olmayacak şeyler düşünüyordu. En çok da görünmez adam olmanın düşünü kuruyordu. Her girdiği evde bir başka insan oluyordu. Bankalara girip paralarla oynuyor, veznedarları şaşkına çeviriyordu. Girilmesi yasak olan yerlerde dosyaları okuya-

rak, çok ünlü bazı kişilerin ne şeytan olduklarını öğreniyordu. İşkencehanelerde, işkencecileri korkutarak kaçırıyor ve işkence görenlerin yaralarını, kendi yaptığı bir merhemle iyileştiriyordu. Dokunduğu her şey görünmez olduğundan, en gözde restaurantlarda, en iyi mezelerle rakısını içip, para ödemeden çekip gidiyordu...

Üşür gibi olduğunda, rüzgâr dindi...

Ağaçların yeşili güldü...

Rengine kavuşan gökyüzü kuşlandı; mavisi soluk deniz, sandallarına, teknelerine, gemilerine kavuştu...

"Hasret bitti" diye gülümsedi.

İçeriye girdi.

Mutfağın penceresini araladı, ocağı yaktı, çaydanlığı ocağa bindirip banyoya girdi; tıraş olurken, aynadaki yüzüne gülümseyip, "Günaydın arkadaş" dedi.

Mutfaktan, fokurdayan çaydanlığın sesi geliyordu...

Kışa daha zaman vardı, ama büyüklerimiz, "Bu akşam toplanalım, kış gelmeden ne yapacağımıza karar verelim" dediler. Toplandık. En yaşlımız, "Ben sona geldim, kış gelmeden ölürüm. Buranın kışı çekilmiyor, hiç olmazsa siz telef olmayın, uygun bir yere göç edin" dedi. Sonra da başını iki yana sallayarak, "Bende de hiç kafa kalmadı" diye söylendi, "artık bunadım. Biz göçmen kuş değiliz ki, mevsimi geldiğinde ılık su ayaklarına göçelim..."

Bir süre hiçbirimizden ses çıkmadı...

Sonra, gene güngörmüş serçelerden biri, "Etimiz budumuz ne ki başka diyarlara kanat açalım. Göçmen kuşlara özenip kanat açarsak, yolda hepimiz telef oluruz. En iyisi gene burada kalalım, öleceksek burada ölelim" önerisinde bulundu.

Tartıştık ve burada kalmaya karar verdik...

Kış, bizim buralara biraz geç ama yaman geldi.

Çok üşüdük.

Aç kaldık...

Çocuklar da olmasa açlıktan ölecektik.

Bize ekmek ufaladılar, bulgur serptiler ve annelerinden dayak yediler.

Anneler çocuklarına, "Sizde hiç akıl yok mu? Biz karnımızı zor doyururken, siz serçelere ziyafet çekiyorsunuz" diye azarladılar. Ama çocuklar gene de bizi aç bırakmadılar...

Bizim buraların adı kimine göre kenar mahalle, kimine göre varoş...evlerin çoğu tek katlı. Bir mutfağı, bir odası olan evler de var. İnsanların çoğu işsiz. İşi olanlardan çoğu ise yarı aç yarı tok. Bunlara mevsimlik işçi diyorlar. İnşaat-

larda çalışıyorlar ve sigortasız olduklarından, hastalandıklarında iyice perişan oluyorlar. Eve hiç olmazsa üç beş kuruş girsin diye, çocuklarını işe salıyorlar...

Çocuk dedim de...
Her evde en az beş çocuk...
On çocuklu aileler de var...
Bazen pencerelerinin kenarına konup onları seyrediyorum...
Bir yemek yiyorlar, biz serçelerden daha hızlı...
Akşamsa, yemekten sonra herbiri bir yere kıvrılıp sızıyor. Bir odada koyun koyuna uyuyorlar...

Bu sabah uyandığımızda, Esenyurt'ta yas vardı...
Ayazdan biraz olsun korunabilmek için sağlık ocağının duvarı dibine sinen insanlar, dövünerek ağıt yakıyorlardı...
Bir çatının kuytusunda durmuş, neler olup bittiğini anlamaya çalışıyorduk...Ayazın ısırdığı ellerini apışaralarında ısıtmaya çalışan insanların aklı durmuş gibiydi... Gazeteciler sorudan soruya atlayıp fotoğraf çekiyorlardı...
"Çekin kardeş" diyordu biri, "çekin...Bizim hayatımız fotoğraf.. Ali'nin, Hilmiye'nin ve yedi çocuğun hayatı da fotoğraftı...

Konuşulanları dinliyorduk...
Ali ile Hilmiye 20 yıl önce Sinop'un bir köyünden kalkıp buraya göç eylemişler... "Milyonları bakıp doyuran İstanbul bizi de bakıp doyurur. Gidelim İstanbul'a, beyler gibi yaşayalım...Çocuklarımız orada doğsun, orada büyüsün, orada okusun, adam olsun" demişler...
Ne ki Sinop'taki hesap İstanbul'a uymamış! Dönüp dolaşıp buraya, Esenyurt'a düşmüşler. Önceleri bir gecekonduya kiracı, sonra tek odalı bu konduya sahip olmuşlar...
Çocukları olmuş, tam yedi tane...

En büyükleri 17 yaşında, en küçükleri 40 günlük...

Onları yakından ben de tanıyorum. Ben onları severdim, onlar da beni... Pencerelerine konduğumda, en büyükleri, yani Kerim benimle konuşurdu...

"Göreceksin bak" derdi, "üç beş yıla kalmaz buralardan giderim, kendime iyi bir iş edinirim, sonra kardeşlerimi yanıma alırım, onları okuturum...Sonra evlenirim... Benim de çocuklarım olur, ama en çok üç tane...En iyisi iki olsun... Çok çocuk iş değil, rezillik...Anamın babamın aklına şaşayım! Kime güvenmişler de yedi çocuk yapmışlar? Böyle konuşmam belki doğru değil, ama ne yapayım, kondulu olmak, yarı aç yarı tok yaşamak canımı sıkıyor..."

Kerim, düşleriyle çekip gitti dün gece...

Nereye mi?

Özlem duyduğu yerlere değil... bir başka yere... öbür dünyaya...

Annesi, babası ve altı kardeşi de Kerim'le birlikte...

Gazeteciler soruyor, Ali'nin dayı oğlu anlatıyor...

"Bu dokuz can yoksulluktan ölüp gitti" diyor...

Acısını, öfkesini Esenyurt'un ayazına savurarak devam ediyor:

"Burası Türkiye; hayat pahalı, ölüm ucuz... Gece yatarsın, bir bakarsın sabahında ölmüşsün... Bu dokuz canın fotoğrafı da böyle... Gece yattılar, sabahına sağ çıkamadılar... Kömürden zehirlenip öldüler... Bu nasıl kömürdür derseniz, ben de şöyle derim: Bu ithal kömürdür. Torbası 500 bin liraya satılan kömürdür. Üzeri ıslatılan kömürdür. Yani garibanın kömürüdür... Garibanın ölümü de işte böyle garibanın kömüründen oluyor..."

İçim daraldı...

Uçtum. Bir yolunu bulup sağlık ocağına girdim. Dokuz can yerde yatıyordu. Üzerlerine eski battaniyeler örtülmüş-

tü. Alçalıp yakından bakmak istedim; biri "kışttt" dedi, bir başkası "Bu serçe de nereden çıktı" diye söylendi. Dışarıya uçtum, sağlık ocağının saçağına kondum, konuşulanları dinledim.

Cenazeler buradan Adli Tıp'a götürülecek, oradan da Sinop'un köyüne... 20 yıl önce Sinop'un köyünden İstanbul'a göçen Ali ile Hilmiye, şimdi yanlarında yedi evlatla bu kez İstanbul'dan köylerine göçecekler...

Bu ne biçim göçse!...

Yağmur yağıyordu...

İçime sıkıntı düştü...

Parmaklarım, darbukaya dönüşen masada acayip sesler çıkarmaya başladı. Arkadaşlarım, "ne oluyor" der gibilerden yüzüme baktıklarında, yağmur hızlandı. Parmaklarım daha bir oynaklık kazandı. Gülümsemek istedim, becerememdim!

Bir şeyler yapmalıydım, sıkıntıdan kurtulmam için. Önce ellerimi masadan çekip, trampet çalan parmaklarımı susturdum. Arkama yaslandım. Uzun uzun esnedim. Selim, "Gece uyuyamadın galiba" dedi. Geceyi düşündüm...

Arkadaşlarla bir meyhanede kafa çekmiş, eve geç vakit sarhoş dönmüştüm. Evi paylaştığım arkadaş tatilde olduğu için yalnızdım. Kimi zaman çok sevdiğim yalnızlık, bir diken gibi batıp canımı yakıyordu. Yalnızlık üstümden akıp gitsin diye yıkandım. Akıp gitmedi. Uyursam dedim...

Uyuyamadım...

Gözlerimi yumduğumda, Güngör'ü görüyordum...

Arkadaşlarla hep Güngör'ü konuşmuştuk. Daha on gün önce birlikte içtiğimiz Güngör'ün anısına kadeh kaldırmıştık...

Hastaydı Güngör...

Altı ay kadar önce, bir ihbar üzerine evi basılmıştı Güngör'ün. Alıp götürmüşlerdi. Günlerce haber alamamıştık kendisinden. Sonra ilk duruşmaya çıktığında görmüştük. Zayıflamış, gözleri içine kaçmıştı sanki... İki ay sonra aklandı, bıraktılar. Ama Güngör, artık eski Güngör değildi...

Cezaevinden çıktıktan birkaç gün sonra, gene o meyhanede Güngör'ü dinlemiştik...

Güngör'ü yasadışı bir partinin üyesi olmakla suçlamış-

lar. Suçunu kabullenmesi için işkence yapmışlar. Dayak, falaka, cereyan, filistin askısı... "Başımdaki ağrı hâlâ geçmedi, kaburgalarım ciğerime batıyor sanki" demişti...

Arkadaşlarım hâlâ bana bakıyordu.
Ben, dışarıya bakıyordum.
Yağmur yağmaya devam ediyordu.
İçime düşen sıkıntı yerliyerindeydi...
Parmaklarım kaşınıyordu!
Parmaklarımın masada trampet çalmasına izin vermedim. Parmaklarıma başka bir görev verdim; içime saldım!
İçime düşen sıkıntıyı, düştüğü yerden kaldırıp bir köşeye oturttular!
"Sen buradan hiçbir yere kımıldama" dediler.
"Kımıldamam. Ama sigara isterim" dedi sıkıntım.
Sigara tıttular.
"Kahve de isterim" diye şımardı bu kez.
Önüne bol köpüklü kahve koydular...

"Kahven soğuyacak" dedi arkadaşlardan biri...
Ne zaman geldi bu kahve? Ben kahve mi söylemiştim?
Selim, "Kahven benden" dedi. Masasından kalkıp yanıma geldi, sigara tuttu, "Hele bir de sigara tüttür" diye gülümsedi.
Sıkıntının gönlünü yaptıktan sonra içimden çıkıp yerlerine alan parmaklarıma baktım, onlar da gülümsüyorlardı. Yağmurunu savup güneşine kavuşan gökyüzü de gülümsüyordu...
Ben de gülümsedim...
Gülümserken esnedim, gözlerim sulandı.
Süleyman, "En iyisi sen eve git, bir güzel uyu" dedi.

İşyerinden çıkıp yürüdüm. Yağmurun dört duvar arasına hapsettiği insanlar, yeniden yollara düşmüştü. Kalaba-

lıkta, akarsuya düşmüş bir yaprak gibi akıyordum. Birden başımda bir ağrı...

Güngör düştü aklıma...

Eve gidip uyumaktan vazgeçtim. Çiçekçiden bir karanfil alıp yeniden kalabalığa karıştım... Kentin yukarılarına doğru yürüdükçe kalabalık azalmaya başladı. Başımın ağrısı geçer gibi oldu.

Mezarlığa yakın yokuşta durup soluklandım...

Bu çevredeki evlerin çoğu bir küçük bahçe içinde ve iki katlıydı. Pencerelerin önündeki teneke saksılarda çeşit çeşit çiçekler vardı. Çiçek adlarını ezberleyemediğim için hep utanmışımdır. Gene utandım!

Yeniden yürüdüğümde, kayar gibi oldum. Baktım, parke taşlar arasında can bulan otlardı ayağımı kaydıran. Yokuşu dikkatle geçip mezarlığa vardım, yeşile ve kuş seslerine belendim...

Güngör'ün mezarı başında dikildim.

Karanfili iliştirdim başucuna.

İçimdeki sevgiyi akıttım mezarına...

Akşamla birlikte indim kentin üstüne. Canım eve girmek istemedi. Meyhanenin yolunu tuttum...

Vızırdadı...

Elimi sallayıp, sağımdan soluma döndüm... Az sonra gene. Neredeyse kulağımın içine girecek. "Defol!" dedim. "Vızzz!" dedi. Gözümün birini aralayıp, "Senin vızına" dedim. Ses vermedi. Belki biraz sonra, uykuya dalarken vızırdar diye düşündüm. Vızırdamadı. Kalktım. Baktım, perdenin üstündeydi. "Küstün mü?" diye sordum. Ya duymadı ya da duymazlıktan geldi. Onu hemen orada öldürebilirdim. Öldürmedim. "Affettim seni" dedim.

Karım sofrayı hazırlamıştı. "Günaydın" dedim. "Günaydın. Bugün kalkmak bilmedin" dedi. Saat sekize geliyordu. Elimi yüzümü yuyup sofraya oturdum. Televizyondaki sabah haberleri, akşam haberlerinin bir kopyasıydı ve gene gündemin başına "af" oturmuştu!

İktidarı paylaşan üç partinin lideri, af konusunda ayrı tellerden çalıyorlardı!

Cezaevleri dolup taşmıştı. Bir afla cezaevlerini rahatlatmak istiyorlardı! Ama kimleri affedeceklerini bilemiyorlardı! Tek bildikleri bir şey vardı; adi suçlular, yani hırsızlar, katiller, ırz düşmanları mutlaka affedilmeliydi. Ama, devlete karşı suç işleyenler, af kapsamı dışında kalmalıydı...

"Bir çay daha içer misin?" dedi karım.

"İçerim" dedim.

Bir genç kadın, elinde mikrofon, caddeden gelip geçenlere soruyordu:

"Af konusunda ne düşünüyorsunuz?"

Soruyu yanıtlayanlardan çoğu, affın gerekli olduğunu söylüyorlardı. Genç kadın bu kez ikinci soruyu yapış-

tırıyordu:

"Kimler affedilmeli?"

Orta yaşlı bir kadın, oğlunun gözaltındayken öldüğünü belirtiyor önce, sonra da, "Kim affedilirse affedilsin, ama işkenceciler affedilmesin. Affedilirlerse, öbür dünyada iki elim hem işkencecilerin, hem de onları affedenlerin yakasında olacaktır" diyor.

Yetmişlik bir adam, hırsızların, katillerin, uğursuzların affedilmesini istemiyor. Bir başka yaşlı adam ise, torununun cinayetten yattığını belirterek, "Bütün kader kurbanları affedilmelidir" diye söyleniyor.

Ellilik bir kadın, oğlunun bir cinayete kurban gittiğini söyleyerek, "O katili, o caniyi devlet bağışlayamaz. Bağışlarsam, ben bağışlarım. Devlet bu işe karışmasın" diye bağırıyor...

Karım, "Kadın doğru söylüyor" diyor.

Soruyu yanıtlamadan çekip gitmek isteyen bir kadın, televizyoncunun ısrarı üzerine şöyle diyor:

"Sözü edilen affın ucunda gene oy duruyor. Hükümet, çıkaracağı bir afla gelecek oyları düşünüyor..Af gerekli. Ama bu genel bir af olmalı. Olmayacak gibi. Çünkü, hükümetin üç ortağı, siyasilere af düşünmüyor. Düşünceyi hâlâ suç olarak gören hükümet, düşüncelerini yazılı ya da sözlü açıkladıkları için hapse atılan yazarları, aydınları affetmek istemiyor... Çeteciler, hayali ihracatçılar, banka hortumlayanlar, dolandırıcılar affedilecek, düşündükleri için hapse düşenler affedilmeyecek. Böyle af olmaz. Ben böyle affın..."

Kadının sözü sansüre uğruyor.

Gülüyoruz; hem de sesli sesli...

Karım, "Bu affın cılkı çıkacak" diye söyleniyor...

Evden çıktığımda, gözümü güneş alıyor. Kasım ayındayız, ama sanki temmuzu yaşıyoruz... Denize bakıyorum,

tertemiz. Daha önce arkadaşlarla tartışıp, şu karara varmıştık: Deniz, temizlenmesine depreme borçlu. 0,7.4'lük Marmara depreminden önce deniz, oldukça kirliydi. İzmit Körfezi, balık yoksunu olmuştu. Şimdi herkesin elinde bir olta, hiç kimse evine balıksız dönmüyor...

Bizim şarapçı, gene aynı köşenin aynı taşına oturmuş sigarasını tüttürüyor. "Günaydın" diyorum. Ayağa kalkıp, sağ elini göğsüne bastırıyor, "Sağol baba" diyor. Büfeden kendime sigara alırken, ona da bir paket Maltepe alıyorum. Sigarayı uzatıyorum, görmüyor. Gözlerini karşı eve dikmiş, çipil çipil bakıyor.

"Hayrola" diyorum.

Kendine geliyor. Sigaraya teşekkür ediyor. Filitresine kadar içtiği sigarayla yeni bir sigara ateşliyor...

"Biliyor musun?" deyip susuyor...

Sonra sigarasından iki derin nefes çekip konuşmaya başlıyor.

"Hele şu pencereye bir bak... Gördün mü o küçük kızı?"

Pencerede on-oniki yaşlarında bir sarışın kız... Kedisini severek dışarıya bakıyor, gelip geçenleri seyrediyor..."

"Evet, gördüm..."

"O kızın günleri hep bu pencere önünde geçiyor. Kimi zaman göz göze geliyoruz. Gülümsüyor. Şarap çekmiş gibi sarhoş oluyorum... O ite sövüp duruyorum..."

"Hangi ite?"

"Kızı pencereye hapseden o ehliyetsiz ite... Altı ay önce, okula giderken, o it, babasının arabasıyla durağa çıkıp bu kızı ezmiş...Babası söyledi. Söylerken, kızı için gözyaşı döktü... İçim acıdı... Şimdi bir af lafıdır dolaşıyor ortalıkta... Bu iti de affederler mi?"

"O ite af gerekmez. Zaten üç beş gün yatıp çıkmıştır" dedim. Yerinden sıçrayıp, "Sen ne diyorsun yahu!" diye

bağırdı.

Büfeci, "Baba doğru söylüyor, çoktan çıkmıştır" dedi.

Şarapçının yüzü kırmızıdan mora dönüştü...

Büfeciye, "Sen şuna benden bir kutu bira ver" dedim. Kalkıp gene sağ elini göğsüne bastırdı, "Sağol baba" dedi...

Şarapçının adı yok!

Her sabah, kocaman çöp kutularını eşeleyip, kendince gerekli şeyleri çuvallarına dolduran insanların da adı yok!

Hele biri var ki...

Onu hemen hemen her sabah, bir büyük alışveriş merkezinin önündeki çöplükten çıkardığı yiyecekleri yerken görüyorum...

Herkes görüyor...

Herkes de, insanlığından utanmış olacak ki, görmezden geliyor, o zavallının yanından sessizce kayıp gidiyor...

İşsiz oldukları için ekmeğini çöpten çıkaran, çöplükten doyunan insanlar, kimseden af beklemiyor. Af, umurlarında değil. Eğer umurlarında olsaydı, ülkeyi doğru dürüst yönetmeyenleri, kendilerini açlık sınırının altına düşürenleri affederler miydi acaba?

Bir kız çocuğunun eğilmek üzere olduğu çöp kutusundan bir kedi fırladı dışarıya...

Kızın yüzü sapsarı kesildi...

Uyandığında ortalık ağarmıştı...

Sabahları yatakta oyalanmazdı, ama bu sabah yataktan kalkmak istemedi canı. Hasta falan değildi, ama nedense... Bir sağına bir soluna döndü, rahat edemedi. Yüzükoyun yatmayı denedi, bunaldı. Sırtüstü yattı... Geceleyin kulağının dibinde vızırdayıp duran, sonra kaşındıran sivrisinek, tavandan kendisine bakıyordu. Sivrisineğin geceleyin kendisine çektirdiği işkenceyi af kapsamına sokup, "Günaydın sivrisinek" dedi. Çatal çıkan sesinden ürktü! Sonra, bu berbat sesten sivrisineğin de ürkmüş olacağını düşündü, özür diledi... Sivrisinek hiç yerinden kıpırdamadan ve sesini çıkarmadan adama bakıp duruyordu. Canı sıkıldı. Elini salladı, "Bir şey söyle yahu" dedi. Sivrisinek gene ses vermeyince, başının altından çektiği yastığı tavana doğru fırlattı, ama tuttıramadı. Yastığın rüzgârıyla havalanan sivrisinek bir süre uçuşup gene aynı yere kondu. Adam, aynı anda bir ince kahkaha sesi duydu. Sivrisineğe bakarken, "acaba" diye geçirdi aklından... Sonra güldü... Sesi gene çatal çıktı. Ama bu kez çatal sesinden ürkmedi. Çünkü aklı sivrisinekteydi... İncecik kahkaha atan sivrisinek değilse...

Fırladı yatağından, oturma odasına geçti... Gece kapamayı unuttuğu televizyonda çizgi film oynuyordu... Bir şirin tavşandı incecik kahkahayı atan. Tavşan, bilmiş geçinen bir tilkinin düştüğü tuzaklara gülüyordu...

Televizyonu kapatıp yatak odasına geçti. Sivrisinek yoktu. Kim bilir hangi deliğe girmişti...

Evin içinde bir odadan bir odaya dolaşan adamın aklına geceyarısı bir şey takılmıştı, ama ne olduğunu bir türlü çıkartamıyordu... Çaydanlığı ocağa bindirip banyoya geçti.

Tıraş oldu. Duşa girdi. Küvetin kenarında bir süre kurulanmadan oturdu ve geceyi düşündü... Gecenin karanlığında aklına girip yerleşen neyse, aydınlıkta bir türlü kendisini göstermiyordu. "Önemli bir şey olsaydı mutlaka anımsardım" diye söylendi. Sonra kurulanıp aynanın karşısına geçti, bir süre baktığı yüzünü buruşturdu, "Yaşlanıyorsun" dedi. Ağzında bir acılık... Dişlerini fırçaladı...

Çayı demledi. Kahvaltılıkları masaya dizdi. Bayat ekmek kızarttı. Kahvaltıya oturmadan önce televizyonu ve balkon kapısını açtı. Odaya dolan temiz havayla televizyondan taşan "Eylülde gel" şarkısı kucaklaşırken geldi aklına, bir türlü anımsayamadığı...

Dün akşam evde tek başına buzlu rakısını yudumlarken çalmıştı telefon... Yıllardır görmediği arkadaşıydı telefon eden... Telefon aracılığıyla giderilemeyen hasreti bir buluşmayla gidermek istemişlerdi...

"Eylülde" demişti arkadaşı...

14 Eylül'de, Bodrum'da...

Bugün eylülün yedisiydi. Bir hafta içinde işlerini yoluna koyup Bodrum'a gitmeyi planlamıştı. Bu sabah işe gittiğinde, takvimine 14 Eylül tarihini düşecek ve bir gün önce de arkadaşını telefonla arayıp, "Yarın sabah yola çıkıyorum" diyecekti...

Yola çıkmak...

Ne zaman yola çıkacak olsa, günler öncesinden uykuları kaçardı. Gideceği yol büyürdü gözlerinde. Rüyalarına uzun yollar girerdi...Kendini kâh otobüste, kâh trende, kâh uçakta bulurdu. Gemilere bindiği de olurdu... Git babam git, yol bir türlü bitmezdi... Onun için en çok sevdiği yolculuklar, "Haydi şimdi" dendiğinde, sıcağı sıcağına çıkılan yolculuklar olurdu...

Sofrayı toparladı. Bulaşıkları yıkadı. Masayı bir güzel silip örtüsünü yaydı... Giyindi... Yatak odasına geçip sivrisineği aradı. Çocukluğu geldi aklına... "Armut dersem çıkma, elma dersem çık" diye fısıldadı. "Elma" dedi, ama sivrisinek kendisini göstermedi. "Öyle olsun. Nazlan bakalım! Gece nasıl olsa koynuma girersin" diye gülümsedi...

Televizyonu ve balkon kapısını kapattı. Sokak kapısını kilitledi. Sokağa adım attığında, "Yolculuk bugün başlamalıydı" diye geçirdi aklından...

Gözümü açtığımda, hem şaşırdım hem tedirgin oldum! Çünkü derin bir uykuya dalarken bulunduğum yer değildi bu yer. Çevremdeki insanlar da yabancımdı. Biraz uzağımda durmuş bana bakıyorlardı. Hiç konuşmadıklarından, olup bitenleri gözlerinden okumak istedim ama beceremedim. Çünkü gözlerinde derin bir meraktan başka bir şey yoktu. Bir ağacın altında upuzun yatıyordum. Onlar da sırtlarını birer ağaca dayamışlardı. Doğrulup oturdum. Onlar da oturdular. Belki bir yanıt alabilirim diye nerede olduğumu sordum. Ses vermediler, ama kıpırtısız yüzlerini incecik bir dalganın yalayıp geçtiğini gördüm. Hava sıcaktı. Susamıştım. Dudaklarımı yalarken, içlerinden biri, otuz adım kadar ilerdeki çeşmeyi işaret etti. Teşekkür edip çeşmeye doğru yürüdüm. Su soğuk ve tatlıydı! Şaşırdım! Dönüp, "Suyunuz şerbet gibi" dedim. Başlarını salladılar. Sevindim! Dilsiz olsalar da hiç olmazsa sağır değildiler. Belki az sonra dilleri de çözülürdü... ve çözüldü de... Ağaçlardan birinin altına otururken, hep bir ağızdan, "Hayır, yerin orası değil, kendi ağacının altına" diye söylendiler... İşte o zaman farkettim; çevrede hiçbir ev görünmüyordu... Burada herkesin bir evi değil de, bir ağacı olmalıydı...

Ağacımın altına otururken bir şeylerin daha farkına vardım; ortalıkta üniformalı hiç kimse yoktu! Hani bu insanların zabıtası, askeri, polisi? Soracak oldum, gülüştüler... Bu garip, bu tepkisiz insanlara kızayım mı, yoksa güleyim mi, bilemedim. En iyisi ben de onlar gibi susmalı ve her şeyi zamana bırakmalıydım. Ne ki burada zamanın olduğu da kuşkuluydu...

Uzandım, akşamı bekledim.

Gelmedi...

Hoş, gelse ne olacak; ne yapacağım, nereye gideceğim, nerede iki duble rakı içip kafamı dinleyeceğim?

Dayanamayıp sessizliği bozuyorum, "Akşamları ne yaparsınız, geceyi nasıl geçirirsiniz?" diye soruyorum. "Akşam ne, gece de ne ola?" der gibilerden birbirlerine bakıyorlar... ve ben bir şeyi daha merak ediyorum; ne telefon, ne radyo, ne televizyon var... Dünyada olup bitenlerden nasıl haberdar oluyorlar acaba? Yanıt alamayacağımı bile bile bunları da soruyorum... ve hayrettir, bu kez konuşuyorlar! Her günü gündüz olan bu yerde insanlar neyi merak ediyorlarsa, gözlerini kapatarak öğrenebilirlermiş!

Bu dünya, benim dünyam değil; ama mademki buradayım, bu dünyaya ayak uydurmam gerekecek...

Gözlerimi yumunca, toprağın altımdan hızla çekilir gibi olduğunu hissediyorum...Ya uçuyorum ya da çok yüksek bir yerdeyim...Bir uğultu geliyor aşağılardan... Sonra bir kalabalığın bir ırmak gibi aktığını görüyorum. Daha dikkatlice bakınca, bunun bir cenaze töreni olduğunu anlıyorum... Aşağıya doğru süzülüp ırmakla birlikte akmaya başlıyorum... Konuşulanlara kulak veriyorum... Polislerin döverek öldürdüğü bir gazeteciden söz ediyorlar... Gazetecinin kim olduğunu merak ediyor ve o kalabalıkta ancak küçük kulaçlar atarak ırmağın başına kadar ulaşıyorum... Tabuta omuz veriyorum... Arkadaşlarımın hepsi burada...Çoğu zaman aynı habere birlikte koştuğumuz arkadaşım, en önde, ölen arkadaşın fotoğrafını taşıyor. Yanına yaklaşıp merhaba diyor ve fotoğrafa bakınca...

Nasıl olur? Arkadaşımın taşıdığı benim fotoğrafım!

Beni gülerken gösteren bu fotoğraf, benim en çok sevdiğim fotoğrafımdı... Şimdi de arkadaşımın ellerinde gülerek en önde yürüyorum... Tabutun içindeki de ben olmalıyım... Biliyorum, saçma, ama bu başka türlü nasıl

açıklanabilir?

Rüya görüyor olabilir miyim?

Ürperip gözlerimi açıyorum...

Evleri ağaç olan o garip insanların arasında değilim... O insan ırmağı da yitip gitmiş. Peki, ben neredeyim şimdi?

Kin kokan bir sesle irkiliyorum:

"Vurun namussuza! Vurun anarşist gazeteciye!..."

Coplar inip kalkıyor başıma... Böğrüme, karnıma, sırtıma tekmeler savruluyor...Gözlerim kararıyor... Kusar gibi oluyorum... Kusarsam, insanlıkla hiç ilgisi olmayan bu yaratıkların üstüne kusmalıyım... ama başımı kaldıramıyorum... Biri, "Yeter artık" diyor, ölebileceğimi söylüyor. Bir başkası, "Gebersin" diye tıslıyor...Gözlerim açık, ama kimseyi görmüyorum acı da duymuyorum artık...

"Birileri tutup beni evime götürse, yaralarımı sarsa, anamın çorbasını içsem" diye geçiriyorum içimden... ve az önce içimden geçirdiklerim, içime gömülüyor...

Şimdi karanlık bir yerdeyim...Dar ve karanlık bir yerde sırt üstü yatıyorum...Sallanıyorum...Derken sallantı duruyor; sloganlar uçup gidiyor ve beni yumuşak bir yere yatırıyorlar...Sessizliği, anamın ve kardeşlerimin ağıtları yırtıyor...Üstüme toprak atılırken, katillerin mutlaka cezalandırılacağı söyleniyor. Hiçbir şey anlamıyorum...Olup bitenler öldüğümü, toprağa verildiğimi gösteriyor...Evet, ölmüş olabilirim, ama şu kadarcık bile üzüntü duymuyorum; çünkü doğada hiçbir şey yitip gitmiyorsa eğer, günün birinde sevdiklerime yeniden kavuşabilirim... Eğer böyle bir şey varsa, ben dünyaya çiçek olarak gelmek isterim... Sevdiklerimin evlerinin bahçelerinde ya da saksılarda yetiştirecekleri, sulayıp sevecekleri, benimle konuşacakları, dertleşecekleri bir çiçek olarak dünyaya merhaba demek isterdim...

"Merhaba! Aramıza yeniden hoş geldin" dediler...

Baktım, o garip insanlar... Bu kez hem çok içten gülümsüyor, hem de konuşuyorlar...Gene aynı ağacın altındayım; ama söylediklerine göre, artık kiracılıktan kurtulmuşum, bu ağaç benim tapulu malım olmuş...

Daha önce olduğu gibi, gözlerimi yumduğum zaman, geldiğim dünyayla iletişim kurup kuramayacağımı soruyorum. "Elbette kurabilirsin" diyorlar. Seviniyorum! Çünkü beni döverek öldüren polislerin yargılanıp yargılanmayacaklarını, yargılanırlarsa eğer ne ceza alacaklarını öğrenebileceğim.

Öğrenmem, bilmem gerek.

Çünkü ben gazeteciyim...

Uyandığımda, dün geceyi düşündüm...

Bir arkadaş telefon etmiş, "Bizim takım Adalı'da seni bekliyor" demişti. Başka zaman olsa, uçarak giderdim, ama nedense dün geceyi evde geçirmek istemiştim. Özür dilemiştim arkadaşımdan, "Bizim takıma selam, bensiz rakıya devam" demiştim. Oysa çıkıp arkadaşlara takılmalıydım. Çünkü evde yiyecek pek bir şey yoktu. Evde yiyecek bir şey olmaması pek önemli değildi. Çünkü öğle yemeğini akşama doğru yediğimden, karnım aç değildi. Dahası, arkadaş telefon etmese, "Adalı'dayız" demese, aklıma rakı bile gelmeyecekti.

Birden acıktığımı hissetmiştim...

Mutfaktaydım.

Buzdolabını açınca, yüzüm gülüvermişti!

Yarılanmış bir büyük Yeni Rakı, domates, bir küçük kavun, beyazpeynir ve zeytindi yüzümü güldüren!

Yok sanılırken, evde yiyecek bir şeylerin bulunması... nasıl anlatsam... çok güzel bir şeydi; mutluluktu.

Gözlerimi yumup dün geceyi yeniden yaşadım...

Oturma odasındaki masanın üzerinde duran dört dergiyi, iki kitabı, yazı makinesini, birkaç kâğıdı, kalemleri, tek karanfilli vazoyu divana taşıyıp masanın örtüsünü kaldırdım. Örtüyü özele katlayıp koltuklardan birinin üzerine bıraktım. Masayı silip mutfağa geçtim... Önce, büyükçe bir düz tabağı -üstünde balık resimleri vardı-, çatalı, bıçağı, sonra peyniri, zeytini ve tuzluğu masaya taşıdım. Mutfağa geçtim. İki domatesi güzelce yıkadım, kabuklarını soydum ve dilimledim, üstüne zeytinyağı gezdirdim azıcık. O sırada

gözüm bir tutam maydonoza ilişti. Üç beş yaprak koparıp dilimlerin arasına yerleştirdim. Sonra, o güne kadar yapmadığım bir şey yaptım; kekik serptim domateslerin üstüne ve tabağı masaya taşıyıp yeniden mutfağa döndüm. Kavunu kestim; mis gibi kokuyordu, üstelik de çok tatlıydı. Dayanamadım; hemen rakıya sarıldım ve bir dilim kavunla bir fırtlık rakı yudumladım. Kavun tabağıyla kadehimi de masaya taşıdım. Tam oturacağım, aklıma ekmek geldi. İki dilim ekmek kızartıp masanın başına geçtim. Kadehimi bizim takımın sağlığına kaldırdım...

Kekikli domates de kavun kadar güzeldi. Tabaktaki balık resimlerine bakıp, bir de balık olsaydı diye geçirdim içimden. Bir koşu bakkala gidip konserve balık alabilirdim, ama üşendiğimden vazgeçtim... Zeytin, peynir, domates ve kavun, adam olan akşamcıya yeter de artardı bile.

Çoğu kişi evinde tek başına içmekten hoşlanmaz; muhabbet arar. Ben onlardan değilim. Ben evimde tek başıma içmekten de hoşlanıyorum. Kimi zaman Adalı'da, bir pencere kenarında, yoldan gelip geçen insanları, trenleri seyrederek tek başıma içtiğim de oluyor. Başımı dinlerim, hayal kurarım.

İkinci dublenin yarısında da hayal kurmaya başladım. Olmyacak şeyler düşündüm... Sonra bir şeyler karalamaya başladım... Kâğıt üstünde kayıp giden elimi bir türlü durduramıyordum... Derken, telefon...

Takım, Adalı'dan kalkmak üzereymiş; gelir miymişim?

"Beni beklemeyin, size afiyet olsun" dedim... Bir yudum rakı, bir parça peynir ve kavun; sonra kalem... ama yaz yazabilirsen... Yazdıklarımı okuyup devam etmek istiyorum ama aklıma hiçbir şey gelmiyor. Canım sıkılıyor!

Televizyonu açıyorum, kanalları tarıyorum; akıl almaz

şamata ve vıcık vıcık programlar... Lanet olsun deyip kapatıyorum.

Rakımı ve kavun tabağını alıp balkona çıkıyorum.

Gökyüzü yıldızdan geçilmiyor.

Neredeyse dünyadaki herkese bir yıldız düşecek...

Zaten herkesin bir yıldızı olduğu söylenir. Kimileri "Şu yıldız benim" der, şaşar kalırım! "O yıldız senin tapulu malın mı?" diye sormak isterim, ama sormam; dahası, o yıldızı ona yakıştırmaya çalışırım!

Benim hiç yıldızım olmadı, olacağı da yok; ama başkaları sahiplense de, ben bütün yıldızları seviyorum.

Yıldızlar...

Acele içeriye girip kaleme sarılıyorum ve çalakalem yazmaya başlıyorum... Kimse telefon etmese de sayfalarca yazsam diye geçiriyorum içimden. Kimse telefon etmiyor, ama bir yerde takılıp kalıyorum... Belki bir şeyler gelir aklıma diye evin içinde dolanıp duruyorum, ama bir işe yaramıyor... Üç sayfa yazmışım. Belki bir iki sayfa da yarın gece yazarım.

Her şeyi masada olduğu gibi bırakıp yatıyorum...

Kalkıp önce duşa giriyorum.

Çay demliyorum, ekmek kızartıyorum. Kahvaltı yaparken, gece yazdıklarım takılıyor gözüme. Okuyunca canım sıkılıyor, çünkü yazdıklarım zırvadan başka bir şey değil. Yırtıp çöp kutusuna atıyorum, sonra masayı topluyorum. Bulaşıkları yıkayıp yeniden duşa giriyorum.

Hava birkaç gündür çok sıcak. Söylendiğine göre, nem oranı da pek yüksekmiş. Bu sıcakta sokağa çıkmak pek akıl işi değil. Sonra çıkıp nereye gideceğim? Pazar günleri arkadaşların herbiri bir yerde oluyor.

Televizyonu açıyorum.

Seyredeceğimden değil; evin içinde bir ses bulunsun. Yalnızlık, kimi zaman insanı bunaltıyor. Bakabilseydim eğer, kedi ve kuş beslemek isterdim evimde, yalnızlığımı biraz olsun dağıtabilmek için. Hayvan beslemek bana göre bir iş değil. Yapamam. Keşke yapabilsem. Eskiden evimi çiçeklemekten de korkardım. Sulamayı unutur, soldururum diye korkardım. Şimdi evimde beş saksı çiçeğim var. Onları susuz bırakmadığım gibi, sevgisiz de bırakmıyorum. Onlarla konuşuyorum. Çok güzel olduklarını, kendilerini ne kadar çok sevdiğimi söylüyorum. Eğer çiçeğiniz varsa, siz de görmüşsünüzdür; sevildiklerini öğrenince daha bir güzelleşiyor ve daha bir güzel kokuyorlar.

Çiçeklerimle konuşuyorum, onları seviyorum, ama gene de... bir boşluk... bir uçurum... düşecek gibi oluyorum... İşte o anda bir sese tutunmak istiyorum. Bu ses, bir kadının sesi olmalı; candan sevilen bir kadının sesi...

Üç gün önceydi. Akşamüstü evime dönerken görmüştüm onu; göz göze gelmiştik, gözlerini kaçırmıştı. Oysa, iki ay önce ayaküstü sohbet ettiğimizde, gözlerinin içi gülüyordu. Yaşıttık, ama benden daha diri, daha genç görünüyordu... İki ayda bu kadar çökebilir miydi? Gözlerinin altı sanki günlerdir uyumamış gibi morarmıştı; omuzları düşmüştü, konuşurken sesi yitip gidiyordu... Hiçbir şey sormamıştım; sorarsam içinde bir dal kırılacak gibi gelmişti...Nereye gittiğimi sormuştu. "Evime" demiştim. "Nasıl olsa evde bekleyenin yok; bize gidelim" demişti. Ben de, "Belki başka bir gün" demiştim. Çünkü karısının ne kadar titiz bir kadın olduğunu biliyordum. Bir kez gitmiş ve pişman olmuştum; yediklerim gırtlağımda kalmıştı. Bana değildi kadının tavrı, kocasınaydı, ama gene de rahatsız olmuştum... Ölen eşi öyle değildi; güler yüzlü ve konuksever bir kadındı. İki yıl önce ölünce, arkadaşım bu kadınla

evlenmişti. Sanırım, arkadaşımdan on beş yaş kadar küçüktü. Güzeldi, ama soğuktu...

Kolumdan tutup, "Yalnızım" demişti.

Bana yakın oturuyordu. Yürüdük...

Eve girince beni hemen bir koltuğa oturttu. "Sana viski getireyim" dedi. Viski sevmediğimi söyledim. "Biliyorum" dedi, ama az sonra viskiyle çerez getirdi, "Ben mutfaktayım, sen keyfine bak" dedi. Viskimi yudumlarken odayı gözden geçirdim. Kitaplıkta karısının büyütülmüş bir fotoğrafı duruyordu. Kadın gülümsüyordu; insanı baştan çıkarır gibi gülümsüyordu. Duvarlarda da kadının fotoğrafları vardı... Oturduğum koltuğun ağaç kısımları, önümdeki sehpa, kitaplık toz içindeydi...O sırada odaya girdi; masayı hazırlarken, "Biliyorum, her yer toz içinde, ama mutfağım temizdir...Benimki...Annesi hastalanmış...İki ay kadar önce annesine gitti... Bir iki güne kadar döner, evimin yüzü güler. Kadın eli değmeyen ev, evlikten çıkıyor" diye söylendi. Sonra da, "Sofra hazır, rakı içeriz değil mi?" diye sordu. "Rakı içeriz" dedim...

Yemek süresince hep o konuştu...

Bekârlık çekilir şey değilmiş. Daha genç sayılırmışım. Şöyle eli ayağı düzgün ve de genç bir kadınla evlensem iyi olurmuş...Erkek dediğin, sabahleyin evden çıkarken de, akşam eve döndüğünde de bir kadın tarafından öpülmeliymiş...Bir kadın tarafından beklenmenin tadına doyum olmazmış... Bunları hep gülümseyerek ve kadehini sağlığa, mutluluğa kaldırarak anlatıyordu...Derken, başladı ağlamaya..."Neden ağlıyorsun? Ağlama arkadaş" demedim. "erkekler ağlamaz" da demedim...Yalnızca, "İstersen yüzünü bir yıka, açılırsın" dedim. Başını sallayıp banyoya gitti. Döndüğünde gülümsemeye çalışıyordu. "Kusura bakma, seni üzdüm" dedi. Sonra da kendini aldattığını söyledi...

Karısının annesi hasta falan değilmiş. Annesi bile yok-

muş kadının. "Seninle yaşamaktan bıktım" diyerek çekip gitmiş. Kapıdan çıkarken de, "Sakın beni arama, bir daha dönmeyeceğim" demiş...Sesimi çıkarmayınca devam etti, "Kadın kaprisidir, bungunluğu geçince döner diye düşündüm, ama dönmedi. Döneceğinden de artık umudu kestim... Günlerce gözüme uyku girmedi ama; neyse... Yarın ilk işim evin tozunu almak olacak... Sen bu temizlik konusunda ne yapıyorsun?" diye sordu.

Ayda iki kez temizlikçi kadının geldiğini söyledim. "Bari ben de öyle yapayım" dedi. "İyi edersin" dedim...

Masayı toplarken yardım etmek istedim, engel oldu. "Kahve içer miyiz?" dedi. "Sağ ol, geç oldu, ben gideyim" dedim. Ayrılırken, "Gene beklerim. Yalnızlığımızı paylaşırız" dedi hüzünlü bir sesle...

Evime girerken, şöyle geçiriyordum aklımdan: Evden çıkarken de, eve dönüşte de bir kadın tarafından öpülmüyorum. Akşamları yolumu gözleyen de yok. Ama hiç olmazsa yüreğimde terkedilen bir insanın acısın taşımıyorum...

Biliyorum, böyle düşünmekle ben de kendimi aldatıyordum. Evden çıkarken ve dönüşte, sevdiğim bir kadın tarafından öpülseydim; eve dönüşlerde, kimi zaman geciktiğimde, merak edilseydim, yolum gözlenseydi; evime temizlikçi kadının değil de karımın eli değseydi; sofraları sevdiğim bir kadınla kurup kaldırsaydım, yaşamım daha bir güzel olmaz mıydı?

Kapı kilidinde anahtarı döndürürken; çaldığımda kapıyı açacak, hoş geldin diyerek öpecek, güler yüzlü bir kadını hayal ediyordum...

BİRKAÇ ANI

İKİ SEVGİLİ
ŞİİR VE HİKÂYE

Bir akşam Liman'da arkadaşlarla rakılanırken, bir ara söz hikâyeden açılıyor...Hikâyelerim üstüne bir şeyler söylüyorum...Üçüncü Öyküler dergisini çıkaran **Kadir Yüksel**, "Hocam, bunları yazmalısınız" diyor.

"Boş ver, değmez" diyorum...

İzmit'te Fayton Öykü dergisi çıkacağı sırada, daha sonra da Üçüncü Öyküler gündeme geldiğinde benden ısrarla hikâye isteyen ve beni yeniden hikâyeye döndüren **Kadir Yüksel,** gene ısrar ediyor. Kısaca, "Düşüneyim" diyorum...

Kadir Yüksel'in kafama soktuğu "kurt" günlerdir beynimi kemirip duruyordu!

Yazıp kurtulmak istedim...

*

Şiire, 1940'lı yılların sonuna doğru mâni yazarak başlamıştım...O yıllarda Saatli Maarif Takvimi modaydı. Takvim yapraklarının arkasındaki maniler de pek sevilir ve dilden dile dolaşırdı... Annem de bu manilerin tiryakisiydi. Ama okuması yazması olmadığı için, ben okurdum, o dinlerdi başını iki yana sallayarak...

Sonra ben de mâniler yazmaya başladım. O mânileri de okurdum anneme, ama "ben yazdım" demeden... Annem benim mânileri de sevince, bu kez şiir yazmaya başladım... Ölçü tutsun diye "parmak hesabı" yazdığım şiirleri anneme değil de arkadaşlarıma okurdum, ama gene "ben yazdım" demeyerek...

Sonradan, yazdığım şiirlerin bir boktan karalamalar, iç

dökmeler olduğunu gördüm. Çünkü **Orhan Veli**'nin şiirleriyle tanışmıştım. Aradan çok geçmeden de **Nâzım Hikmet**'in şiirleriyle allak bullak olmuş ve şiir yazmaktan vazgeçmiştim...

*

Hikâyeye gelince...

1952-54 yıllarında hem okuyor, hem de Demokrat Kütahya gazetesinde çalışıyordum. Gazetenin tek çalışanı bendim. Haber ve ilan topluyor, toplananları Eskişehir'e gönderiyordum. Gazetenin sahibi olan emekli asker **Ali Bey** de Eskişehir'de oturuyor, arada sırada Kütahya'ya geliyor, tahsil ettiğim ilan paralarını alıp Eskişehir'e dönüyordu. Gazete, Eskişehir'de yayımlanan bir gazetenin matbaasında basıldığından, haberde bir sıkıntı olmuyordu, ama gene de yazı eksikliği göze çarpıyordu; bu eksikliği de ben giderdim...

Ne yaptım?

Her gün birinc sayfaya küçük bir fıkra, ikinci sayfaya köşe yazısı (Orta Dalga) ve haftada bir hikâye yazmaya başladım; ama takma adlarla...**Ali Bey**, bunları benim yazdığımı öğrenince pek şaşırmış ve 100 lira olan aylığıma 25 lira zam yapıvermişti...

Şiirde başıma gelen, hikâyede de başıma gelmişti...

Lise öğrencisi ve çok iyi bir okur olan arkadaşım **Gürel Öğüt,** bir karşılaşmamızda, gazetedeki hikâyelerimi okuduğunu söyleyerek, benim kimleri okuduğumu sormuştu, ben de **Esat Mahmut Karakurt** ile **Kerime Nadir**'in adını vermiştim. Gülümseyerek, "Belli oluyor" demişti. Sonra da **Sait Faik** ile Varlık dergisini okumamı önermişti...

Ve **Sait Faik** ile Varlık dergisini okuduğumda, bu kez de hikâye yazmaktan vazgeçmiştim. Çünkü şiirlerim gibi hikâyelerim de eften püften şeylerdi...

Hikâyeden vazgeçsem de yazmaktan vazgeçmedim...

Erkek Sanat Enstitüsü'nün dördüncü ve beşinci sınıflarında Ortaokul 3. Sınıf Türkçe Kitabı okutuluyordu o yıllarda. Türkçe öğretmenimiz **İbrahim Öztürk,** şiir seven bir insandı. Benim en çok korktuğum ders ise dilbilgisiydi. Öğretmenimle anlaşmıştık; o beni dilbilgisinden tahtaya kaldırmayacak, bunun karşılığında ise ben de ona her hafta en az dört sayfalık kompozisyon yazıp verecektim...

Bu iş tuttu!

Bununla birlikte bir şey daha tuttu: Türkçe derslerinde Türkçe kitabı yanısıra Varlık, Yeditepe dergileriyle **Sait Faik** ve **Ataç**'ın kitaplarını okumaya başladık...

İbrahim Öğretmen'in yazdığım kompozisyonları seviyor, ama çok fantestik buluyor, gerçekçi şeyler yazmamı istiyordu. İsteğini yerine getirdim...

Atatürk'ün Anıtkabir'e nakli törenlerine katılmak için her ilden izciler Ankara'ya gidecekti. Öğretmenim, benim de Ankara'ya gitmemi istedi, ama ben mırın kırın ettim. Çünkü her izciden 10 lira para isteniyordu. Benim ise o parayı verecek ve Ankara'da harcayacak param yoktu. Çünkü gazeteden aldığım parayı, el işine giderek evi geçindirmeye çalışan anneme veriyor, o da o paranın içinden bana harçlık veriyordu. **İbrahim Öğretmen** durumu öğrenince, bir çözüm önerdi: Benden para almayacak, harçlığımı da öğretmenim verecek, ama bunun karşılığında, törenle ilgili olarak, ben de ona en az on beş sayfalık kompozisyon verecektim...

Ankara'yı ilk kez görüyordum...

Törendeki kalabalık ve görkem de başımı döndürmüştü... Ankara'da geçen iki günün her saati için notlar tuttum ve dönüşte öğretmenime kırk sayfalık kompozisyon sundum... Ertesi gün öğretmenim şöyle diyordu:

"Bana öğretmenliğimin en güzel, en duygulu gecesini

yaşattın. Sağ ol! Artık hikâye yazmayı dene. Bu kompozisyonu ciltletip saklamak istiyorum. İzin verir misin?"

Okuldan mezun olacağız...Türkçe sınavının kompozisyon konusu "mektup" idi...**Sait Faik**'in ölümü aklıma takılıp kaldığından olacak, mektubumu **Sait Faik**'e yazdım...

İbrahim Öğretmen, sınav kurulunda bulunan öğretmenlerden mektubumu hemen okumamı istedi. Okudular ve çıkıştılar: "Ölen insana mektup yazılır mı?..."

Bozuldum!

"Ben yazdım. Sait Faik istemezse okumasın" dedim...

Güldüler... Meğer, mektubumu pek beğenmişler...

*

Mezun olduktan sonra (1953-54) hikâyeler yazdım, ama hiçbir dergiye göndermeyip bir süre sakladım, sonra da yırtıp attım... Şiir yazmayı ve yayınlamayı sürdürdüm. Bu arada eleştiriye yakın kitap tanıtma yazıları da yazıyordum...

1960'da yeniden hikâye yazmaya başladım ve yırtmaya kıyamadım!...

1961'de Manisa'nın Sarıgöl ilçesine tapu fen memuru olarak atandığımda, her ay bir hikâye çıkarır olmuştum... 1962'de olacak, şansımı denemek için **Yaşar Nabi Bey**'e birkaç hikâye gönderdim... Çıktı mı çıkmadı mı, bilmiyorum. Çünkü Sarıgöl'de değil kitapçı, gazete bayii bile yoktu. Varlık'a da abone olamamıştım...

1963 yılının sonlarında Milliyet Gazetesi, her hafta dört sayfalık magazin eki vermeye başlamıştı. Ekte hikâyeye de yer veriliyordu. İlk hikâye **Yaşar Kemal**'dendi ve resimlenmişti. İkinci hafta **Fakir Baykurt**'tan bir hikâye yayınlanınca,

şöyle geçirmiştim içmden: "Bir hikâye de sen gönder. Bakarsın, çıkacağı tutar..."

Ben böyle düşünürken, **Yaşar Nabi Nayır**'dan gelen bir mektup, beni sevince boğmuştu! **Yaşar Nabi Bey,** 3 Aralık 1963 tarihli mektubunda şöyle diyordu:

"Milliyet gazetesi benden hikâye istedi. Bende iki üç hikâyesi bulunan yazarlardan birer hikâye verdim. Senden de bir hikâye verdim. Sanırım, telif ücreti ödeyecekler. Mektup yazıp adres vermen iyi olur..."

Daha ben mektup yazmadan, üçüncü hafta benim "Akşamçı" adlı hikâyem çıktı. Bir de çok güzel resimlenmişti. Kalbim duracak gibi olmuştu sevinçten...

Ben mektup yazmadan Milliyet'ten mektup geldi. 27 Kasım 1963 tarihli mektupta Milliyet Magazin Müdürü **Adnan Tahir,** çok nazik bir ifadeyle ve de özetle şöyle diyordu:

"Sayın Ruşen Hakkı Bey,

Yaşar Nabi Bey'den bir ödünç hikâyenizi aldık. Sanırım kızmamışsınızdır. Telif ücretiniz gönderilmiştir. Başarılar diliyoruz..."

Gönderilen telif ücreti 250 liraydı ve bu oldukça yüksek bir paraydı. İnanasım gelmemişti, ama para elimdeydi şimdi... Başka hikâye göndersem, ayıp olur muydu acaba!...

Ben böyle düşünürken, **Adnan Tahir Bey**'den bir mektup daha geldi. **Adnan Tahir Bey,** 11 Aralık 1963 tarihli mektubunda benden yeni hikâyelerle birlikte fotoğraf ve yaşam öyküsü istiyordu...Hemen gönderdim ve telif hakkı alan bir yazarın keyfini yaşamaya başladım!...

1970'li yıllarda **Adnan Tahir Bey** Cumhuriyet gazetesindeydi ve ben bu kez bu gazeteye hikâye yazar olmuştum...

1960'lı yıllarda Varlık dergisi ile Varlık yıllıklarında da hikâyelerim yayınlandı, ama Milliyet ve Cumhuriyet gibi

gazetelere yazarak çok daha geniş okur kitlesine ulaşmak bir başka güzeldi. Bununla ilgili olarak iki anımı da sizlerle paylaşmak istiyorum.

*

Sarıgöl, 4 bin 500 nüfuslu bir ilçeydi. Canım sıkıldıkça Alaşehir'e iniyordum. Resim öğretmeni arkadaşım **Yusuf** ile buluşup söyleşmek, beni eseltiyordu...

Günlerden bir gün gene Alaşehir'e indim, **Yusuf**'u buldum, konuştuk...Akşama doğru Sarıgöl'e dönmek istedim, bırakmadı. "Akşam bir yerde rakı içeriz. Sana bir sürprizim var" dedi...Akşam indiğinde, biz de bir meyhaneye indik, bir masaya çöreklendik. **Yusuf,** upuzun bir masada oturan ve yaşları 45 ile 65 arasında değişen kişilerle selamlaştı... Rakımız, mezelerimiz geldi. Sohbet ederek içiyoruz...Derken **Yusuf,** "Bak, şimdi neler olacak?" dedi...Bizden hayli önce geldikleri anlaşılan uzun masadaki insanlardan biri, çantasından bir gazete çıkardı, herkes suspus oldu...60 yaşlarındaki adam bir şeyler okuyacak, **Yusuf** laf attı, "Hocam, izin verirseniz, bu akşam o hikâyeyi Ruşen Hakkı okusun" dedi...

Şaşırdım!

Masalardakiler de şaşırmış gibiydiler!...Ve şaşkınlık geçer geçmez, bizi kucaklayıp kendi masalarına taşıdılar... Çoğu emekli öğretmen olan insanların her akşam benim "Akşamcı" adlı hikâyemi okumaları, beni hem çok şaşırttı, hem de çok sevindirdi...

O akşam hikâyeyi ben okudum...

Çok güzel sohbet sırasında rakı şişelerinin kaçı gelip kaçı gitti sayamadım. Zaman da su gibi akıp gitmiş ve gece yarısı olmuştu. O saatten sonra Sarıgöl'e otobüs olmadığından, geceyi **Yusuf**'un evinde geçirmiştim...

*

1970'li yıllar. İzmit'teyim. Dairede oturmuş bir keşfin raporunu yazıyorum, ama gözüm arada bir banka yaslanmış ve hep bana gülümseyerek bakan, biri bayan, iki kişiye takılıyor...Erkek yabancı değil, ama bir türlü çıkaramıyorum...Kalkıp yanlarına gidiyorum, benden bir şey isteyip istemediklerini soruyorum...Erkek,"Beni tanımadın mı Ruşen Hakkı" der demez, dudaklarımdan bir "Hasan" çıkıyor ve kucaklaşıyoruz...

Hasan, Kütahya'dan çocukluk ve ilkgençlik arkadaşım... Yanındaki hanım eşiymiş... Cumhuriyet'te o hafta hikâyemi okumuşlar ve kısa yaşam hikâyemden İzmit'te görev yaptığımı öğrenip, İstanbul'dan kalkıp gelmişler...

*

Bir ara gene hikâye yazmayı bıraktım, çünkü şiir daha ağır basıyordu... Nedeni şu olabilirdi: İlk gözağrım olan şiiri, hikâyeyle aldatıyormuşum gibime geliyordu!...

Sanki şiir nikâhlı eşim, hikâye metresimdi!...

Sonra bu saçma düşünceden kurtulunca yeniden hikâye yazmaya başladım. İkisinin de kalbimde ayrı yeri vardı. İkisi de vazgeçemeyeceğim iki sevgiliydi...

Şiirde bulamadığımı hikâyede, hikâyede bulamadığımı şiirde buluyordum...

Bu iki sevgili için iki ayrı ev tutmadım. İkisi de aynı evde benimle birlikte yaşasınlar istedim; onların da buna hiçbir itirazı olmadı...

Şimdi üçümüz bir arada geçinip gidiyoruz işte...

Darısı tüm yazarların başına!...

İÇİNDEKİLER

KEN TİN KONUKLARI
Kentin Tanıkları, 7
Uzlaşma, 16
Daha Güzel Bir Dünya İçin, 27
Kıvılcım, 32
Doğanın Akıldışı Oyunu, 38
Benim Aklım Cinsi Bilinmedik Bir Kuştur, 44

SIRTI ÇİLÇİÇEĞİ BAHÇESİ KADIN
Portakallar, 87
Gökyüzü Sevdalısı Ağaç, 94
Gölgem ve Ben, 98
Yosun Kokusu, 101
Bir Yabansı Adam, 105
Kendiyle Didişen Adam, 110
Tuhaf Bir Gün, 116
Sırtı Çilçiçeği Bahçesi Kadın, 121
Telefon, 128
Bir Öğle Sonrası, 131
Dönüş, 133
Bir Kentte Kaybolmak, 138
Salgın, 145

SERÇELER VE KEDİLER
Serçeler ve Kediler, 159
Bir Garip Sabah, 162
Fotoğraf, 165
Sıkıntı, 169
Sabahın Tadı Yoktu, 172
Yol Tedirgini Bir Adam, 176
İki Dünya Arasında, 179
Kadınsız Evlerde Hüzünlenmek, 183

BİRKAÇ ANI
İki Sevgili: Şiir ve Hikâye, 191

ISBN 975-360-195-6

Fotoğraf: Kadir İNCESU